

ingediend op **1926** (2023-2024) – Nr. 1
18 december 2023 (2023-2024)

Ontwerp van decreet

houdende instemming
met het samenwerkingsakkoord
van 22 november 2023
tussen de Federale Staat
en de Vlaamse Gemeenschap
en het Vlaamse Gewest
inzake de hulp- en dienstverlening
aan gedetineerden

INHOUD

Memorie van toelichting	3
Bijlage bij de memorie van toelichting: memorie van toelichting bij het samenwerkingsakkoord	11
Voorontwerp van decreet van 18 maart 2022	39
Ontwerp van samenwerkingsakkoord van 18 maart 2022.....	43
Advies van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens	57
Advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit	67
Voorontwerp van decreet van 24 maart 2023	89
Ontwerp van samenwerkingsakkoord van 24 maart 2023.....	93
Advies van de Raad van State	109
Ontwerp van decreet.....	119
Bijlage: Samenwerkingsakkoord van 22 november 2023.....	123

MEMORIE VAN TOELICHTING

Met het voorliggende ontwerp van decreet stemt de Vlaamse Regering in met het vernieuwde samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden. Dat akkoord regelt de samenwerking met de federale penitentiaire administratie op het vlak van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden met het oog op re-integratie na de detentie en beperking van recidive.

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

Dit ontwerp van decreet en het bijhorende samenwerkingsakkoord hebben betrekking op het beleidsveld Justitie en Handhaving binnen het beleidsdomein Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie. De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving is bevoegd voor de coördinatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden.

Via de uitbouw van een zinvol hulp- en dienstverleningsaanbod voor gedetineerden en geïnterneerden op maat, beoogt de Vlaamse Regering maximaal recidive te beperken en re-integratie in de vrije samenleving (na detentie) te bevorderen.

Samenwerking met het directoraat-generaal Penitentiaire Inrichtingen (DG EPI) van de Federale Overheidsdienst Justitie is hierbij cruciaal. Om deze samenwerking te bestendigen en te optimaliseren werd het bestaande samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden herwerkt.

De hernieuwing van het samenwerkingsakkoord geeft ook uitvoering aan de doelstellingen in de beleidsnota 2019-2024 Justitie en Handhaving (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 137/1) en het Vlaams strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden 2020-2025. Het decreet van 8 maart 2013 betreffende de organisatie van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden voorziet in de mogelijkheid van een samenwerkingsakkoord met de Federale Staat.

Sinds de staatshervorming van 1980 is de Vlaamse overheid bevoegd voor de bijstand aan personen. Hieronder valt ook de maatschappelijke dienstverlening ten behoeve van gedetineerden.

Met de Federale Staat, meer bepaald het Directoraat-Generaal Penitentiaire Inrichtingen (DG EPI) dat belast is met de tenuitvoerlegging van vrijheidsberovende straffen en maatregelen, werd in 1994 een samenwerkingsakkoord afgesloten dat de samenwerking tussen beide overheden in het kader van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden regelde. Dit akkoord werd nog gewijzigd met het samenwerkingsakkoord tussen de Staat en de Vlaamse overheid van 7 juli 1998.

Gezien de evoluties in het kader voor de werking van beide partijen binnen de gevangenisinstellingen, was het bestaande samenwerkingsakkoord niet meer afgestemd op de reële samenwerkingspraktijk tussen Justitie en de partners van de Vlaamse overheid, en werd in 2013 besloten het akkoord te actualiseren. Een nieuw akkoord werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 22 november 2013, en het werd ondertekend door alle partijen op 8 juli 2014.

In 2015 werd een voorontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 8 juli 2014 tussen de Federale Staat en de Vlaamse overheid inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden aan de Vlaamse Regering

voorgelegd. Op 25 september 2015 gaf de Raad van State advies bij dit voorontwerp (advies 57.871/VR). Naar aanleiding daarvan werd ook de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer (CBPL) om advies gevraagd. Op 24 februari 2016 gaf de CBPL een negatief advies over de tekst van het samenwerkingsakkoord, specifiek wat betreft enkele bepalingen over gegevensverwerking en -uitwisseling.

Gelet op voormeld negatief advies van de CBPL uit 2016, op het in ontwikkeling zijnde regelgevende kader voor de gegevensverwerking en -uitwisseling in het kader van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden, en op evoluties binnen het penitentiaire beleid, werd besloten een nieuw samenwerkingsakkoord met bijhorend instemmingsdecreet voor te leggen.

B. Inhoud

Het hernieuwde samenwerkingsakkoord is gebaseerd op de tekst van het samenwerkingsakkoord uit 2014, met de nodige aanpassingen om te voldoen aan de toenmalige opmerkingen van de Raad van State, de CBPL en de Strategische Adviesraad Welzijn, Gezondheid en Gezin. Zo werden de definities waarover onduidelijkheid bestond aangepast (onder andere de definitie van de Vlaamse overheid werd verfijnd opdat deze conform de bevoegdheidsverdelende regels zou zijn). Het hoofdstuk over informatie-uitwisseling werd grondig herwerkt:

- de afspraken over gegevensverwerking en -uitwisseling worden nu op algemeen niveau (in het akkoord zelf) vastgelegd;
- er wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen de finaliteiten 'praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening' en 'individuele begeleiding van gedetineerden';
- de modaliteiten voor gegevensverwerking en -uitwisseling binnen beide finaliteiten worden verduidelijkt.

Naast de aanpassingen die werden doorgevoerd om te voldoen aan de opmerkingen van de adviesorganen, werd ook een hoofdstuk toegevoegd over de samenwerking in het kader van verbouwing of nieuwbouw van gevangenissen. Verder werden vooral de artikelen die betrekking hebben op de toegang van de beleidscoördinatoren en de partners van de Vlaamse overheid tot de gevangenissen (zowel in normale omstandigheden als tijdens stakingen of situaties van minimale dienstverlening) geactualiseerd, gelet op nieuwe federale regelgeving op dit vlak. Ook met de oprichting van het nieuwe Vlaamse Agentschap Justitie en Handhaving, dat bevoegd is voor de coördinatie van de hulp- en dienstverlening, werd rekening gehouden. Tot slot werd een artikel toegevoegd dat stelt dat dit samenwerkingsakkoord vertaald wordt in werkafspraken op maat van elke gevangenis en wordt nu ook voorzien in een evaluatie van de samenwerkingsafspraken die zijn opgenomen in het akkoord.

In het algemeen werd er bij de herwerking van de tekst ook voor gezorgd dat Vlaanderen en de federale actoren als gelijkwaardige partners worden neergezet. Ondanks de bevoegdheidsoverdracht veertig jaar geleden, bleef Vlaanderen in de vorige versies van het samenwerkingsakkoord, en ook op het terrein, vaak gezien worden als bezoeker in een federale omgeving waar de federale overheid bepaalde wat de 'Vlaamse bezoeker' wel en niet kon doen. Door hiervoor aandacht te hebben in de formulering van de bepalingen wordt het gelijkwaardige partnerschap van Vlaanderen en de federale overheid extra in de verf gezet.

Het nieuwe samenwerkingsakkoord heeft geen weerslag op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap. Voorliggend ontwerp van instemmingsdecreet heeft dus ook geen budgettaire weerslag. Het ontwerp heeft geen weerslag op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten. Het ontwerp heeft geen weerslag op de lokale of provinciale besturen.

C. Totstandkomingsprocedure

Het bijgaande ontwerp van decreet werd onderworpen aan:

- het advies van de Inspectie van Financiën op 6 maart 2022;
- het advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA) met nr. 172/2022 op 19 augustus 2022;
- het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (VTC) met nr. 2022/32 op 25 april 2022;
- het advies van de Raad van State met nr. 73.603/3 op 23 juni 2023.

1. Advies van de GBA

De GBA heeft op 19 augustus 2022 advies verleend over het ontwerp van decreet. Hierna wordt aangegeven op welke wijze werd tegemoetgekomen aan deze elementen:

- De GBA vraagt zich af of bij artikel 27 van het ontwerp van samenwerkingsakkoord de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening uitsluitend zal gebeuren aan de hand van (deelnemers)lijsten of ook aan de hand van andere informatie houdende persoonsgegevens. Hieromtrent is aan artikel 27, §1, van het ontwerp van samenwerkingsakkoord en in hetzelfde artikel van de memorie van toelichting toegevoegd dat de organisatie uitsluitend gebeurt aan de hand van deelnemers- en aanwezigheidslijsten.
- De GBA beveelt bij artikel 27 van het ontwerp van samenwerkingsakkoord aan om een duidelijke en concrete afbakening/beperking van de met het oog op de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden te verwerken (categorieën van) persoonsgegevens. Hieraan werd tegemoetgekomen door de toevoeging van de categorieën van persoonsgegevens in artikel 27, §2, van het ontwerp van samenwerkingsakkoord. De specifieke persoonsgegevens die onder deze categorieën vallen, werden opgenomen in de memorie van toelichting bij dit artikel.
- De GBA adviseert bij artikel 27 van het ontwerp van samenwerkingsakkoord de toevoeging van een bepaling van de maximale bewaartermijn (of toch minstens de criteria op basis waarvan deze termijn kan worden bepaald) van de te verwerken persoonsgegevens. Ter verwerking van dit advies werden de aparte bewaartermijnen voor enerzijds de Vlaamse overheid en haar partners, en anderzijds de FOD Justitie expliciet toegevoegd in artikel 27, §4, van het ontwerp van samenwerkingsakkoord en in hetzelfde artikel van de memorie van toelichting.
- De GBA wijst bij artikel 27 van het ontwerp van samenwerkingsakkoord op een transparante en uitdrukkelijke aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n) in de zin van de algemene verordening gegevensverwerking (AVG). Ter verwerking van dit advies werd de aparte verwerkingsverantwoordelijkheid voor zowel de FOD Justitie als de Vlaamse overheid en haar partners toegevoegd in artikel 27, §4, van het ontwerp van samenwerkingsakkoord en in hetzelfde artikel van de memorie van toelichting.
- De GBA adviseert bij artikel 29 van het ontwerp van samenwerkingsakkoord een oplijsting van de in het kader van het cliëntoverleg concreet uit te wisselen en te verwerken (categorieën van) persoonsgegevens. De categorieën van persoonsgegevens werden toegevoegd aan artikel 29, §2, tweede lid, van het ontwerp van samenwerkingsakkoord. De specifieke persoonsgegevens die onder deze categorieën vallen, werden opgenomen in de memorie van toelichting bij dit artikel.
- De GBA beveelt bij artikel 29 van het ontwerp van samenwerkingsakkoord aan om een bepaling van de maximale bewaartermijn toe te voegen (of toch minstens de criteria op basis waarvan deze termijn kan worden bepaald). Ter verwerking van dit advies werden aparte bewaartermijnen voor enerzijds de Vlaamse overheid en haar partners, en anderzijds voor de FOD Justitie toegevoegd in artikel 29, §4, van het ontwerp van samenwerkingsakkoord en in hetzelfde artikel van de memorie van toelichting.

- De GBA wijst bij artikel 29 van het ontwerp van samenwerkingsakkoord op een transparante en uitdrukkelijke aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n) in de zin van de algemene verordening gegevensverwerking. Ter verwerking van dit advies werd de toepassing van de aparte verwerkingsverantwoordelijkheid voor zowel FOD Justitie als de Vlaamse overheid en haar partners toegevoegd in artikel 29, §4, van het ontwerp van samenwerkingsakkoord en in hetzelfde artikel van de memorie van toelichting.
- De GBA wijst op een degelijke informatiebeveiliging met aandacht voor de aanvullende maatregelen die in acht moeten worden genomen bij de verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikel 9 en 10 van de algemene verordening gegevensbescherming. Ter verwerking van dit advies werd de verwijzing naar de beveiligingsmaatregelen van de Vlaamse overheid en haar partners toegevoegd in artikel 27 en 29 van de memorie van toelichting. De GBA verwijst naar de gebeurlijk na te leven procedurele (protocol)verplichtingen bij de mededeling en uitwisseling van persoonsgegevens tussen het federale en Vlaamse niveau. De GBA wijst enkel op het belang van het naleven van procedurele (protocol)verplichtingen, waardoor dit geen rechtstreekse wijzigingen in het ontwerp van samenwerkingsakkoord of memorie van toelichting tot gevolg heeft.

2. Advies van de VTC

De VTC heeft op 25 april 2022 over het ontwerp van decreet advies verleend. Hierna wordt aangegeven op welke wijze werd tegemoetgekomen aan deze elementen:

- De VTC beveelt aan om in artikel 24 van het ontwerp van samenwerkingsakkoord te preciseren welke gegevens bedoeld in artikel 10 van de algemene verordening gegevensbescherming het betreft en dat de noodzaak ervan wordt aangetoond. Artikel 24 van het ontwerp van samenwerkingsakkoord bevat echter geen verwerking van persoonsgegevens. Wellicht betreft dit een materiële vergissing van de VTC en wordt artikel 27 van het ontwerp van samenwerkingsakkoord bedoeld. Ter verwerking van dit advies werden de categorieën van persoonsgegevens toegevoegd in artikel 27, §2, van het ontwerp van samenwerkingsakkoord en werden de specifieke persoonsgegevens die onder deze categorieën vallen, toegevoegd in de memorie van toelichting bij dit artikel. De noodzaak tot verwerking van dit soort persoonsgegevens werd toegevoegd in artikel 27, §3, van het ontwerp van samenwerkingsakkoord en artikel 27 van de memorie van toelichting.
- De VTC adviseert om in artikel 27 te herbekijken of er toch geen sprake kan zijn van gegevens die gezondheid betreffen. Er kan wel degelijk uitwisseling zijn van gezondheidsgegevens conform artikel 9 van de algemene verordening gegevensbescherming. De specifieke categorieën van persoonsgegevens werden bijgevolg toegevoegd aan artikel 27, §2, van het ontwerp van samenwerkingsakkoord, en de noodzaak tot verwerking van dit soort gegevens werd toegevoegd in artikel 27, §3, van het ontwerp van samenwerkingsakkoord en aan artikel 27 van de memorie van toelichting.
- De VTC beveelt aan om in artikel 27 de categorieën van persoonsgegevens explicieter te benoemen. De lijst van categorieën van persoonsgegevens werd toegevoegd aan artikel 27, §2, van het ontwerp van samenwerkingsakkoord en de specifieke persoonsgegevens die onder deze categorieën vallen, werden toegevoegd aan artikel 27 van de memorie van toelichting.
- De VTC vraagt om na te gaan voor artikel 29 of er een wettelijke uitzondering op de strafbaarstelling van het niet respecteren van het beroepsgeheim moet worden gecreëerd. Ter verwerking van dit advies volgt de aanpassing dat er steeds een akkoord van de betrokken gedetineerde wordt voorzien. Het gebruik van de toestemming als wettelijke uitzondering voor het niet respecteren van het beroepsgeheim, is volgens de AVG als rechtsbasis voor de verwerking in dit akkoord niet voldoende, wegens de onevenwichtige machtsverhouding tussen gedetineerde en de overheid. Bijgevolg wordt de term 'toestemming' gewijzigd

door de term 'akkoord gaan' in artikel 29 van het ontwerp van samenwerkingsakkoord, en wordt de term uiteengezet in hetzelfde artikel van de memorie van toelichting. De rechtsbasis voor de verwerking van persoonsgegevens werd ingeschreven in artikel 29, §3, van het ontwerp van samenwerkingsakkoord. Verder wordt in artikel 29, §2, van het ontwerp van samenwerkingsakkoord toegevoegd dat er geen schending is van het vertrouwelijke karakter van de persoonsgegevens, indien deze worden uitgewisseld. Deze toevoeging sluit aan bij het toepassingsgebied van artikel 22 van de wet van 5 mei 2019 houdende diverse bepalingen inzake informatisering van Justitie, modernisering van het statuut van de rechters in ondernemingszaken en inzake de notariële aktebank, en sluit bijgevolg uit dat er voor personeelsleden van de FOD Justitie sprake zou zijn van schending van het beroepsgeheim. Deze toevoeging sluit aan bij het advies van de VTC om na te gaan of er sprake is van een wettelijke uitzondering op de strafbaarstelling van het niet respecteren van het beroepsgeheim.

3. Advies van de Raad van State

De Raad van State heeft op 23 juni 2023 advies nr. 73.603/3 verleend over het ontwerp. Hieronder wordt verder ingegaan op de bemerkingen van de Raad van State:

- De Raad van State stelt dat de noties 'bijkomende persoonsgegevens' en 'bijkomende medische gegevens' te ruim zijn en moeten worden gepreciseerd door een limitatieve opsomming in artikel 27, §2, en 29, §2, van het samenwerkingsakkoord, op basis van de persoonsgegevens, vermeld in de memorie van toelichting. Op basis van dit advies werd de notie 'bijkomende persoonsgegevens' in artikel 27, §2, 3°, en 29, §2, 2°, en de notie 'bijkomende medische gegevens' in artikel 29, §2, 8°, in het samenwerkingsakkoord en de memorie van toelichting geschrapt en vervangen door de opsomming van de specifieke categorieën van persoonsgegevens zoals vermeld in de memorie van toelichting.
- De Raad van State adviseert om de notie 'gegevens van personen die deel uitmaken van het netwerk van gedetineerden' te preciseren, op basis van de persoonsgegevens, vermeld in de memorie van toelichting, en de persoonsgegevens in een afzonderlijk lid te vermelden. Op basis van dit advies werden de specifieke persoonsgegevens die betrekking hebben op de personen die deel uitmaken van het netwerk van gedetineerden in een afzonderlijk lid vermeld in artikel 29, §2, derde lid, van het samenwerkingsakkoord en de memorie van toelichting.
- De Raad van State stelt dat in artikel 29 van het samenwerkingsakkoord het begrip 'netwerk' moet worden verduidelijkt. De definitie van het begrip 'netwerk' werd toegevoegd in artikel 29, §2, vierde lid, van het samenwerkingsakkoord en de memorie van toelichting.
- De Raad van State stelt dat de maximale bewaartermijnen in artikel 27, §4, en 29, §4, van het samenwerkingsakkoord zelf moet worden geregeld, aangezien het samenwerkingsakkoord een nieuwe gegevensstroom tot stand brengt en de bewaartermijnen uit wettelijke en decretale bepalingen niet automatisch doorwerken naar de nieuwe gegevensstromen. Op basis van dit advies werden in artikel 27, §4, van het samenwerkingsakkoord de specifieke wettelijke en decretale bepalingen die betrekking hebben op de Federale Overheidsdienst Justitie en de Vlaamse overheid en haar partners toegevoegd.
- In artikel 29, §4, van het samenwerkingsakkoord heeft de bestaande bepaling al de intentie om de specifieke bewaartermijn te verduidelijken, zoals de Raad van State het in zijn advies aangeeft. Aangezien de partners van de Vlaamse overheid steeds hun eigen sectorspecifieke regelgeving dienen te respecteren en hierdoor verschillende bewaartermijnen van toepassing zijn binnen eenzelfde dossier, is het niet mogelijk een vaste bewaartermijn voor alle partners van de Vlaamse overheid te voorzien. Bijgevolg werd de zinsnede van artikel 29, §4, van het samenwerkingsakkoord en de memorie van toelichting aangepast en werd een specifieke verwijzing naar de toepasselijke wettelijke en decretale

- regelgeving van de Federale Overheidsdienst Justitie, de Vlaamse overheid en de partners toegevoegd.
- De Raad van State stelt dat in artikel 46 de opheffing van het samenwerkingsakkoord van 8 juli 2014 juridisch niet noodzakelijk is, aangezien voor dit samenwerkingsakkoord nooit parlementaire instemming werd verleend. Gezien de rechtsduidelijkheid kan de Raad van State wel akkoord gaan met de opheffing ervan. Op basis van dit advies werd het doel van de opheffing van het samenwerkingsakkoord van 8 juli 2014 specifiek in artikel 46 van de memorie van toelichting toegevoegd.
 - De Raad van State adviseert om artikel 46, tweede lid, van het samenwerkingsakkoord te schrappen, aangezien de bepaling met betrekking tot de uitwerking een parafrasering is van artikel 92bis, §1, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 en dus overbodig is. Dit advies werd gevolgd.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Dit ontwerp van decreet regelt gewest- en gemeenschapsaangelegenheden.

II. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1

Het aanbod aan hulp- en dienstverlening dat Vlaanderen organiseert voor gedetineerden, situeert zich op diverse levensdomeinen. Volgende beleidsdomeinen en -velden zijn hierbij betrokken:

- het beleidsdomein Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie, meer bepaald de beleidsvelden Justitie en Handhaving en Integratie en Inburgering;
- het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, meer bepaald de beleidsvelden Welzijn, Personen met een beperking en Gezondheids- en Woonzorg;
- het beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media, meer bepaald de beleidsvelden Cultuur en Sport;
- het beleidsdomein Werk en Sociale Economie, meer bepaald de beleidsvelden Werk en Sociale Economie;
- het beleidsdomein Onderwijs en Vorming, meer bepaald het beleidsveld Deeltijds Kunstonderwijs en Volwassenenonderwijs;
- het beleidsdomein Omgeving, meer bepaald het beleidsveld Wonen.

Dit ontwerp van decreet betreft dus zowel gemeenschaps- als gewestaangelegenheden.

Artikel 2

Met dit ontwerp van decreet stemt de Vlaamse Regering in met de bepalingen in het vernieuwde samenwerkingsakkoord van 22 november 2023 tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden.

Voor meer toelichting bij de inhoud van het akkoord wordt verwezen naar de artikelsgewijze bespreking in de memorie van toelichting bij het samenwerkingsakkoord (zie bijlage).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

BIJLAGE
bij de memorie van toelichting:

Memorie van toelichting
bij het samenwerkingsakkoord van 22 november 2023
tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest
inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden

Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse gewest inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden

MEMORIE VAN TOELICHTING – ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

1. Algemene toelichting

Sinds de staatshervorming van 1980 is de Vlaamse overheid bevoegd voor de bijstand aan personen. Hieronder valt ook de maatschappelijke dienstverlening ten behoeve van gedetineerden.

Met de Federale Staat, meer bepaald het Directoraat-Generaal Penitentiaire Inrichtingen, dat belast is met de tenuitvoerlegging van vrijheidsberovende straffen en maatregelen, werd in 1994 een samenwerkingsakkoord afgesloten dat de samenwerking tussen beide overheden in het kader van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden regelde. Dit akkoord werd nog gewijzigd met het samenwerkingsakkoord tussen de Staat en de Vlaamse overheid van 7 juli 1998.

Gezien de evoluties in het kader voor de werking van beide partijen binnen de gevangenismuren, was het bestaande samenwerkingsakkoord niet meer afgestemd op de reële samenwerkingspraktijk tussen Justitie en de partners van de Vlaamse overheid, en werd in 2013 besloten het akkoord te actualiseren. Een nieuw akkoord werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 22 november 2013, en het werd ondertekend door alle partijen op 8 juli 2014.

In 2015 werd een voorontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 8 juli 2014 tussen de Federale Staat en de Vlaamse overheid inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden aan de Vlaamse Regering voorgelegd. Op 25 september 2015 gaf de Raad van State advies bij dit voorontwerp (advies 57.871/VR). Naar aanleiding daarvan werd ook de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer (CBPL) om advies gevraagd. Op 24 februari 2016 bracht de CPBL een negatief advies uit met betrekking tot de tekst van het samenwerkingsakkoord, specifiek voor wat betreft enkele bepalingen inzake gegevensverwerking en -uitwisseling.

Gelet op dit negatieve advies van de CBPL en op het in ontwikkeling zijnde regelgevend kader voor de gegevensverwerking en -uitwisseling met betrekking tot de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden, wordt hierbij een nieuw samenwerkingsakkoord voorgesteld. Voorliggende tekst omvat een grondige actualisering van de tekst uit 2014, met de nodige aanpassingen om te voldoen aan de opmerkingen van de Raad van State, de CPBL en de Strategische Adviesraad Welzijn, Gezondheid en Gezin.

Zo werden de definities waarover onduidelijkheid bestond aangepast (onder andere de definitie van de Vlaamse overheid werd verfijnd opdat deze conform zou zijn aan de bevoegdheidsverdelende regels). Het hoofdstuk betreffende informatie-uitwisseling werd grondig herwerkt: de afspraken betreffende gegevensverwerking en -uitwisseling worden nu op algemeen niveau (in het akkoord zelf) vastgelegd, er wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen de finaliteiten “praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening” en

“individuele begeleiding van gedetineerden”, en de voorwaarden voor gegevensverwerking en -uitwisseling binnen beide worden verduidelijkt. Ook bij de opmaak van de overeenkomst inzake ICT (cfr. artikel 42 van het akkoord van 2014) zal rekening gehouden worden met de opmerkingen van de CBPL.

Naast de aanpassingen die werden doorgevoerd om te voldoen aan de opmerkingen van de adviesorganen, werd ook een hoofdstuk toegevoegd betreffende de samenwerking in het kader van renovatie of nieuwbouw van gevangenissen. Verder werden vooral de artikelen die betrekking hebben op de toegang van de beleidscoördinatoren en de partners van de Vlaamse overheid tot de gevangenissen (zowel in normale omstandigheden als tijdens stakingen of situaties van minimale dienstverlening) geactualiseerd, gelet op nieuwe federale regelgeving op dit vlak. Tot slot werd een artikel toegevoegd dat stelt dat dit samenwerkingsakkoord vertaald wordt in werkafspraken op maat van elke gevangenis.

In onderstaande artikelsgewijze bespreking is meer toelichting opgenomen bij de inhoud van het akkoord.

2. Toelichting bij de artikelen van het samenwerkingsakkoord

Artikel 1

Dit artikel bevat een verduidelijking van de gebruikte begrippen in dit akkoord.

De opgenomen definitie van de Vlaamse overheid is conform aan de bevoegdheidsverdelende regels. Zo kan het Vlaamse Gewest bijvoorbeeld niet optreden op het grondgebied van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest zodat de territoriale bevoegdheidsbeperking met betrekking tot de gemeenschaps- en gewestaangelegenheden uitgeklaard wordt.

Ook het onderscheid tussen de Vlaamse overheid (15°), de coördinerende administratie (7°), en de partners van de Vlaamse overheid (11°), wordt verduidelijkt:

Met “de Vlaamse overheid” worden zowel diensten van de Vlaamse Gemeenschap als van het Vlaamse Gewest bedoeld, die een opdracht hebben in het kader van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden. Voor het grondgebied van het Vlaamse Gewest betreft het meer bepaald de bevoegdheid arbeidsbemiddeling. Voor de Vlaamse Gemeenschap betreft het de bevoegdheden in het kader van culturele aangelegenheden en persoonsgebonden aangelegenheden binnen het Nederlandse taalgebied en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. Het gaat hier onder meer om overheidsdiensten uit de beleidsdomeinen Onderwijs en Vorming; Kanselarij en Bestuur (Agentschap Justitie en Handhaving, Agentschap Integratie en Inburgering); Cultuur, Jeugd, Sport en Media (Departement Cultuur, Jeugd en Media; Sport Vlaanderen); Werk en Sociale Economie (Departement Werk en Sociale Economie; VDAB) en Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin; Agentschap Zorg en Gezondheid; Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap).

De “coördinerende administratie” binnen de Vlaamse overheid is het Agentschap Justitie en Handhaving. Zij stelt in elke gevangenis in Vlaanderen en Brussel een beleidscoördinator tewerk.

Met “de partners van de Vlaamse overheid” worden diverse (meestal private) organisaties bedoeld die door de Vlaamse overheid gesubsidieerd worden om een aanbod aan hulp- en dienstverlening binnen de gevangenissen uit te bouwen (cfr. de definitie van “actoren” binnen het decreet van 8 maart 2013 inzake de organisatie van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden). Het gaat hier onder andere om:

1° de centra voor algemeen welzijnswerk, die personen tewerkstellen die belast worden met de opdrachten trajectbegeleiding en ondersteuning, cfr. artikel 12 van het decreet van 8 maart 2013 en die daarnaast andere vormen van CAW-hulp- en dienstverlening aanbieden aan gedetineerden;

2° het Vlaams Ondersteuningscentrum Volwassenenonderwijs, dat personen tewerk stelt die belast worden met de coördinatieopdracht van het onderwijs aan gedetineerden in de Vlaamse en Brusselse gevangenissen;

3° De Rode Antraciet vzw, die personen tewerk stelt die belast worden met coördinatieopdrachten op vlak van de domeinen cultuur en sport;

4° de centra voor geestelijke gezondheidszorg, die specifieke middelen ontvangen om ook in de gevangenissen in Vlaanderen en Brussel een aanbod te doen;

5° de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB), die gedetineerden begeleidt in hun traject naar werk;

6° diensten van het Vlaams Agentschap voor personen met een handicap, die zich richten tot gedetineerden met een verstandelijke beperking;

7° bibliotheken, die binnen elke gevangenis in Vlaanderen en Brussel hun werking openstellen;

8° de vzw Moderator, die instaat voor een aanbod herstelbemiddeling voor alle gedetineerden in Vlaanderen en Brussel;

9° centra voor basiseducatie en volwassenenonderwijs, die instaan voor het formele onderwijsaanbod binnen de gevangenissen;

10° diverse Vlaamse, regionale en lokale organisaties die actief zijn op de terreinen welzijn, gezondheid, sport, cultuur, onderwijs, tewerkstelling, wonen enzovoort. Bijvoorbeeld: VormingPlus, OCMW, diensten uit de verslavingszorg, centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning, musea, Bond zonder Naam, woonzorgcentra, KVLV, Anonieme Alcoholisten, Opvoedingswinkel, sportverenigingen, steden en gemeenten, Tele-Onthaal. Voormelde organisaties en hun personeelsleden worden in het kader van dit samenwerkingsakkoord aangeduid als “partners van de Vlaamse overheid”. Een aantal van deze actoren werken op individueel niveau, anderen bieden vooral een aanbod op groepsniveau.

In de betreffende artikels worden telkens de relevante termen gebruikt.

De definitie voor “gedetineerde” verduidelijkt dat met deze term geïnterneerden die in een gevangenis verblijven, gevat worden.

De definitie van de zorgequipe verduidelijkt tot slot dat alle gedetineerden met een psychische kwetsbaarheid (en niet enkel degenen met een geïnterneerdenstatuut) tot de doelgroep van dit team behoren.

Artikel 2

De missie van de penitentiaire administratie luidt als volgt: "Wij waarborgen een rechtsconforme, veilige, humane en geïndividualiseerde uitvoering van vrijheidsbenemende straffen en maatregelen met het oog op een optimale terugkeer in de maatschappij." De kernopdracht van de penitentiaire administratie is het uitvoeren van de vrijheidsbenemende straffen en maatregelen. Dit moet gebeuren binnen het juiste regelgevende kader. Belangrijk hierin zijn de basiswet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden en de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten. Uiteraard dienen deze straffen ook op een veilige manier uitgevoerd te worden. Niet alleen met technische en mechanische hulpmiddelen maar ook op basis van correcte handelingen en een relationeel leefklimaat binnen de muren. Bij de uitvoering van deze opdracht streeft de penitentiaire administratie naar een maximaal respect voor humane waarden. Dit geldt zowel voor het personeel naar de gedetineerden toe, maar ook omgekeerd. Tot slot tracht de penitentiaire administratie aandacht te hebben voor een geïndividualiseerde uitvoering van de straffen en de maatregelen. Elke gedetineerde wordt in functie van zijn eigen situatie opgevolgd. Voorgaande moet gekaderd worden binnen het vooruitzicht dat elke gedetineerde terug zal keren naar de samenleving.

De missie van de Vlaamse overheid, de coördinerende administratie en de partners van de Vlaamse overheid met betrekking tot de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden, zoals vermeld in artikel 3 van het decreet van 8 maart 2013, luidt als volgt: "het recht van alle gedetineerden en hun directe sociale omgeving op een integrale en kwaliteitsvolle hulp- en dienstverlening waarborgen, zodat ze zich kunnen ontplooien in de samenleving".

Hoewel gedetineerden van hun vrijheid beroofd zijn, blijft hun recht op hulp- en dienstverlening gevrijwaard. De Vlaamse overheid, haar partners en de coördinerende administratie engageren zich om hun hulp- en dienstverlening maximaal toegankelijk te maken voor deze doelgroep.

In deze missie wordt verder bepaald dat de hulp- en dienstverlening integraal en kwaliteitsvol moet zijn. Met integraal wordt bedoeld dat alle aspecten van de betrokkene (achterstand op vlak van onderwijs, werkervaring, maar ook psychische problematiek, administratieve problemen, ...) in overweging genomen moeten worden. Het hulp- en dienstverleningsaanbod moet ook kwaliteitsvol zijn en gedetineerden moeten op dezelfde professionaliteit kunnen rekenen als elke burger.

Beide missies worden bij de uitvoering van dit akkoord in aanmerking genomen. Ondanks de verschillende finaliteit van de missie van de penitentiaire administratie en deze van de Vlaamse overheid en haar partners en de coördinerende administratie voor wat betreft de sociale hulpverlening naar gedetineerden toe, engageren de penitentiaire administratie, de Vlaamse overheid, de coördinerende administratie en de partners van de Vlaamse overheid zich om in te staan voor een veilige, rechtsconforme, humane, herstel- en re-integratiegerichte invulling van de vrijheidsberovende straf of maatregel.

De Vlaamse overheid, de coördinerende administratie, de partners van de Vlaamse overheid en de penitentiaire administratie proberen in en door hun samenwerking en partnerschap bij te dragen tot een veilige (werk)omgeving voor zowel de partners van de Vlaamse overheid, het personeel van de coördinerende administratie en het penitentiair personeel als voor de gedetineerden. Hierbij volgen zij de wettelijk opgelegde bepalingen voor zowel de Vlaamse overheid, de coördinerende administratie en de partners van de Vlaamse overheid als de penitentiaire administratie. Voor de Vlaamse overheid, de coördinerende administratie en de partners van de Vlaamse overheid denken we aan het decreet van 8 maart 2013 en aan de domeinspecifieke regelgeving zoals onder meer het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs, het decreet van 18 januari 2008 houdende flankerende en stimulerende maatregelen ter bevordering van de participatie in cultuur, jeugdwerk en sport. Voor de penitentiaire administratie is dit onder andere de basiswet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden en de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten. De uitvoering van de opdrachten binnen het juiste wettelijke kader en in een veilige omgeving draagt bij tot het verhogen van de humaniteit van de gevangenisstraf. Bovendien beogen zowel de Vlaamse overheid, de coördinerende administratie, de partners van de Vlaamse overheid als de penitentiaire administratie de straf of maatregel zodanig in te vullen dat deze zoveel als mogelijk leidt tot herstel van de aangerichte schade in de samenleving en tot re-integratie van de gedetineerde. Met oog op dit alles wordt het aanbod dat buiten de muren ingericht wordt door de partners van de Vlaamse overheid ook binnen de muren aangeboden. Door deelname aan dit aanbod verhoogt de gedetineerde zijn kans op een succesvolle re-integratie en vermindert het risico op recidive. Ook de diensten van de penitentiaire administratie, zoals de psychosociale dienst en de zorgequipe, bereiden de gedetineerden in samenwerking met de partners van de Vlaamse overheid voor op zijn re-integratie.

Het partnerschap tussen de Vlaamse overheid en haar partners, de coördinerende administratie en de penitentiaire administratie met oog op de uitvoering van de vrijheidsbenemende straf en maatregel gebeurt met respect voor elkaars finaliteit, werkingsprincipes en –methodes en wordt gekenmerkt door gelijkwaardigheid.

Artikel 3

Vanuit de gemeenschappelijke opdracht geformuleerd in artikel 2 engageert de penitentiaire administratie zich samen met de inrichtingen in Vlaanderen en Brussel om een aantal taken te realiseren, met name een kwaliteitsvolle dienstverlening ten aanzien van de gedetineerden.

De medewerkers van de penitentiaire administratie en haar inrichtingen voeren hun opdrachten op een correcte en loyale wijze uit met de competenties waarover zij beschikken.

De rechtspositie van gedetineerden wordt verzekerd. Hiertoe worden zowel de basiswet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden als de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten gerespecteerd.

Binnen de muren van de inrichtingen zijn er immers heel wat aspecten, zoals het regime en de infrastructuur, die de organisatie van een hulp- en dienstverlenend aanbod niet altijd eenvoudig maakt. De penitentiaire administratie en haar inrichtingen werken op proactieve wijze samen met de Vlaamse overheid, de coördinerende administratie en de partners van de Vlaamse overheid om hun werking tussen de muren te faciliteren (bv. door hen tijdig te betrekken bij de bouw/renovatie van gevangenissen). Op die manier kunnen de Vlaamse overheid, de coördinerende administratie en de partners van de Vlaamse overheid een hulp- en dienstverlenend aanbod uitbouwen en organiseren dat aansluit bij de noden van de gedetineerden en dat bovendien verzekerd kan worden.

Zij zorgen voor een veilige werkomgeving tussen de muren van de inrichtingen. De veiligheid is onder andere gebaseerd op een uitgebouwd regime dat afgestemd is op alle partners, de activiteiten die zij organiseren en de diensten die zij verlenen. Gezien de veelheid van partners die tussen de muren van de inrichtingen werken, is dialoog en interactie een belangrijke voorwaarde om een relationeel leefklimaat te creëren voor zowel de gedetineerden als voor iedereen die er werkt. Ieder verleent zijn diensten vanuit een wederzijds respect voor elkaar.

Zij creëren een draagvlak bij het penitentiair personeel, de politieke overheden en de bredere samenleving voor het hulp- en dienstverlenend aanbod dat door de Vlaamse overheid, de coördinerende administratie en de partners van de Vlaamse overheid uitgebouwd wordt. Immers, een draagvlak bij het penitentiair personeel voor het aanbod dat de Vlaamse overheid, de coördinerende administratie en de partners van de Vlaamse overheid organiseren, zorgt voor een gunstige werksfeer en faciliteert de werking binnen de muren van de inrichtingen aanzienlijk. Ook draagvlak creëren bij de politieke overheden en de bredere samenleving faciliteert het hulp- en dienstverlenend aanbod dat tot doel heeft de re-integratie van gedetineerden te bevorderen.

Artikel 4

Vanuit de gemeenschappelijke opdracht zoals geformuleerd in artikel 2 staan de Vlaamse overheid en de partners van de Vlaamse overheid in voor de uitbouw van een kwalitatief aanbod van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden (cfr. artikel 5 van het decreet van 8 maart 2013). Hierbij zorgen zij ervoor dat:

- het aanbod op een aangepaste manier bekend gemaakt wordt ten aanzien van gedetineerden. De bekendmaking van het aanbod dient aan iedere doelgroep aangepast te worden. Er zijn bijvoorbeeld heel wat gedetineerden die anderstalig of laaggeletterd zijn;
- er voor de organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden verschillende samenwerkingsvormen en organisatiestructuren zijn uitgetekend. Met een grote hoeveelheid aan partners van de Vlaamse overheid die hun opdracht binnen de inrichtingen en in samenwerking met het penitentiair personeel moeten uitbouwen, is het belangrijk dat de nodige structuren aanwezig zijn om het aanbod uit te tekenen, te implementeren en op te volgen;
- er een draagvlak gecreëerd wordt voor het hulp- en dienstverlenend aanbod dat georganiseerd wordt voor de gedetineerden, dit ten aanzien van penitentiair personeel, de politieke overheden en ook de partners van de Vlaamse overheid die, al dan niet, een aanbod organiseren binnen de muren. Niet alleen moet er aandacht zijn voor een draagvlak bij de partners die betrokken zijn bij de hulp- en dienstverlening die binnen de muren van de inrichtingen georganiseerd worden.

Ook de bredere samenleving moet gesensibiliseerd worden voor het hulp- en dienstverlenend aanbod van de partners van de Vlaamse overheid tussen de muren die tot doelstelling heeft de re-integratie van de gedetineerden te bevorderen;

- zij een goede personeelspolitiek voeren. Een gevangenis is immers een heel specifieke werkomgeving. Het regime, de vaak ontoereikende infrastructuur, de kans op agressie-incidenten of op verbaal geweld en de veiligheidsmaatregelen maken de werkomgeving niet evident. Daarnaast is het belangrijk dat voor de planning, implementatie, organisatie en opvolging van het hulp- en dienstverlenend aanbod de meest efficiënte werkwijze gehanteerd wordt. Er dienen goed werkende organisatiestructuren uitgetekend te worden die aansluiten bij de lokale noden en realiteiten. De evaluatie en bijsturing van deze structuren moet gebeuren met oog op de wijzigende context.

Artikel 5

De Vlaamse overheid en haar partners hebben de opdracht om de hulp- en dienstverlening die zij aanbieden ten aanzien van burgers buiten de muren van de inrichtingen ook aan te bieden aan gedetineerden. De opdrachten die zij binnen de muren van de inrichting opnemen, voldoen aan een aantal voorwaarden:

- de hulp- en dienstverlening wordt gecoördineerd en afgestemd opdat zij coherent, integraal, continu en kwaliteitsvol is. Binnen het beleidsteam en het coördinatieteam stemmen de partners van de Vlaamse overheid het aanbod zo veel als mogelijk op elkaar af. Op die manier worden de middelen op een efficiënte wijze ingezet en kunnen de partners elkaars aanbod en inzet versterken;
- het aanbod van de Vlaamse overheid en haar partners wordt binnen het beleidsteam en in het overleg tussen de beleidscoördinator en de gevangenisdirectie zoveel als mogelijk afgestemd op de infrastructuur en het regime van de inrichting. Immers, ook het penitentiair personeel moet zijn opdrachten op een efficiënte wijze kunnen uitvoeren.
- aanbod van de Vlaamse overheid en haar partners is zoveel als mogelijk afgestemd op de noden van de gedetineerden. Het wordt ingericht met oog op de persoonlijke ontwikkeling van de gedetineerden tijdens detentie, maar ook met oog op de re-integratie na detentie. Ook de psychosociale dienst en de zorgelijke trachten de gedetineerden te begeleiden met oog op de reclassering na detentie. De partners van de Vlaamse overheid trachten hun aanbod zoveel als mogelijk af te stemmen met de dienstverlening vanuit de psychosociale dienst en de zorgelijke. Op die manier kunnen beide werkingen op elkaar ingrijpen en elkaar versterken, met respect voor ieders eigenheid en finaliteit.

Artikelen 6 t.e.m. 8

De bovenlokale werkgroep is een structureel overleg tussen de penitentiaire administratie en de coördinerende administratie waarbinnen in de eerste plaats de samenwerking i.h.k.v. de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden wordt opgevolgd. Concreet worden voor de penitentiaire administratie leden aangeduid vanuit de Regionale Directie Noord en de Directie Medische en Psychosociale Diensten. Vanuit de Vlaamse overheid vertegenwoordigt de coördinerende administratie de Gemengde Commissie (cfr. het decreet van 8 maart 2013 betreffende de organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden).

Binnen de bovenlokale werkgroep wordt zowel het beleid van de penitentiaire administratie dat een impact heeft op de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden als het beleid van de Vlaamse overheid inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden opgevolgd en onderling afgestemd. Als bepaalde beleidsbeslissingen gevolgen hebben op de werking van de andere partner dient dit besproken en desgevallend opgelost te worden binnen de bovenlokale werkgroep. De volgorde in de opsomming van verantwoordelijkheden van de Bovenlokale Werkgroep geeft de verhoudingen weer in de manier waarop deze beleidsbeslissingen tot stand komen: de Vlaamse overheid werkt het beleid inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden uit, en de penitentiaire administratie draagt hiertoe bij.

De Vlaamse Regering maakt elke legislatuur conform artikel 8 van het decreet van 8 maart 2013 een strategisch plan op waarin de prioriteiten voor de komende periode met betrekking tot de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden vastgelegd worden. Dit strategisch plan wordt in elke inrichting vertaald in lokale actieplannen. Gezien het feit dat de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden binnen de gevangensmuren uitgebouwd en geïmplementeerd moet worden, hebben de vastgelegde acties en gekozen prioriteiten uiteraard een impact op de samenwerking met de penitentiaire administratie zowel op lokaal als op bovenlokaal niveau. Deze samenwerking wordt op lokaal niveau opgevolgd door de beleidscoördinator en de lokale gevangenisdirectie. Op bovenlokaal niveau volgt de bovenlokale werkgroep deze samenwerking verder op.

Om optimaal te functioneren stelt de bovenlokale werkgroep een huishoudelijk reglement op waarin de "procedure voor het toetreden van nieuwe leden" dient vastgelegd te worden. De samenstelling van de bovenlokale werkgroep is bepaald in dit samenwerkingsakkoord. Wijzigingen in beleid, of structuren binnen de penitentiaire administratie of van de Vlaamse overheid en de partners van de Vlaamse overheid betrokken bij de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden kunnen impliceren dat het noodzakelijk is dat bijkomende leden, al dan niet structureel, deel uit maken van de bovenlokale werkgroep.

Het is belangrijk dat de "frequentie van het overleg" bepaald wordt. Een samenwerking die voortvloeit uit vastgelegde beleidslijnen dient op regelmatige basis opgevolgd te worden. Er moet ook nagedacht worden of, en op welke manier er afgestemd kan worden over acute situaties die zich voor kunnen doen in de samenwerking.

De wijze van besluitvorming, de vervanging van leden,.. worden in overleg bepaald.

Ook de wijze waarop er eventuele "wijzigingen aan het huishoudelijk reglement" aangebracht kunnen worden, dienen op voorhand bepaald te worden.

Tot slot moet de procedure voor "samenroeping en agendabepaling" van de bovenlokale werkgroep bepaald worden.

Artikel 9

De samenstelling van het beleidsteam wordt lokaal bepaald. In artikel 10 van het decreet van 8 maart 2013 is, gezien de reikwijdte van een decreet, slechts bepaald dat de gevangenisdirectie uitgenodigd wordt om deel uit te maken van het beleidsteam. Aangezien het beleidsteam het lokale beleid inzake hulp- en dienstverlening aan gedetineerden opmaakt, is afstemming op zowel het regime als de dienstverlening vanuit de penitentiaire diensten noodzakelijk. Daarom wordt in dit artikel bepaald dat een lid van

de gevangenisdirectie deel uitmaakt van het beleidsteam om deze onderlinge afstemming op niveau van de lokale gevangenis te kunnen garanderen.

De gevangenisdirectie duidt daartoe binnen zijn team minimaal één lid aan dat verantwoordelijk is voor de opvolging, coördinatie en samenwerking met de partners van de Vlaamse overheid in het kader van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden.

Artikel 10

Er wordt door de Vlaamse overheid en de partners van de Vlaamse overheid een hulp- en dienstverleningsaanbod uitgewerkt dat zoveel mogelijk aansluit bij de noden van de gedetineerden. Deze kunnen echter sterk verschillen van inrichting tot inrichting. Lokaal bepaalt het beleidsteam gezamenlijk welke zaken prioritair voorrang krijgen in de verdere uitbouw van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden, rekening houdende met de opgelegde prioriteiten binnen het strategisch plan. Het coördinatieteam volgt de uitvoering van deze prioriteiten concreet op. Andere initiatieven met betrekking tot de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden die door individuele personen gerealiseerd willen worden, kunnen de door het beleidsteam bepaalde prioriteiten doorkruisen. Het is daarom ook noodzakelijk dat alle bijkomende initiatieven, los van het in het beleidsteam bepaalde actieplan, afgetoetst worden binnen het coördinatieteam.

Artikel 11

De beleidscoördinator en de gevangenisdirectie werken op regelmatige basis samen om het hulp- en dienstverleningsaanbod voor de gedetineerden te realiseren en af te stemmen op het regime in de inrichting. Deze nauwe samenwerking wordt gekenmerkt door wederzijds respect en vertrouwen van beide partijen in elkaar. In een gesloten instelling zoals een inrichting kunnen bepaalde zaken maar gerealiseerd worden als de partners van de Vlaamse overheid en de penitentiaire administratie elkaars opdracht respecteren en elkaar ook vertrouwen en versterken in het wederzijds engagement om deze opdrachten te realiseren. Dit kan alleen maar als er open gecommuniceerd wordt en als men elkaar permanent en tijdig informeert over zaken die relevant zijn voor de andere partij. Bijvoorbeeld: het digitaal systeem dat de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening ondersteunt, de bouw van nieuwe gevangenissen, de ontwikkeling van nieuwe detentievormen zoals de transitie- en detentiehuizen, de invulling van detentieplanning, het proces om te komen tot een geïntegreerd gedetineerdenbeheer.

Artikel 12

De afstemming op beleidsniveau voor wat betreft het hulp- en dienstverleningsbeleid, wordt gegarandeerd door de deelname van de gevangenisdirectie aan het beleidsteam (en de hieraan gekoppelde opmaak van het actieplan).

Wat het penitentiaire beleid betreft, maakt de gevangenisdirectie strategische keuzes in het beleid per gevangenis. Het beleid dat op deze manier gerealiseerd wordt, heeft niet alleen een impact op penitentiaire aspecten. Bepaalde keuzes (vb. wijzigingen in regime of personeelsinzet) zullen, al dan niet rechtstreeks, mogelijks een impact hebben op de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en zullen aan bod komen tijdens het directieoverleg waar de beleidscoördinator aansluit. De betrokkenheid van de beleidscoördinator bij het beleidsplanningsproces van de penitentiaire inrichting wordt zo gegarandeerd.

Artikel 13

Om af te stemmen over het hulp- en dienstverleningsaanbod dat in het actieplan opgenomen is, maar ook over het aanbod dat buiten dit kader gepland en georganiseerd wordt, is het noodzakelijk dat de beleidscoördinator op frequente basis kan overleggen met de gevangenisdirectie. De beleidscoördinator en de gevangenisdirectie maken afspraken over de frequentie waarop de beleidscoördinator kan aansluiten bij het directieoverleg. Dit is immers het forum waarop de beleidscoördinator informatie kan meedelen over nieuwe hulp- en dienstverleningsinitiatieven, de afstemming hiervan op het regime van de gevangenis, ...

Daarnaast is het met oog op het gezamenlijk realiseren van een hulp- en dienstverlenings- en een penitentiair beleid essentieel dat er ook op beleidsmatig niveau afgestemd wordt tussen de beleidscoördinator en de gevangenisdirectie. Zij maken dan ook onderling afspraken over de wijze waarop en de frequentie waarmee deze beleidsmatige afstemming zal gebeuren.

Artikel 14

Hulp- en dienstverleningsactiviteiten kunnen niet op eender welk moment ingepland worden in de inrichting. Er moeten tijdig afspraken gemaakt worden om de dagelijkse werking optimaal op elkaar af te stemmen. Het is geen evidentie om de dienstverlening vanuit de inrichting zelf ingepland te krijgen en af te stemmen binnen het uurrooster en het regime (zoals de etensbedeling, het werk in de werkhuizen, het appèl, de bezoeken aan de griffie, de afspraken met de medische dienst en de psychosociale dienst, het bezoek van advocaten en familie, ...). Het hulp- en dienstverleningsaanbod moet binnen dit kader ook nog een plaats krijgen. Het coördinatieteam houdt met de planning van het aanbod dan ook rekening met de impact die dit aanbod heeft op het regime van de inrichting. Omgekeerd heeft de gevangenisdirectie bij wijzigingen in de werking en het regime van de gevangenis aandacht voor de impact op de hulp- en dienstverlening.

De beleidscoördinator en de gevangenisdirectie stemmen over bovenstaande aspecten dan ook tijdig onderling af, zodat het hulp- en dienstverleningsaanbod en de activiteiten van de diensten van de gevangenis maximaal kunnen doorgaan.

Artikel 15

De partners van de Vlaamse overheid ondersteunen de gedetineerden met het uitbouwen van een hulp- en dienstverleningstraject. Vanuit verschillende domeinen trachten zij samen met de gedetineerde een traject uit te stippelen dat aansluit bij zijn noden en behoeften, het aanwezige hulp- en dienstverleningsaanbod en het penitentiaire traject. Om de kansen op re-integratie van de gedetineerde te verhogen, is het belangrijk dat hij zijn uitgestippelde traject kan afronden. Een transfer naar een andere inrichting kan hier een effect op hebben. Niet in elke inrichting is hetzelfde hulp- en dienstverleningsaanbod aanwezig. Dit is afgestemd op de noden en behoeften binnen de specifieke inrichting en het aanbod in de lokale omgeving. Het is daarom ook noodzakelijk dat de gevangenisdirectie bij geplande transfers zoveel als mogelijk rekening houdt met het in hun inrichting uitgestippelde traject. De gedetineerde zou het traject, of een onderdeel ervan, in de mate van het mogelijke moeten kunnen afronden voor de transfer of verder moeten kunnen zetten in een andere inrichting.

Artikel 16

Afstemming tussen het penitentiare traject en het hulp- en dienstverleningsaanbod is geen evidentie, maar wel noodzakelijk (zie artikel 15). Een specifiek aspect dat hieruit gelicht wordt, is de gevangenisarbeid voor de gedetineerden. De praktische organisatie van gevangenisarbeid voor gedetineerden kan een impact hebben op de hulp- en dienstverlening aan de gedetineerden, niet alleen planmatig maar ook inhoudelijk.

Gedetineerden kiezen vaak voor gevangenisarbeid in plaats van het volgen van vormingen of cursussen. Beide zijn echter belangrijk met het oog op re-integratie. Afstemming tussen het inplannen van deze arbeid en het aanbod van de hulp- en dienstverlening maakt het mogelijk voor gedetineerden om beide te kiezen.

Daarnaast biedt gevangenisarbeid de gedetineerden de mogelijkheid om een specifieke opleiding te volgen waarna ze de aangeleerde vaardigheden verder kunnen oefenen en verfijnen binnen de werkhuizen, of andere vormen van tewerkstelling binnen de muren van de inrichting. De opgedane vaardigheden kunnen ook worden ingezet en gelinkt worden aan het professionele re-integratietraject.

Met deze aspecten in het achterhoofd is het belangrijk dat de beleidscoördinator, de partners van de Vlaamse overheid en de gevangenisdirectie de planning en de inhoudelijke afstemming van het aanbod op de aanwezige arbeid maximaal op elkaar afstemmen.

Artikel 17

In het actieplan dat opgemaakt wordt door het beleidsteam worden de prioriteiten en acties voor de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden in de lokale inrichting bepaald. De gevangenisdirectie maakt deel uit van het beleidsteam en is steeds betrokken bij de opmaak van dit actieplan. Aangezien de realisatie van het aanbod afhankelijk is van de beschikbare middelen, maakt het beleidsteam ook een jaarlijkse begroting op om de inzet van de beschikbare middelen te bepalen.

Artikelen 18 en 19

De partners van de Vlaamse overheid hebben een zeer specifieke opdracht, namelijk "hulp- en dienstverlening aanbieden" in de gevangenissen. Het is geen evidentie voor personeelsleden en partners van zowel de Vlaamse overheid als van de penitentiare administratie om elkaars werking, functies, structuren, ... te leren kennen. De partners van de Vlaamse overheid engageren zich dan ook om tijdens de basisopleiding van het penitentiair personeel (zowel het bewakend als het niet-bewakend personeel, zijnde personeel van de griffie, de psychosociale dienst, de medische dienst, de zorgequipes, ...) de verschillende functies en structuren, de werking, de betrokken organisaties, ... van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden toe te lichten. Ook omgekeerd wordt de organisatie en werking van de penitentiare administratie toegelicht tijdens de introductiecursus voor nieuwe personeelsleden van de Vlaamse overheid en de partners van de Vlaamse overheid die binnen de muren van een inrichting starten.

Artikel 20

Om een optimale samenwerking tussen de Vlaamse overheid en de partners van de Vlaamse overheid en het personeel van de lokale inrichting te blijven garanderen is het belangrijk dat het personeel geïnformeerd wordt over het hulp- en dienstverleningsaanbod dat ingepland wordt. Dit aanbod wijzigt op regelmatige basis. Het penitentiair personeel

moet op de hoogte zijn van het aanbod dat loopt, wanneer dit doorgaat, wie de contactpersoon is, ... Heel specifiek kan het bewakend kader er op die manier voor zorgen dat de gedetineerden die aan dit aanbod deelnemen op het juiste moment op de juiste plaats zijn. Bovendien kunnen zij de gedetineerden ook informeren over het aanbod en hen desgewenst motiveren om hieraan deel te nemen, of te blijven deelnemen.

Daarnaast is het belangrijk dat het penitentiair personeel op de hoogte is van de aanwezige structuren en functies waarbinnen het hulp- en dienstverleningsaanbod bepaald, uitgewerkt en geïmplementeerd wordt. De structuur waarbinnen en het proces van de totstandkoming zijn relevant om de keuze voor een bepaald aanbod te begrijpen. Desgewenst kunnen zij hier ook hun inbreng in hebben.

De beleidscoördinator maakt daarom samen met de gevangenisdirectie afspraken over het informeren van het penitentiair personeel over de totstandkoming en het aangeboden hulp- en dienstverleningsaanbod.

Artikel 21

Het "Masterplan III voor een gevangenisinfrastructuur in humane omstandigheden" stelt heel wat renovaties van bestaande inrichtingen, evenals de bouw van nieuwe inrichtingen voorop om het hoofd te bieden aan de overbevolking in de Belgische gevangenissen en om de inrichtingen aan te passen aan de huidige noden in de samenleving. Tijdens de voorbereidingsfase van deze projecten (waarin onder andere een behoeftesprogramma en bestek worden opgemaakt) dient ook rekening te worden gehouden met de behoeften op vlak van de organisatie van hulp- en dienstverlening binnen deze inrichtingen, alsook met de impact van infrastructurele keuzes op deze organisatie. De in het Masterplan opgenomen renovaties en nieuwbouwprojecten hebben immers betrekking op fundamentele wijzigingen/ vernieuwingen van de gevangenisinfrastructuur, hetgeen sowieso een impact heeft op de organisatie van de hulp- en dienstverlening.

In dit kader zal de penitentiaire administratie tijdig advies vragen (betreffende deze behoeften en impact) aan de coördinerende administratie. Beslissingen die een impact hebben op de organisatie van de hulp- en dienstverlening bij de verbouwing of heroriëntatie van de infrastructuur van de gevangenis of bij de bouw van nieuwe gevangenissen, worden pas genomen na inwinning van dit advies. In de mate van het mogelijke houdt de penitentiaire administratie in haar beslissingen rekening met het advies en koppelt hierover terug aan de coördinerende administratie. Voor de volledigheid dient hierbij te worden opgemerkt dat ook de Regie der Gebouwen een belangrijke partner is in dit kader en dat zij ook een belangrijke beslissingsbevoegdheid heeft in deze materie.

Artikel 22

Met het oog op de conceptualisering en operationalisering van nieuwe gevangenissen wordt telkens een overlegstructuur in het leven geroepen, die wordt voorgezeten door een gevangenisdirecteur. Voor de thema's die een impact hebben op de organisatie van de hulp- en dienstverlening neemt een beleidscoördinator deel aan deze overlegstructuur.

Artikel 23

De inrichtingen die vandaag in gebruik zijn voor de strafuitvoering zijn niet allemaal aangepast aan de noden van de gedetineerden en aan deze van het personeel dat een opdracht heeft naar de gedetineerden toe. De inrichtingen worden ook regelmatig

verbouwd, of er worden paviljoenen of vleugels bijgebouwd om te voldoen aan de huidige noden en behoeften van de gedetineerden en het penitentiair personeel. Ook kunnen er beslissingen genomen worden door de gevangenisdirectie die een impact hebben op de organisatie van de hulp- en dienstverlening. Bij de renovatie of heroriëntatie van de bestaande infrastructuur, is het belangrijk dat de beleidscoördinator voorafgaand advies geeft aan de gevangenisdirectie, indien er een mogelijke impact is op de organisatie van de hulp- en dienstverlening. Op die manier kan hij/zij de belangen van de partners van de Vlaamse overheid, die ook een opdracht hebben binnen de muren van de inrichting, verdedigen.

Beslissingen die een impact hebben op de organisatie van de hulp- en dienstverlening bij de renovatie of heroriëntatie van de infrastructuur van de gevangenis, worden pas genomen na inwinning van dit advies. In de mate van het mogelijke houdt de gevangenisdirectie in haar beslissingen rekening met het advies en koppelt hierover terug aan de coördinerende administratie. Voor de volledigheid dient hierbij te worden opgemerkt dat ook de Regie der Gebouwen in bepaalde gevallen een beslissingsbevoegdheid heeft in deze materie.

Artikel 24

De coördinerende administratie zal de penitentiaire administratie, in het kader van de ingebruikname van nieuwe of verbouwde inrichtingen, tijdig informeren over de personeelsinzet van de beleidscoördinatoren. Op die manier kan de penitentiaire administratie rekening houden met hun aanwezigheid in de nieuwe/ vernieuwde inrichtingen.

Artikel 25

De beleidscoördinatoren en de individuele hulp- en dienstverleners van de partners van de Vlaamse overheid en de penitentiaire diensten die de gedetineerden begeleiden en ondersteunen met het oog op hun persoonlijke ontwikkeling en re-integratie, respecteren elkaars taken, opdrachten en finaliteit. Ze dienen elkaars werking wederzijds te versterken, en door de samenwerking kan hun inzet gemaximaliseerd worden.

Artikel 26

Dit artikel omschrijft de afspraken die op niveau van de lokale gevangenis gemaakt kunnen worden, en die een operationalisering zijn van de algemene bepalingen die in dit akkoord worden vastgelegd.

Om de individuele hulp- en dienstverleners van de partners van de Vlaamse overheid optimaal te laten samenwerken met de actoren van de penitentiaire administratie moeten er duidelijke afspraken gemaakt worden waarbinnen de samenwerking op individueel niveau kan gebeuren.

De verantwoordelijken van de verschillende diensten maken, met oog op een vlotte samenwerking, afspraken over:

- een structurele uitwisseling over gemeenschappelijke thema's waarmee de diensten die met individuele cliënten werken te maken krijgen zoals bijvoorbeeld hoe werken rond herstel, aanpak van gedetineerden met een psychische problematiek, Er moeten afspraken gemaakt worden over de samenstelling, werking en frequentie van dit structureel overleg;

- op basis van de algemene bepalingen, moeten er binnen elke gevangenis praktische afspraken gemaakt worden over de organisatie en frequentie van het individuele cliëntoverleg.

Artikel 27

Dit artikel regelt in algemene zin dat informatie betreffende de gedetineerde verworven, verwerkt, gebruikt en doorgegeven kan worden in het kader van de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening. Dit artikel vormt een algemene basis voor gegevensverwerking en -uitwisseling in het kader van de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden, waarvoor daarnaast specifieke wet- en regelgeving bestaat of in voorbereiding is (zo laat dit samenwerkingsakkoord de bepalingen inzake het informatiesysteem voor het detentiebeheer zoals geregeld bij de wet van 5 mei 2019 en de in uitvoering daarvan genomen of te nemen besluiten onverlet.)

Het decreetale kader voor de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden (meer bepaald het decreet van 8 maart 2013 inzake de organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden) werd in 2020 aangepast in het licht van nieuwe inzichten op vlak van gegevensverwerking en -uitwisseling. Daarbij werden onder andere de gegevensstromen van het Vlaamse naar het federale niveau vastgelegd. Het besluit van de Vlaamse Regering dat uitvoering moet geven aan hoofdstuk 4 van het decreet van 8 maart 2013, wordt opgemaakt.

In dit artikel wordt aan de beleidscoördinatoren, de partners van de Vlaamse overheid en de actoren van de penitentiaire administratie, die actief met de gedetineerde werken, de mogelijkheid geboden om onderling bepaalde categorieën van persoonsgegevens uit te wisselen met het oog op de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening, binnen de bestaande verplichtingen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens.

In wat volgt wordt de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening ter omkadering van de gegevenswisseling uiteengezet. Het hulp- en dienstverleningsaanbod wordt bekendgemaakt aan gedetineerden via onder andere affiches, flyers, infomomenten en individuele gesprekken. Om gebruik te kunnen maken van één of meerdere activiteiten in de gevangenis, moeten gedetineerden zich inschrijven. Dit doen ze meestal aan de hand van een schriftelijk rapportbriefje. (N.B. Het systeem van de schriftelijke rapportbriefjes zal op termijn gedigitaliseerd worden voor de gevangenis. Deze evolutie doet geen afbreuk aan het principe van de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening.)

Om de hulp- en dienstverlening in de gevangenis effectief te kunnen laten plaatsvinden (bijvoorbeeld de planning van gesprekken en activiteiten, het verzamelen en verdelen van rapportbriefjes, het verdelen van lokalen, inschrijvingen van gedetineerden, verplaatsingen naar groepsactiviteiten of individuele gesprekken, enzovoort), hebben de hulp- en dienstverlenende actoren ondersteuning nodig van het penitentiair personeel. De actoren moeten bijgevolg zowel onderling als met het penitentiair personeel gegevens kunnen uitwisselen. De gegevens worden uitgewisseld aan de hand van twee documenten: de deelnemerslijst en de aanwezigheidslijst. Deze lijsten worden zowel opgemaakt voor groepsactiviteiten, als voor een individueel aanbod. Een deelnemerslijst bevat gegevens van de gedetineerden die willen deelnemen aan het aanbod, en wordt door de beleidscoördinator en de partners van de Vlaamse overheid binnen de gevangenis opgemaakt in samenspraak met de penitentiaire administratie, meer bepaald de gevangenisdirectie, en met het oog op veiligheid, wordt bepaald wie uiteindelijk zal kunnen

starten. De aanwezigheidslijst bevat daarnaast gegevens van de gedetineerden die effectief aanwezig zijn in het aanbod.

Voor het opmaken van de respectievelijke deelnemers- en aanwezigheidslijsten dienen de beleidscoördinatoren (die vanuit hun rol als voorzitter van het coördinatieteam soms ook bijspringen bij het opmaken van deelnemerslijsten) en de partners van de Vlaamse overheid die instaan voor de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening dan ook over een aantal basisgegevens betreffende de gedetineerde te beschikken, en gegevens betreffende het aanbod waaraan de persoon wenst deel te nemen.

Paragraaf twee van dit artikel bevat de oplistings van de categorieën van persoonsgegevens betreffende de gedetineerde, die in het kader van de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening worden uitgewisseld:

- de identificatiegegevens van de gedetineerde (dit omvat de voor- en achternaam, het rijksregisternummer, het identificatienummer van de Kruispuntbank Sociale Zekerheid en het identificatienummer van de gegevensbank van de penitentiaire administratie);
- de gegevens met betrekking tot de verblijfplaats van de gedetineerde in de gevangenis (dit omvat de inrichting, het celnummer, het rolnummer met verwijzing naar de afdeling, de datum waarop de gedetineerde in de gevangenis is gekomen en de status van aanwezigheid in de gevangenis);
- het geslacht, de nationaliteit, de geboortedatum en -plaats, de contacttaal en het studiebewijs. Ingevolge de opmerking van de Raad van State in zijn advies nr. 73.603/3 onder randnummer 5.2 werd de notie 'bijkomende persoonsgegevens' in het samenwerkingsakkoord en de memorie van toelichting geschrapt en vervangen door de opsomming van de specifieke categorieën van persoonsgegevens.
- de informatie over het gevolgde aanbod tijdens detentie (dit omvat de naam van het aanbod, de locatie van het aanbod en het tijdstip waarop het aanbod plaatsvindt);
- de inschrijvingsstatus van de gedetineerde voor het aanbod (dit omvat in voorkomend geval ook de reden voor afwezigheid).

Paragraaf drie stelt dat de betrokken actoren deze persoonsgegevens verwerken op grond van artikel 6, eerste lid, c) en e) van de AVG. Als dusdanig is er noodzakelijke verwerking op grond van het vervullen van een taak van algemeen belang en om te voldoen aan de wettelijke verplichtingen die op de partijen rusten. Ook de verwerking van de specifieke categorieën van persoonsgegevens betreffende de gezondheidstoestand (die impliciet kunnen worden afgeleid) en de strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten, vermeld in artikel 9 en 10 van de AVG, kan plaatsvinden. Deze verwerkingen worden eveneens beschouwd als noodzakelijke verwerkingen om redenen van zwaarwegend algemeen belang, conform artikel 9, tweede lid, g) van de AVG. De verwerkingen benadrukken het need to know principe als proportionaliteitstoets voor het delen van medische en strafrechtelijke persoonsgegevens.

Voormelde betekent niet per definitie dat de beleidscoördinatoren en de partners van de Vlaamse overheid rechtstreeks toegang krijgen tot het informatiesysteem voor het detentiebeheer, noch dat de actoren van de penitentiaire administratie toegang krijgen tot het digitaal systeem dat de organisatie van de hulp- en dienstverlening ondersteunt. Het samenwerkingsakkoord creëert wel een wettelijke basis voor een eventuele toegang tot

en/of een eventuele uitwisseling van (een afgebakende set van) gegevens tussen deze systemen.

De Vlaamse Gemeenschap stelt een digitaal systeem ter beschikking om de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening te ondersteunen, en bepaalt hierbij de regels met betrekking tot dit systeem, conform artikel 16/1 van het decreet van 8 maart 2013 inzake de organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden. De beveiligingsmaatregelen die de Vlaamse Gemeenschap neemt, vindt zijn uitwerking in de verwerkingsovereenkomsten die met alle betrokken partnerorganisaties zijn afgesloten, en een vertrouwelijkheidsovereenkomst die wordt afgesloten met de betrokken fatik(en). Tevens heeft het digitale systeem een afsprakenhandboek ter beschikking waarin bepalingen staan die het vertrouwelijk karakter moeten waarborgen.

Als bijkomende veiligheidsmaatregel bepaalt het afsprakenhandboek dat voor gegevens op deelnemers- en aanwezigheidslijsten, die worden doorgegeven op papier en bijgevolg niet worden geconsulteerd in het digitale systeem zelf, deze lijsten de gevangenis niet mogen verlaten. Na afloop van de desbetreffende activiteit worden de papieren lijsten vernietigd aan de hand van de papierversnipperaars die in iedere gevangenis ter beschikking is.

De vierde paragraaf van dit artikel verduidelijkt dat zowel de Federale Overheidsdienst Justitie, als de Vlaamse overheid en haar partners elk een eigen verwerkingsverantwoordelijkheid hebben, op grond van hun bevoegdheden. Zowel de Federale Overheidsdienst Justitie als de Vlaamse overheid en haar partners moeten de bijhorende bewaartermijnen van de persoonsgegevens respecteren. Ingevolge de opmerking van de Raad van State in zijn advies nr. 73.603/3 onder randnummer 6.1 werden in het samenwerkingsakkoord de specifieke wettelijke en decretale bepalingen die betrekking hebben op de Federale Overheidsdienst Justitie en de Vlaamse overheid en haar partners toegevoegd.

Artikel 28

De partners van de Vlaamse overheid bepalen de inschrijvingsprocedure, de voorwaarden tot deelname en de uiteindelijke inschrijvingen voor het hulp- en dienstverleningsaanbod. Aangezien het aanbod binnen de muren van de inrichting georganiseerd wordt, is het belangrijk dat zoveel als mogelijk rekening gehouden wordt met de daar geldende regels en afspraken. Vanuit de gevangenisdirectie kunnen er bepaalde tegenindicaties zijn die deelname aan het hulp- en dienstverleningsaanbod onmogelijk maken. In dit kader is de Basiswet gevangeniswezen richtinggevend (meer bepaald de bepalingen i.v.m. tuchtsancties en bijzondere veiligheidsmaatregelen die aanleiding kunnen geven tot uitsluiting van deelname aan groepsactiviteiten). Het is belangrijk dat de motivatie voor deze beslissingen transparant is ten aanzien van de hulp- en dienstverlenende actoren. Daarom verduidelijkt de gevangenisdirectie de criteria die zij bij het nemen van deze beslissingen hanteert, ten aanzien van de beleidscoördinator. Zo kan vanuit de hulp- en dienstverlening rekening gehouden worden met deze aspecten bij de organisatie van het aanbod.

Gedetineerden kunnen tijdens hun detentie tewerkgesteld worden binnen de gevangenis. Een aantal van deze gedetineerden worden meer bepaald ingeschakeld ter ondersteuning van de interne werking van de inrichting. De partners van de Vlaamse overheid kunnen in dit kader een beroep doen op gedetineerden ter ondersteuning van de praktische organisatie van het hulp- en dienstverleningsaanbod. Meer bepaald kunnen gedetineerden

administratieve of logistieke ondersteuning bieden bij de praktische organisatie van het aanbod. Dit kan enkel indien de gevangenisdirectie, die bevoegd is voor de tewerkstelling van deze gedetineerden, hiermee voorafgaandelijk principieel akkoord gaat. De beleidscoördinator en de gevangenisdirectie maken afspraken over de inzet van de gedetineerden.

Artikel 29

In het eerste lid van dit artikel worden de scope en het doel van het cliëntoverleg bepaald, en wordt verduidelijkt wie bij het overleg betrokken kan worden.

Het cliëntoverleg wordt niet georganiseerd zonder dat de gedetineerde zijn akkoord geeft voor overleg en over de informatie die gedeeld wordt. Idealiter is de gedetineerde zelf aanwezig bij het overleg, maar dit is praktisch niet altijd mogelijk. Het akkoord van de gedetineerde is een werkingsprincipe, maar vormt niet de regelgevende basis voor de verwerking van persoonsgegevens. De regelgevende basis wordt toegelicht in de derde paragraaf van dit artikel. Om een individuele gedetineerde verder te kunnen helpen met zijn dossier, en meer bepaald om de hulp- en dienstverlening te kunnen afstemmen op het detentie- en/of reclasseringstraject van de gedetineerde, moeten de betrokken diensten kunnen overleggen met elkaar. De in paragraaf twee bedoelde gegevensuitwisseling dient beperkt te zijn tot hetgeen strikt noodzakelijk is in functie van de onderlinge afstemming van de hulp- en dienstverlening en het detentie- of reclasseringstraject van de gedetineerde (bijvoorbeeld fysieke gegevens worden enkel uitgewisseld in het kader van een specifiek opleidingsaanbod). In overeenstemming met de AVG worden de categorieën van persoonsgegevens vermeld die kunnen worden uitgewisseld tussen de bevoegde diensten tijdens het cliëntoverleg. Deze persoonsgegevens kunnen door de bevoegde diensten verder worden verwerkt, in het kader van de uitoefening van hun bevoegdheden.

De categorieën van persoonsgegevens en de bijhorende specifieke persoonsgegevens van de gedetineerde die kunnen worden uitgewisseld, zijn de volgende:

- de gegevens zoals vermeld in artikel 27, §2;
- de burgerlijke staat en het openbaar veiligheidsnummer van de Dienst Vreemdelingenzaken. Ingevolge de opmerking van de Raad van State in zijn advies nr. 73.603/3 onder randnummer 5.2 werd de notie 'bijkomende persoonsgegevens' in het samenwerkingsakkoord en de memorie van toelichting geschrapt en vervangen door de opsomming van de specifieke categorieën van persoonsgegevens.
- de gegevens over de woonplaats en het verblijf (dit omvat de laatste verblijfplaats voor de detentie en na de detentie, het domicilie en de verblijfsstatus);
- de fysieke gegevens (dit omvat de medische geschiktheid, de schoenmaat, de kledingmaat, de motorische beperkingen en de gegevens over een arbeidshandicap);
- de gegevens over het al dan niet beschikken over een VAPH-dossier (dit omvat de gegevens over de gevraagde en genoten persoonsvolgende zorg en ondersteuning en de gegevens over eventuele tussenkomsten of tegemoetkomingen voor individuele materiële bijstand);
- de psychische gegevens (dit omvat het IQ, de leerstoornissen en de psychische aandoeningen die het leertraject of lesverloop kunnen beïnvloeden);
- de gegevens betreffende wettelijke vertegenwoordiging of bewindvoering;

- de volgende medische gegevens: de verslavingsgeschiedenis, de medicatie-inname in het verleden en in de huidige context en de gegevens betreffende ouderenzorg en de geestelijke gezondheidszorg. Ingevolge de opmerking van de Raad van State in zijn advies nr. 73.603/3 onder randnummer 5.2 werd de notie 'bijkomende medische gegevens' in het samenwerkingsakkoord en de memorie van toelichting geschrapt en vervangen door de opsomming van de specifieke categorieën van persoonsgegevens.
- de gegevens over de detentie (dit omvat het juridisch statuut, het gerechtelijk verleden, het overzicht van de feiten, het al dan niet eerste gevangenisverblijf, de data waarop de gedetineerde in de tijdsvoorwaarden komt voor een uitvoeringsmodaliteit van de straf of maatregel, de gegevens over strafonderbreking of elektronisch toezicht die toegekend zijn door de penitentiaire administratie, de gegevens over plaatsing in een transitiehuis of andere erkende inrichting waar veroordeelden of geïnterneerden hun vrijheidsstraf of maatregel ondergaan, de datum en reden van de transfer, de datum van het strafeinde, de datum en reden van invrijheidsstelling, de restricties verbonden aan de veroordeling, maatregel of uitvoeringsmodaliteit en de vonnissen van de strafuitvoeringsrechter, de strafuitvoeringsrechtbank of de kamer voor de bescherming van de maatschappij);
- de gegevens over de voorafgaandelijke en huidige hulp- en dienstverlening binnen en buiten de gevangenis (dit omvat de contactgegevens, de gemoedstoestand tijdens de lessen, examens en gesprekken, de betrokkenheid, het gedrag tijdens de les, het gedrag ten aanzien van medecursisten en de gegevens vermeld in artikel 4/1 van het decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap "Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding");
- de gegevens over de scholing, opleiding en vrijetijd (dit omvat de scholingsgraad en het scholingsverleden, de talenkennis, de studiebewijzen en de gegevens over vrijetijdsbesteding voor de detentie);
- de gegevens over de professionele loopbaan (dit omvat het arbeidsverleden, de beroepservaring, de loopbaangegevens en het rijbewijs);
- de gegevens over de socio-economische status (dit omvat het inkomen en de bestaanszekerheid, het arbeidsstatuut en de gezinssituatie);

Ingevolge de opmerking van de Raad van State in zijn advies nr. 73.603/3 onder randnummer 5.2 werden de specifieke persoonsgegevens die betrekking hebben op de personen die deel uitmaken van het netwerk van gedetineerden in een afzonderlijk lid vermeld in het samenwerkingsakkoord, en werd de definitie van het begrip 'netwerk' toegevoegd aan het samenwerkingsakkoord.

De categorieën van persoonsgegevens van de personen die deel uitmaken van het netwerk van de gedetineerde die kunnen worden uitgewisseld, zijn: de identificatie- en contactgegevens en de relatie tot de gedetineerde. Met personen die deel uitmaken van het netwerk worden familie en ondersteunende figuren van de gedetineerde bedoeld.

.Niet alleen binnen de partnerorganisaties van de Vlaamse overheid zijn er verschillende hulp- en dienstverleners actief die de gedetineerden op individuele basis begeleiden en ondersteunen om te werken aan hun persoonlijke ontwikkeling tijdens detentie en bij hun re-integratie na detentie. Ook de zorgequipe en de psychosociale dienst begeleiden gedetineerden bij het uitstippelen van respectievelijk hun detentie- en reclasseringstraject. Afstemming op individueel niveau tussen de partners van de Vlaamse overheid die

gedetineerden individueel begeleiden en deze actoren van de penitentiaire administratie is noodzakelijk om ervoor te zorgen dat men voor de uitbouw van de detentie- en reclasseringstrajecten en voor de opmaak van het hulp- en dienstverleningsplan van de gedetineerde dat hiervan deel uitmaakt, op dezelfde lijn zit. Het overleg is gericht op de afstemming van interventies gekoppeld aan het detentie- en/of reclasseringstraject en de praktische uitvoering daarvan. In het kader van de voorbereiding van de re-integratie moeten afspraken gemaakt kunnen worden op vlak van taakverdeling tussen de gedetineerde en de verscheidene begeleidende diensten. Tijdens de detentie kan het nodig zijn dat verduidelijkt wordt waaraan gewerkt moet worden, waar rekening mee gehouden moet worden, en/of wie de gedetineerde in begeleiding heeft (zodat duidelijk is met wie eventueel contact kan worden opgenomen). Er kan vanuit dat oogpunt informatie gedeeld worden. De gedetineerde is immers niet gebaat met trajecten die elkaar tegenwerken in plaats van elkaar versterken. Het kader moet de betrokken diensten stimuleren om elkaars werking te leren kennen, en elkaars finaliteit en opdracht te kennen en te begrijpen, opdat de gedetineerde zo optimaal mogelijk ondersteund kan worden in zijn traject.

Via een cliëntoverleg kunnen de partners van de Vlaamse overheid die een gedetineerde individueel begeleiden afstemmen met de psychosociale dienst en/of de zorgelijke over de re-integratie van individuele gedetineerden die zij begeleiden. Welke concrete personeelsleden bij dit cliëntoverleg betrokken zijn, is afhankelijk van de fase binnen het detentie- of reclasseringstraject van de gedetineerde. Het is belangrijk dat het overleg op maat hiervan kan worden vormgegeven.

De regelgevende basis voor de verwerking van persoonsgegevens op basis van het cliëntoverleg, wordt uiteengezet in paragraaf drie van dit artikel. De verwerkte gegevens kunnen volgens dezelfde paragraaf behoren tot de bijzondere categorieën van persoonsgegevens, vermeld in artikel 9 van de AVG (zoals bijvoorbeeld gezondheidsgegevens of gegevens over etnische afkomst), of betrekking hebben op strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten, vermeld in artikel 10 van de AVG. Deze verwerkingen worden beschouwd als noodzakelijke verwerkingen om redenen van zwaarwegend algemeen belang als vermeld in artikel 9, tweede lid, g) van de AVG. De verwerking benadrukt het *need to know* principe als proportionaliteitstoets voor het delen van medische en strafrechtelijke persoonsgegevens. De bevoegde actoren nemen elk de nodige veiligheidsmaatregelen om de veilige overdracht van de bijzondere categorieën van persoonsgegevens te garanderen, waaronder het voorzien in een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer.

De vierde paragraaf van dit artikel verduidelijkt dat zowel de Federale Overheidsdienst Justitie, als de Vlaamse overheid en haar partners elk een eigen verwerkingsverantwoordelijkheid hebben, op grond van hun bevoegdheden. Zowel de Federale Overheidsdienst Justitie als de Vlaamse overheid en haar partners moeten de bijhorende bewaartermijnen van de persoonsgegevens respecteren, zoals voor elk van hen is vastgelegd in de wettelijke en decretale regelgeving. Er is geen mogelijkheid om één vaste bewaartermijn te hanteren, gezien deze termijn voor de verschillende partners van de Vlaamse overheid binnen eenzelfde dossier kan verschillen omwille van hun sectorspecifieke regelgeving. Ingevolge de opmerking van de Raad van State in zijn advies nr. 73.603/3 onder randnummer 6.1 werd de zinsnede van artikel 29, §4, van het samenwerkingsakkoord en de memorie van toelichting aangepast en werd een specifieke verwijzing naar de toepasselijke wettelijke en decretale regelgeving van de Federale overheid Justitie, de Vlaamse overheid en de partners toegevoegd.

Artikel 30

De hulp- en dienstverleners van de partners van de Vlaamse overheid bieden hun aanbod aan binnen de inrichtingen. Dit is een omgeving die niet altijd even veilig is onder andere door de doelgroep waar mee gewerkt wordt. Men kan geconfronteerd worden met agressie-incidenten en verbaal geweld, met een zelfdoding van een gedetineerde, ... Het is noodzakelijk dat men zijn job in omstandigheden kan uitoefenen waarin de veiligheid maximaal gegarandeerd wordt. Het instaan voor de veiligheid van zowel het penitentiair personeel, de partners van de Vlaamse overheid, de beleidscoördinatoren en de gedetineerden, is een van de basisprincipes in de missie van de penitentiaire administratie.

De beleidscoördinator maakt dan ook afspraken met de gevangenisdirectie opdat het geplande hulp- en dienstverleningsaanbod in veilige omstandigheden kan doorgaan. Het gaat hier onder andere over de beveiliging van de lokalen waar het aanbod georganiseerd wordt, informeren over de veiligheidsprocedures, communicatiemiddelen, ...

Artikelen 31 en 32

De beleidscoördinator is verantwoordelijk voor de coördinatie van het beleid, de organisatie, de ondersteuning en de opvolging van de hulp- en dienstverlening in de gevangenis, dit in overleg met de partners van de Vlaamse overheid en de gevangenisdirectie. Om deze opdracht te kunnen realiseren heeft de beleidscoördinator zijn standplaats in de inrichting. Tijdens vakbondsacties en stakingen heeft de beleidscoördinator dan ook onbeperkt toegang tot de inrichting. Ook de partners van de Vlaamse overheid hebben toegang tot de inrichting om hun opdrachten op vlak van de organisatie van hulp- en dienstverlening te kunnen vervullen.

Aangezien de beleidscoördinator de partners van de Vlaamse overheid vertegenwoordigt in overleg met de gevangenisdirectie dient hij/zij ook maximaal en tijdig geïnformeerd te worden over de duur en de eventuele impact van de vakbondsacties en stakingen op het hulp- en dienstverleningsaanbod van de Vlaamse overheid. Indien een vakbondsactie of staking tot gevolg heeft dat aanbod niet kan doorgaan moet de beleidscoördinator de betrokken hulp- en dienstverleners tijdig kunnen verwittigen.

De partners van de Vlaamse overheid hebben een opdracht binnen de muren van de inrichting en moeten deze in principe kunnen blijven uitoefenen. Hulp- en dienstverlening is geen bevoegdheid van de penitentiaire administratie. Dit betekent dat de penitentiaire administratie niet kan beslissen dat hulp- en dienstverleningsaanbod afgelast wordt enkel dat gedetineerde zich niet naar de activiteit mogen bewegen. De penitentiaire administratie zal de belangen van de Vlaamse overheid en haar partners dan ook maximaal behartigen tijdens deze gesprekken. De penitentiaire administratie communiceert op lokaal niveau op een transparante wijze over deze onderhandelingen met de beleidscoördinator (of bovenlokaal met de coördinerende administratie). Indien er afspraken gemaakt worden tussen de vakbonden en de penitentiaire administratie die een impact kunnen hebben op de hulp- en dienstverlening worden deze zoveel als mogelijk vooraf besproken met de beleidscoördinator (of bovenlokaal met de coördinerende administratie), zodat die laatste ter voorbereiding van de bespreking maximaal de relevante informatie inzake de hulp- en dienstverlening kan aanleveren.

Omgekeerd zal ook de coördinerende administratie in onderhandelingen met haar vakbonden de belangen van de penitentiaire administratie met betrekking tot haar reglementair kader en haar opdracht maximaal behartigen en hierover transparant

communiceren met de penitentiaire administratie (bovenlokaal) en de lokale directie (lokaal). Als er beslissingen zijn die de werking van de penitentiaire administratie raken, is er in de mate van het mogelijke voorafgaandelijk overleg met de penitentiaire administratie.

Artikel 33

Artikel 17 van de wet van 23 maart 2019 betreffende de organisatie van de penitentiaire diensten en van het statuut van het penitentiair personeel, stelt dat er tijdens de gehele duur van de staking minstens op dagelijkse basis in voorzien wordt dat elke gedetineerde de medische en welzijnszorgen ontvangt die zijn gezondheidstoestand vereist en die zorgen ook blijft ontvangen, om zijn veiligheid en gezondheid te kunnen verzekeren,

Daartoe zorgt de gevangenisdirectie er maximaal voor dat aanbod op vlak van medische en welzijnszorgen ook tijdens situaties van minimale dienstverlening in veilige omstandigheden kan doorgaan. De partners van de Vlaamse overheid die verantwoordelijk zijn voor de medische en welzijnszorgen onder hun bevoegdheid, verzekeren op hun beurt in de mate van het mogelijke de continuïteit van dit aanbod tijdens situaties van minimale dienstverlening.

Artikelen 34 en 35

De partners van de Vlaamse overheid hebben een opdracht binnen de muren van de inrichting. Zij bieden een hulp- en dienstverleningsaanbod aan, aan de gedetineerden. Een inrichting is niet altijd een even veilige omgeving om een aanbod te organiseren. Het gaat hier niet alleen over bijvoorbeeld mogelijke agressie-incidenten ten aanzien van hulp- en dienstverleners, ook verbaal geweld of gevaren voor de gezondheid zoals tuberculose en hepatitis C zijn reëel. De veiligheid van de hulp- en dienstverleners dient echter wel gegarandeerd te worden. De gevangenisdirectie zorgt in overleg met de beleidscoördinator voor preventieve acties ten aanzien van het penitentiair personeel en de partners de Vlaamse overheid. Alsook voor de opvolging van incidenten die de fysieke of psychische integriteit van de partners van de Vlaamse overheid aantasten.

Aangezien de partners van de Vlaamse overheid een opdracht uitoefenen tussen de muren van de inrichting moeten zij ook geïnformeerd worden over de nood- en interventieplannen en de te respecteren veiligheidsprocedures. Met oog op het garanderen van de veiligheid in een inrichting is het begrijpelijk dat de procedures niet volledig meegedeeld worden. Het is echter wel belangrijk dat de partners van de Vlaamse overheid weten welke procedure ze moeten volgen bij bijvoorbeeld brand, opstand, De beleidscoördinator en de gevangenisdirectie maken onderling afspraken over de wijze waarop de partners van de Vlaamse overheid geïnformeerd worden over de richtlijnen die zij moeten volgen in het kader van het lokale nood- en interventieplan en de veiligheidsprocedures die zij moeten respecteren. Bij de inwerkingtreding van de nood- en interventieplannen neemt de directeur als crisismanager de leiding bij de afhandeling van het incident tot de interventiediensten ter plaatse zijn. Al de beslissingen moeten door alle aanwezigen in de gevangenis worden uitgevoerd. Daarnaast is het belangrijk dat de gespreks- en activiteitenlokalen van de partners van de Vlaamse overheid voldoende beveiligd zijn zodat zij in onveilige situaties het penitentiair personeel kunnen verwittigen. Ook hierover maken de beleidscoördinator en de gevangenisdirectie de nodige afspraken.

Artikel 36

Een gevangeniscontext is niet altijd een even veilige omgeving voor de personen die tussen de muren werken (bv. agressie incidenten, verbaal geweld, geconfronteerd worden met een zelfdoding van een gedetineerde, ...). Voor het penitentiair personeel is er een opvangteam dat instaat voor de eerste opvang, maar ook voor de verdere begeleiding van personeelsleden die geconfronteerd worden met een agressie incident of een traumatiserende situatie.

De partners van de Vlaamse overheid organiseren soms ook een aanbod tijdens het weekend. De beleidscoördinator, organisatieondersteuner of de betrokken coördinator van het beleidsdomein zijn dan niet aanwezig om partners die slachtoffer worden van een ingrijpend incident in eerste instantie op te vangen. De desbetreffende partner kan, ingeval hij/zij slachtoffer wordt van een incident aan de gevangenisdirectie verzoeken om een beroep te mogen doen op het opvangteam voor een eerste opvanggesprek.

Verdere begeleiding dient als nodig voorzien te worden door de eigen diensten van de Vlaamse overheid en die van haar partners.

Artikel 37

Dit artikel verduidelijkt de verantwoordelijkheden van de coördinerende administratie en de partners van de Vlaamse overheid wat betreft de personen die in het kader van de hulp- en dienstverlening tot de gevangenis worden toegelaten. De bepalingen stemmen overeen met het KB inzake de toegang tot de gevangenis, dat in werking is getreden op 1 december 2019 en met de MO nr. 1821 over toegangscontrole die op 30 juli 2020 werd ondertekend.

Deze bepaling beoogt de coördinerende administratie en de partners van de Vlaamse overheid te responsabiliseren met betrekking tot de tewerkstelling van personen met een structurele opdracht in de gevangenis. Als "personen met een structurele opdracht binnen de gevangenis" worden beschouwd: personen die tewerkgesteld zijn bij de coördinerende administratie of bij een partner van de Vlaamse overheid en die in die hoedanigheid een opdracht vervullen binnen de gevangenis gedurende een periode van drie maanden of langer.

Er wordt aan de coördinerende administratie en de partners van de Vlaamse overheid enerzijds gevraagd erop toe te zien dat enkel deze personen gekozen worden voor een opdracht binnen de gevangenis waarvan het gedrag en profiel overeenstemt met de eisen van de beoogde functie. De coördinerende administratie en de partners van de Vlaamse overheid oefenen deze controle uit met de middelen waarover ze beschikken.

Het komt de coördinerende administratie en de partners van de Vlaamse overheid toe de modaliteiten inzake de mogelijke controle van de voorwaarde « gedrag dat in overeenstemming is met de eisen van de beoogde functie » te voorzien zodat de veiligheid in de gevangenis gewaarborgd kan worden. Men denke aan bv. gerechtelijke, politieke, veiligheidsgegevens. Deze controle is niet een éénmalige controle op het ogenblik dat een medewerker voor een dergelijke opdracht wordt voorgesteld. Gedurende de hele periode van tewerkstelling in de gevangenis komt het de coördinerende administratie en de partners van de Vlaamse overheid toe om er op toe te zien dat het gedrag van de medewerker in overeenstemming is met eisen van de beoogde functie.

Aan de coördinerende administratie en de partners van de Vlaamse overheid wordt anderzijds gevraagd erop toe te zien dat de personen die tewerkgesteld worden voor een structurele opdracht binnen de gevangenis, de voor de beoogde functie noodzakelijke arbeidsgeneeskundige onderzoeken ondergaan. Meer bepaald bevestigen zij, wanneer zij hierom gevraagd worden door de gevangenisdirectie, aan de gevangenisdirectie dat de nodige onderzoeken werden uitgevoerd, volgens de regelgeving die voor de betreffende functie van toepassing is.

De voor tewerkstelling binnen de gevangenis voorgestelde personen dienen eveneens op de hoogte worden gebracht van de gedragscode van de penitentiaire administratie, vooraleer hen een bezoektolating wordt gegeven. Het spreekt voor zich dat de betrokken personen de gedragscode opnieuw dienen te ontvangen indien hier wijzigingen worden aangebracht.

De coördinerende administratie en de partners van de Vlaamse overheid, elk voor de personen voor wie zij als werkgever optreden, staan ten aanzien van de penitentiaire administratie garant voor een correcte toepassing van bovenstaande afspraken.

Artikelen 38 en 39

De partners van de Vlaamse overheid en de beleidscoördinatoren voeren hun opdrachten ook uit binnen de muren van de inrichting. Aangezien zij ook voor de gedetineerden hetzelfde kwalitatieve aanbod willen organiseren als buiten de muren van de inrichting moeten zij ook toegang hebben tot dezelfde faciliteiten. Met andere woorden moeten zij binnen de beschikbare infrastructuur ook toegang hebben tot voldoende gespreks-, les-, sport- en andere activiteitenlokalen, in de mate van het mogelijke hetzelfde materiaal kunnen gebruiken rekening houdende met de specifieke beveiligingscontext.

De inrichtingen die vandaag in gebruik zijn, zijn vaak reeds in het begin van de vorige eeuw gebouwd. Toen was de idee van re-integratie nog niet geïntroduceerd. Er werden geen, of zeer weinig, ruimtes voorzien voor de organisatie van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden. Er zijn vandaag dan ook weinig gespreks-, les-, sport- en andere activiteitenlokalen en bureelruimtes voorzien, zowel voor het penitentiair personeel als voor die van de Vlaamse overheid. Er dienen dan ook duidelijke afspraken gemaakt te worden tussen de beleidscoördinator en de gevangenisdirectie om tot een goede lokaal- en bureelverdeling, en afspraken omtrent het gebruik ervan te komen. Dit illustreert nogmaals het belang van tijdige betrokkenheid van de Vlaamse diensten bij verbouwingen of bij de bouw van nieuwe (delen van) inrichtingen.

Niet alleen is het belangrijk om binnen de beschikbare infrastructuur over voldoende lokalen te beschikken om een aanbod in te richten en te organiseren dat gelijkwaardig is aan het aanbod dat buiten de muren van de inrichting georganiseerd wordt. De lokalen dienen ook over kwalitatief materiaal te beschikken. De beleidscoördinator en de partners van de Vlaamse overheid bekijken samen met de gevangenisdirectie op welke wijze zij de les-, sport- en andere lokalen (bv. bibliotheekruimte) kunnen inrichten opdat de partners van de Vlaamse overheid op een kwalitatieve wijze hulp- en dienstverlening kunnen aanbieden aan de gedetineerden.

Artikel 40

De aanwezige bureelruimtes, gespreks- en leslokalen, vergaderzalen, sportruimtes, ... in de inrichting worden vaak door zowel de partners van de Vlaamse overheid en de

beleidscoördinator als het penitentiair personeel gebruikt. De beleidscoördinator en de gevangenisdirectie maken dan ook afspraken over het opzetten van een gezamenlijk lokaalbeheersysteem. Op die manier kunnen de lokalen optimaal gebruikt worden door iedereen die in de gevangenis zijn opdracht moet uitvoeren.

Artikel 41

De partners van de Vlaamse overheid en de beleidscoördinatoren hebben een opdracht binnen de muren van de inrichting. Zij moeten deze op een kwalitatieve manier kunnen uitoefenen. Dit wil niet alleen zeggen dat zij over voldoende en kwalitatief ingerichte gespreks- en leslokalen en bureelruimtes moeten beschikken, maar ook over aangepaste informatie- en communicatie- technologie.

De inrichtingen zijn uiteraard een specifieke context waar informatie- en communicatietechnologie zeer goed beveiligd moet worden om misbruiken te voorkomen. De concrete afspraken hieromtrent zullen opgenomen worden in een aparte overeenkomst tussen de penitentiaire administratie en de coördinerende administratie.

Artikel 42

Indien er in de lokale inrichtingen structurele problemen zijn in de samenwerking tussen de partners van de Vlaamse overheid en het penitentiair personeel die niet opgelost kunnen worden door de beleidscoördinator en de gevangenisdirectie, dan kan de bovenlokale werkgroep afspreken over de wijze waarop deze problemen opgelost kunnen worden opdat de lokale werking in de inrichting verder gecontinueerd kan worden.

Artikel 43

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 44

Ter bevordering van een goede samenwerking zullen de bepalingen uit dit samenwerkingsakkoord vertaald worden in werkafspraken op maat van elke gevangenis. Daartoe maken de gevangenisdirectie en de beleidscoördinator een afsprakennota op. De aldus gemaakte afspraken kunnen door de bovenlokale werkgroep opgevraagd en opgevolgd worden in het kader van haar opdrachten.

Artikel 45

Om te kunnen bepalen of het samenwerkingsakkoord herzien dient te worden na het verstrijken van de termijn van 3 jaar wordt de bovenlokale werkgroep belast met de opdracht om de algemene uitvoering en naleving van de bepalingen van het samenwerkingsakkoord te evalueren.

Artikel 46

Bij de inwerkingtreding van dit akkoord, worden de bepalingen uit het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse overheid van 28 februari 1994 inzake de sociale hulpverlening aan gedetineerden met het oog op hun sociale re-integratie, gewijzigd bij het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse overheid van 7 juli 1998, opgeheven. Op advies van de Raad van State wordt in de tekst van dit artikel dus niet langer gesproken van "vervanging" van het

samenwerkingsakkoord, zoals in de vorige tekst, maar wel een formele opheffingsbepaling voorzien.

Voorliggende tekst vervangt eveneens het akkoord dat op 8 juli 2014 ondertekend werd door de bevoegde ministers. Met dit akkoord werd geen parlementaire instemming verleend, zodanig dat de opheffing ervan juridisch niet noodzakelijk is. Het samenwerkingsakkoord van 8 juli 2014 wordt echter toch uitdrukkelijk opgeheven, gezien dit de duidelijkheid van het rechtsverkeer ten goede komt. Ingevolge de opmerking van de Raad van State in zijn advies nr. 73.603/3 onder randnummer 7 werd het doel van de opheffing van het samenwerkingsakkoord specifiek in deze memorie van toelichting toegevoegd.

Ingevolge de opmerking van de Raad van State in zijn advies nr. 73.603/3 onder randnummer 8 werd artikel 46, tweede lid, van het samenwerkingsakkoord geschrapt, gezien de bepaling met betrekking tot de uitwerking van het akkoord een parafrasering is van artikel 92bis, §1, tweede lid van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 en dus overbodig is.

VOORONTWERP VAN DECREET
van 18 maart 2022

Ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest van ... inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden

Op voorstel van de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt gewest- en gemeenschapsaangelegenheden.

Art. 2. Instemming wordt betuigd met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest van (datum) inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden.

Brussel, ... (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

ONTWERP VAN SAMENWERKINGSAKKOORD
van 18 maart 2022

Ontwerp van Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden

Gelet op artikel 39, 127, §1, 128, §1, van de Grondwet;

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, artikel 4, 5°, 8°, 9°, 12° en 14°; artikel 5, §1, I, vervangen bij de bijzondere wet van 6 januari 2014, en II, 2°, vervangen bij de bijzondere wet van 16 juli 1993 en gewijzigd bij de bijzondere wetten van 19 juli 2012 en 6 januari 2014, 4°, gewijzigd bij de bijzondere wet van 6 januari 2014, 6°, vervangen bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988 en gewijzigd bij de bijzondere wet van 6 januari 2014 en 7°, vervangen bij de wet van 8 augustus 1988; artikel 6, §1, IX, vervangen bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988 en gewijzigd bij de bijzondere decreten van 13 juli 2001 en 6 januari 2014, en artikel 92bis, §1, ingevoegd bij de wet van 8 augustus 1988 en gewijzigd bij de bijzondere wetten van 16 juli 1993 en 6 januari 2014;

Gelet op de basiswet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden, artikel 103;

Gelet op het decreet van 8 maart 2013 betreffende de organisatie van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden, artikel 7;

Gelet op de wet van 23 maart 2019 betreffende de organisatie van de penitentiaire diensten en van het statuut van het penitentiair personeel;

Gelet op het koninklijk besluit van 17 augustus 2019 tot uitvoering van de bepalingen van de basiswet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden over de bestemming van de gevangenen en de plaatsing en de overplaatsing van de gedetineerden;

Gelet op de ministeriële omzendbrief nr. 1821 van 30 juli 2020 inzake toegangscontrole;

Overwegende dat, met het oog op een efficiënte uitoefening van de bevoegdheden van de Vlaamse overheid inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en met het oog op de uitbouw van een kwaliteitsvol aanbod afgestemd op de noden van de gedetineerden, een nauwe samenwerking tussen de Vlaamse overheid en de Federale Overheidsdienst Justitie noodzakelijk is;

Overwegende dat de Vlaamse overheid, met het oog op de coördinatie en de ondersteuning van de hulp- en dienstverlening in de gevangenen in Vlaanderen en Brussel, voorziet in de basisfuncties beleidscoördinatie, trajectbegeleiding en ondersteuning, vermeld in artikel 12 van het decreet van 8 maart 2013;

De Federale Staat, vertegenwoordigd door de Federale Regering, in de persoon van de Minister van Justitie,

en

De Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest, vertegenwoordigd door de Vlaamse Regering, in de persoon van de minister-president van de Vlaamse Regering en van de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme;

Wordt in functie van hun respectieve bevoegdheden het volgende overeengekomen:

Titel 1. Definities

Artikel 1. In dit samenwerkingsakkoord wordt verstaan onder:

- 1° actieplan: het plan, bedoeld in artikel 10 van het decreet van 8 maart 2013;
- 2° basiswet van 12 januari 2005: de basiswet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden;
- 3° beleidscoördinator: personeelslid van de Vlaamse overheid belast met de opdracht beleidscoördinatie zoals bedoeld in artikel 12, °1 van het decreet van 8 maart 2013;
- 4° beleidsteam: het team, bedoeld in artikel 10 van het decreet van 8 maart 2013;
- 5° coördinatieteam: het team, bedoeld in artikel 11 van het decreet van 8 maart 2013;
- 6° coördinerende administratie: de coördinerende administratie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden, zoals bedoeld in artikel 10 van het besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van hoofdstuk 3 van het decreet van 8 maart 2013;
- 7° decreet van 8 maart 2013: het decreet van 8 maart 2013 betreffende de organisatie van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden;
- 8° gedetineerde: een verdachte, veroordeelde of geïnterneerde die zich voltijds of deeltijds in een gevangenis bevindt;
- 9° gevangenisdirectie: de ambtenaren bedoeld in artikel 2, 13° van de basiswet van 12 januari 2005;
- 10° partners van de Vlaamse overheid: de actoren, bedoeld in artikel 2, 1°, van het decreet van 8 maart 2013;
- 11° penitentiaire administratie: het openbaar bestuur bedoeld in artikel 2, 2°, van de penitentiaire wet van 23 maart 2019;
- 12° penitentiaire wet van 23 maart 2019: wet van 23 maart 2019 betreffende de organisatie van de penitentiaire diensten en van het statuut van het penitentiair personeel;
- 13° psychosociale dienst: de lokale psychosociale dienst-equipes die binnen de inrichting het psychosociaal onthaal van nieuw binnenkomende personen en de psychosociale begeleiding tijdens de detentie verzorgen. Ze verstrekken ook professionele informatie aan de gevangenisdirectie en de bevoegde overheden over de verschillende regimeaspecten en strafuitvoeringsmodaliteiten;
- 14° Vlaamse overheid: het Vlaamse Gewest, bevoegd voor de arbeidsbemiddeling op het grondgebied van het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap, bevoegd voor de culturele aangelegenheden en de persoonsgebonden aangelegenheden binnen het Nederlandse taalgebied en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad;

15° zorgequipe: de pluridisciplinair samengestelde equipe van de Dienst Gezondheidszorg gevangenen aanwezig in inrichtingen met psychiatrische annex of afdeling tot bescherming maatschappij die instaat voor gezondheidszorg voor psychisch kwetsbare gedetineerden.

Titel 2. Basisbeginselen

Art.2. De Vlaamse overheid, de coördinerende administratie, de partners van de Vlaamse overheid en de penitentiaire administratie zetten zich, met respect voor elkaars finaliteit, werkingsprincipes en –methodes, als gelijkwaardige partners samen in voor de gemeenschappelijke opdracht om in te staan voor een veilige, rechtsconforme, humane, herstel- en re-integratiegerichte invulling van de vrijheidsberovende straf of maatregel.

Art.3. In het kader van de gemeenschappelijke opdracht zal de penitentiaire administratie met haar inrichtingen:

- 1° een kwaliteitsvolle dienstverlener tegenover haar gedetineerden zijn waarbij wederzijds respect de hoeksteen van haar cultuur vormt;
- 2° op basis van de competenties van haar medewerkers, hun loyaliteit en beroepsernst de correcte uitvoering van haar opdracht verzekeren;
- 3° de rechtspositie van de gedetineerde verzekeren en die als basis van het handelen ten aanzien van de gedetineerde nemen;
- 4° de uitbouw van een hulp- en dienstverleningsaanbod door de Vlaamse overheid en de partners van de Vlaamse overheid faciliteren.
- 5° de veiligheid, in aanvulling op de technische middelen, hoofdzakelijk baseren op een uitgebouwd regime en een goed relationeel leefklimaat, steunend op dialoog en interactie;
- 6° bij haar penitentiair personeel, de politieke overheden en de bredere bevolking in samenwerking met de coördinerende administratie en de partners van de Vlaamse overheid, een draagvlak creëren voor het aanbod van haar partners.

Art.4. In het kader van de gemeenschappelijke opdracht voorzien de Vlaamse overheid en de partners van de Vlaamse overheid in de uitbouw van een kwalitatief aanbod van hulp- en dienstverlening

- 1° dat op een aangepaste en laagdrempelige wijze bekendgemaakt wordt naar de gedetineerden toe;
- 2° dat uitgevoerd wordt in geëigende samenwerkingsvormen en organisatiestructuren;
- 3° waarvoor een stevig draagvlak gecreëerd wordt, zowel bij de partners van de Vlaamse overheid als bij het penitentiair personeel, bij de aansturende administraties en de politieke overheden en er sensibiliserend gewerkt wordt naar de bredere bevolking;
- 4° waarvoor een goede personeels- en organisatieontwikkelingspolitiek gevoerd wordt.

Art.5. De door de Vlaamse overheid en de partners van de Vlaamse overheid georganiseerde hulp- en dienstverlening aan gedetineerden voldoet aan volgende voorwaarden:

- 1° ze beantwoordt zoveel als mogelijk aan de noden/behoefte van de specifieke gedetineerdenprofielen in de verschillende inrichtingen;
- 2° ze wordt intern gecoördineerd met het oog op een coherent, integraal, continu en kwaliteitsvol toepasbaar aanbod;
- 3° ze wordt afgestemd op de opdrachten van de penitentiaire administratie en op de mogelijkheden tot inpassing in de lokale gevangenissen;
- 4° ze wordt afgestemd op de individuele detentie- en reclasseringsplanning van de gedetineerden.

Titel 3. Samenwerking en overleg

Hoofdstuk 1. Bovenlokaal overleg

Art.6. De bovenlokale werkgroep is het structureel overleg tussen de penitentiaire administratie en de coördinerende administratie. De coördinerende administratie vertegenwoordigt in dit overleg de gemengde commissie, bedoeld in artikel 9 van het decreet van 8 maart 2013.

Art.7. De bovenlokale werkgroep is verantwoordelijk voor de opvolging van:

- 1° de samenwerking tussen de penitentiaire administratie, de coördinerende administratie en de partners van de Vlaamse overheid, die voortvloeit uit het strategisch plan, opgemaakt volgens artikel 8 van het decreet van 8 maart 2013, en uit de basiswet van 12 januari 2005;
- 2° het door de Vlaamse overheid uitgewerkte beleid inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden;
- 3° de bijdrage van de penitentiaire administratie aan het beleid inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden.

Art.8. De bovenlokale werkgroep stelt een huishoudelijk reglement op waarin minimaal het volgende geregeld wordt:

- 1° de procedure voor de toetreding van nieuwe leden;
- 2° de frequentie van het overleg;
- 3° afspraken over de te behandelen thematiek;
- 4° de wijze waarop beslissingen genomen worden;
- 5° de procedure voor het wijzigen van het huishoudelijk reglement;
- 6° de procedure voor samenroeping en agendabepaling van de vergadering.

Hoofdstuk 2. Lokaal overleg

Afdeling 1. Afstemming binnen het beleidsteam en het coördinatieteam

Art.9. Een vertegenwoordiging van de gevangenisdirectie maakt deel uit van het beleidsteam. Het beleidsteam waarborgt de samenwerking tussen de verschillende partners en coördineert de uitwerking van het gemeenschappelijk beleid inzake hulp- en dienstverlening aan gedetineerden op het niveau van de gevangenis.

Art.10. Alle initiatieven die in het kader van de hulp- en dienstverlening binnen de gevangenis worden uitgewerkt, dienen besproken te worden binnen het coördinatieteam.

Afdeling 2. Afstemming tussen gevangenisdirectie en beleidscoördinator van de gevangenis

Art.11. De samenwerking tussen de beleidscoördinator en de gevangenisdirectie wordt gekenmerkt door wederzijds respect en vertrouwen, een open communicatie en het elkaar permanent en tijdig informeren over en op voorhand betrekken bij aangelegenheden die relevant zijn voor de partners die gevat worden door dit samenwerkingsakkoord en voor de werking van hun diensten.

Art.12. De gevangenisdirectie wordt actief betrokken bij de uitbouw van de hulp- en dienstverlening in de gevangenis via de opmaak van het actieplan. De beleidscoördinator wordt actief betrokken bij het beleid van de inrichting via de aansluiting bij het directieoverleg.

Art.13. De beleidscoördinator en de gevangenisdirectie maken afspraken over de momenten waarop de beleidscoördinator aansluit bij het directieoverleg.

Art.14. Voor de planning van activiteiten van hulp- en dienstverlening houdt het coördinatieteam rekening met de impact van de programmatie en uitvoering van die activiteiten op de werking van de inrichting. Hiertoe pleegt de beleidscoördinator overleg met de gevangenisdirectie.

Bij wijzigingen in de werking en het regime van de gevangenis die een mogelijke impact hebben op de programmatie en uitvoering van het hulp- en dienstverleningsaanbod, pleegt de directie tijdig overleg met de beleidscoördinator. Beslissingen over het al dan niet kunnen plaats vinden van het hulp- en dienstverleningsaanbod worden in overleg tussen de gevangenisdirectie en de beleidscoördinator genomen.

Hoofdstuk 3. Gezamenlijk beleid inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden

Afdeling 1. Plaatsing- en overplaatsingsbeleid in functie van de hulp- en dienstverlening

Art.15. Vertrekkend vanuit het koninklijk besluit van 17 augustus 2019 over de bestemming van de gevangenis en de plaatsing en de overplaatsing van de gedetineerden, wordt in het transferbeleid van de penitentiaire administratie zoveel als mogelijk rekening gehouden met de continuïteit in hulp- en dienstverleningstrajecten zoals bepaald in het detentieplan van de gedetineerden, alsook met de voorwaarden die dienen vervuld te worden op vlak van orde en veiligheid.

Afdeling 2. Beleid met betrekking tot de tewerkstelling van gedetineerden

Art.16. Met betrekking tot gevangenisarbeid wordt er afdoende gecommuniceerd tussen de beleidscoördinator, de partners van de Vlaamse overheid en de gevangenisdirectie, opdat de gevangenisarbeid en de hulp- en dienstverlening maximaal op elkaar afgestemd kunnen worden.

Afdeling 3. Financieel beleid

Art.17. Het beleidsteam bepaalt de inzet van de beschikbare financiële middelen voor het geplande hulp- en dienstverleningsaanbod door het opmaken van een jaarlijkse begroting.

Afdeling 4. Vorming en ondersteuning van medewerkers

Art.18. De coördinerende administratie voorziet in een opleidingsmodule met betrekking tot de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden die in de basisopleiding voor het penitentiair personeel wordt geïntegreerd.

Art.19. De penitentiaire administratie stelt de werking van zijn diensten voor tijdens de introductiecursus voor nieuwe personeelsleden van de Vlaamse overheid en van de partners van de Vlaamse overheid.

Art.20. De beleidscoördinator en de gevangenisdirectie maken afspraken over het informeren van het penitentiair personeel over het hulp- en dienstverleningsaanbod, de werking en de overlegstructuren van de Vlaamse overheid en van de partners van de Vlaamse overheid.

Hoofdstuk 4. Samenwerking in het kader van nieuwbouw of renovatie van gevangenissen

Art.21. De penitentiaire administratie vraagt, voorafgaand aan beslissingen in het kader van nieuwbouw of renovatie van een gevangenis in het kader van het Masterplan, advies aan de coördinerende administratie inzake behoeften en impact op vlak van de organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden. De penitentiaire administratie houdt in de mate van het mogelijke rekening met het advies van de coördinerende administratie en koppelt hierover terug.

Art. 22. Een beleidscoördinator neemt deel aan de overlegstructuur in het kader van de conceptualisering en operationalisering van nieuwe gevangenissen, voor de thema's die een impact hebben op de hulp- en dienstverlening.

Art.23. De gevangenisdirectie vraagt, voorafgaand aan beslissingen in het kader van de renovatie of heroriëntatie van infrastructuur van de gevangenis, advies aan de beleidscoördinator, indien er een mogelijke impact is op de organisatie van de hulp- en dienstverlening. De gevangenisdirectie houdt in de mate van het mogelijke rekening met het advies van de beleidscoördinator en koppelt hierover terug.

Art. 24. De coördinerende administratie informeert de penitentiaire administratie tijdig over de personeelsinzet vanuit de coördinerende administratie bij de ingebruikname van nieuwe of verbouwde gevangenissen.

Hoofdstuk 5. Samenwerking en informatie-uitwisseling in het kader van de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening en op vlak van individuele begeleiding van gedetineerden

Afdeling 1. Algemene samenwerkingsafspraken

Art.25. De coördinerende administratie, de partners van de Vlaamse overheid, de gevangenisdirectie, de psychosociale dienst en de zorgelijke hebben in hun samenwerking respect voor elkaars taken en opdrachten ten aanzien van de gedetineerde zodat ze die taken en opdrachten zo optimaal mogelijk kunnen invullen en uitvoeren.

Art.26. Er wordt een lokaal samenwerkingskader afgesproken tussen de beleidscoördinator, de partners van de Vlaamse overheid, de gevangenisdirectie, de psychosociale dienst en de zorgelijke, met minimaal aandacht voor afspraken met betrekking tot:

- 1° de samenstelling, de werking en de frequentie van een structureel overleg;
- 2° de organisatie van cliëntoverleg, vermeld in artikel 29, meer bepaald de manier waarop dat overleg verloopt en de frequentie ervan.

Afdeling 2. Samenwerking in het kader van de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening

Art.27 § 1. Om de hulp- en dienstverlening praktisch mogelijk te maken, kunnen de beleidscoördinatoren, de partners van de Vlaamse overheid en de actoren van de penitentiaire administratie onder elkaar persoonsgegevens van een gedetineerde uitwisselen, waaronder gegevens vermeld in 10 van Verordening (EU) 2016/679 van 27 april 2016 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming), met behoud van de verplichtingen die voortvloeien uit regelgeving over de bescherming van natuurlijke personen bij de verwerking van persoonsgegevens.

§ 2. De actoren van de penitentiaire administratie kunnen de lijsten voor het groepsaanbod van de Vlaamse overheid consulteren. De Vlaamse Gemeenschap kan hiervoor een digitaal systeem ter beschikking stellen en kan hierbij de regels met betrekking tot dit systeem bepalen.

Art.28. §1. De gevangenisdirectie verduidelijkt, binnen het kader van de basiswet, aan de beleidscoördinator op basis van welke criteria, andere dan de veiligheidscriteria, de gedetineerden al dan niet kunnen deelnemen aan het groepsaanbod van de door de Vlaamse overheid en haar partners uitgebouwde hulp- en dienstverlening.

§2. Wanneer de partners van de Vlaamse overheid voor de uitoefening van hun bevoegdheden in het kader van de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden een beroep wensen te doen op gedetineerden, dient daarvoor voorafgaandelijk een principieel akkoord verkregen te worden van de gevangenisdirectie.

Afdeling 3. Cliëntoverleg in het kader van de individuele begeleiding van gedetineerden

Art. 29 §1. Er kan een cliëntoverleg georganiseerd worden tussen de partners van de Vlaamse overheid die instaan voor individuele hulp- en dienstverlening en de psychosociale dienst en/of de zorgelijke met het oog op de afstemming van de hulp- en dienstverlening op het detentietraject van de gedetineerde. Het doel van dit overleg is te bekijken welke hulp- en dienstverlenende interventies nuttig kunnen zijn voor de gedetineerde en welke bijhorende uitvoeringsafspraken gemaakt moeten worden tussen de gedetineerde, de betrokken partners van de Vlaamse overheid, de psychosociale dienst en/of de zorgelijke.

§2. Het cliëntoverleg wordt georganiseerd met inachtneming van de regels betreffende het beroepsgeheim, en met behoud van de verplichtingen die voortvloeien uit regelgeving over de bescherming van natuurlijke personen bij de verwerking van persoonsgegevens. Op het cliëntoverleg kunnen persoonsgegevens, waaronder gegevens vermeld in artikel 9 en 10 van Verordening (EU) 2016/679 van 27 april 2016 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming), indien deze toereikend, ter zake dienend en beperkt zijn tot de in paragraaf 1 beschreven doeleinden, worden gedeeld. Het cliëntoverleg wordt slechts georganiseerd mits de gedetineerde hiermee uitdrukkelijk toestemt.

Hoofdstuk 6. Faciliteren van de werking van de Vlaamse overheid en de partners van de Vlaamse overheid

Afdeling 1. Ondersteuning

Art.30. De gevangenisdirectie zorgt ervoor dat de geplande hulp- en dienstverleningsactiviteiten in veilige omstandigheden kunnen doorgaan. De beleidscoördinator en de gevangenisdirectie maken daarover de nodige afspraken.

Afdeling 2. Vakbondsacties en stakingen

Art.31. De beleidscoördinator en de partners van de Vlaamse overheid hebben ook tijdens vakbondsacties en stakingen toegang tot de gevangenis. De beleidscoördinator wordt maximaal en tijdig geïnformeerd door de gevangenisdirectie over de duur en de eventuele impact van de vakbondsacties en stakingen op de werking en de hulp- en dienstverleningsactiviteiten van de Vlaamse overheid.

Art.32. Zowel de penitentiaire administratie, gevangenisdirectie als de coördinerende administratie zullen elk van hun kant in onderhandelingen met hun respectievelijke vakbonden de belangen van de andere partner maximaal behartigen en hierover transparant communiceren. In de mate van het mogelijke wordt er overlegd met de andere partner voor er met de vakbonden afspraken worden bekrachtigd die een impact hebben op elkaars werking.

Afdeling 3. Minimale dienstverlening

Art. 33 Overeenkomstig artikel 17 van de penitentiaire wet van 23 maart 2019, moet de gedetineerde tijdens situaties van minimale dienstverlening de medische en welzijnszorgen blijven ontvangen die zijn gezondheidstoestand vereist. De gevangenisdirectie waakt er maximaal over dat dit aanbod in veilige omstandigheden kan doorgaan. De partners van de Vlaamse overheid die verantwoordelijk zijn voor voormelde medische en welzijnszorgen onder hun bevoegdheid, verzekeren in de mate van het mogelijke de continuïteit van dit aanbod tijdens situaties van minimale dienstverlening.

Hoofdstuk 7. Arbeidsomstandigheden

Afdeling 1. Veiligheid

Art.34. De gevangenisdirectie zorgt in overleg met de beleidscoördinator voor de veiligheid van personeelsleden van de coördinerende administratie en van de partners van de Vlaamse overheid door preventieve acties en door een accurate opvolging van eventuele incidenten waarbij de fysieke of psychische integriteit van deze personeelsleden wordt aangetast.

Art.35. Er dienen minstens gezamenlijke afspraken gemaakt te worden tussen de beleidscoördinator en de gevangenisdirectie over:

- 1° de wijze waarop personeelsleden van de coördinerende administratie en van de partners van de Vlaamse overheid geïnformeerd worden over de te volgen richtlijnen binnen het nood- en interventieplan en de te respecteren veiligheidsprocedures voor de medewerkers van de inrichting;
- 2° de beveiliging van de gespreks- en activiteitenlokalen.

Art.36. Wanneer personeelsleden van de coördinerende administratie en van partners van de Vlaamse overheid rechtstreeks betrokken zijn bij een incident, kunnen ze de gevangenisdirectie verzoeken een beroep te mogen doen op het opvangteam voor een eerste opvanggesprek. Nadien zullen zij verder opgevolgd worden door de diensten van de Vlaamse overheid en haar partners.

Art.37. Ingevolge de basiswet van 12 januari 2005 en de ministeriële omzendbrief nr. 1821 van 30 juli 2020 inzake toegangscontrole is de gevangenisdirectie de eindverantwoordelijke voor het verlenen van toegang tot de gevangenis aan personen die in het kader van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden een opdracht hebben binnen de inrichtingen en voor het toelaten van hun eventuele materialen.

De coördinerende administratie en de partners van de Vlaamse overheid, elk voor de personen voor wie zij als werkgever optreden, zijn verantwoordelijk om er met de middelen waarover ze beschikken voor te zorgen dat slechts personen worden tewerkgesteld waarvan het gedrag overeenstemt met de beoogde functie en die de nodige arbeidsgeneeskundige onderzoeken ondergaan hebben, rekening houdend met het risicoprofiel van de beoogde functie.

De aanvragen bezoektolating voor personeel van de partners van de Vlaamse overheid worden via de beleidscoördinator aan de gevangenisdirectie voorgelegd, nadat de beleidscoördinator bij de betrokken partner heeft geverifieerd of het gedrag van de bezoeker overeenstemt met de beoogde finaliteit van het bezoek en of de voorgestelde persoon de door de penitentiaire administratie en de coördinerende administratie opgestelde gedragscode heeft ondertekend voor kennisname.

Afdeling 2. Infrastructuur

Art.38. De gevangenisdirectie faciliteert de werking van de coördinerende administratie en van de partners van de Vlaamse overheid zodat zij hun opdracht in de gevangenis op een kwalitatieve manier kunnen uitoefenen.

De beleidscoördinator en de gevangenisdirectie maken afspraken over de verdeling en inrichting van gespreks- en activiteitenlokalen, en van bureelruimtes voor personeelsleden van de coördinerende administratie en van de partners van de Vlaamse overheid in de gevangenis.

Art.39. De beleidscoördinator, de partners van de Vlaamse overheid en de gevangenisdirectie zorgen ervoor dat binnen de bestaande infrastructuur de activiteitenlokalen, sportruimtes en andere lokalen voor hulp- en dienstverlening zo worden ingericht dat ze de mogelijkheid bieden om op een kwalitatieve wijze onderwijs, vorming, sport- en ander hulp- en dienstverleningsaanbod te kunnen aanbieden.

Voor de individuele hulp- en dienstverlening worden binnen de beschikbare infrastructuur voldoende gesprekslokalen voorzien waarin ook vertrouwelijke gesprekken kunnen plaats vinden.

Art.40. Er worden afspraken gemaakt tussen de beleidscoördinator en de gevangenisdirectie over een gezamenlijk lokaalbeheersysteem opdat de lokalen die gedeeld worden door het personeel van de penitentiaire administratie, van de coördinerende administratie en van de partners van de Vlaamse overheid optimaal gebruikt kunnen worden.

Afdeling 3. Informatie- en communicatietechnologie

Art.41. De personeelsleden van de coördinerende administratie en van partners van de Vlaamse overheid met een opdracht in de gevangenis moeten deze op een kwalitatieve manier kunnen uitoefenen. Daarom maken de penitentiaire administratie en de coördinerende administratie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden concrete afspraken in een aparte overeenkomst over het wederzijdse

engagement inzake informatie- en communicatietechnologie, rekening houdend met de veiligheidseisen van beide administraties.

Hoofdstuk 8. Conflictoplossing bij structurele onenigheid over hulp- en dienstverlening

Art.42. De bovenlokale werkgroep heeft een bemiddelende rol bij structurele problemen in inrichtingen met betrekking tot de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden. Bij aanhoudende problemen worden binnen de bovenlokale werkgroep afspraken gemaakt hoe de penitentiaire administratie en de coördinerende administratie dit verder aanpakken.

Titel 4. Slotbepalingen

Art.43 Dit samenwerkingsakkoord wordt gesloten voor de duur van drie jaar. Het wordt nadien telkens met één jaar stilzwijgend verlengd, tenzij het minstens zes maanden voor het verstrijken van de periode schriftelijk wordt opgezegd.

Art.44. Ter bevordering van een goede samenwerking wordt, per gevangenis, in overleg tussen de gevangenisdirectie en de beleidscoördinator, een afsprakennota opgemaakt die de bepalingen uit dit samenwerkingsakkoord concretiseert op maat van de gevangenis.

Art.45. De bovenlokale werkgroep heeft de opdracht om de algemene uitvoering en naleving van de bepalingen van dit samenwerkingsakkoord te evalueren voor het verstrijken van het einde van de termijn van drie jaar bedoeld in artikel 43.

Art. 46 Dit samenwerkingsakkoord heft het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse overheid van 28 februari 1994 inzake de sociale hulpverlening aan gedetineerden met het oog op hun sociale re-integratie, gewijzigd bij het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse overheid van 7 juli 1998, alsook het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse overheid van 8 juli 2014 inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden, op.

Het akkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse overheid heeft pas uitwerking vanaf het ogenblik dat het samenwerkingsakkoord instemming heeft verkregen van beide parlementen.

Gedaan te Brussel op ... in twee originele exemplaren, waarvan één voor de Federale Staat en één voor de Vlaamse overheid.

Voor de Federale Staat:

De Minister van Justitie,

Vincent VAN QUICKENBORNE

Voor de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest:

De minister president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

Voor de Vlaamse Gemeenschap:

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

ADVIES VAN DE VLAAMSE TOEZICHTCOMMISSIE
VOOR DE VERWERKING VAN PERSOONSGEGEVENS

Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens

Advies wetgeving VTC nr. 2022/32 van 19 april 2022

over

tekst	voorontwerp van decreet
van	de Vlaamse Regering
titel	houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest van [...] inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden
roepnaam	(decreet SA hulp- en dienstverlening gedetineerden)
datum	zoals principieel goedgekeurd op 18 maart 2022

De Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "de VTC");

Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: "het e-govdecreet"), inzonderheid artikel 10/4, §1;

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna AVG), inzonderheid artikel 36, 4, artikel 57, 1, c) en artikel 58, 3;

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van mevrouw Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, ontvangen door de VTC op 22 maart 2022;

Brengt op 19 april 2022 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

- De Vlaamse minister bevoegd voor de coördinatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden (hierna "de adviesvrager") verzocht om het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "VTC") over een voorontwerp van decreet *houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest van ... inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest van ... inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden* (hierna "het Ontwerp"), zonder aanduiding van specifieke artikelen.

2. Aangezien de adviesbevoegdheid van de VTC op grond van artikel 10/4, § 1 van het e-govdecreet betrekking heeft op de verwerkingen van persoonsgegevens, is haar adviesverlening hiertoe beperkt.

Context

3. Met dit decreet stemt de Vlaamse Regering in met het vernieuwde samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden. Dat akkoord regelt de samenwerking met de federale collega's binnen het directoraat-generaal Penitentiaire Inrichtingen van de FOD Justitie (DG EPI) op het vlak van de organisatie van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden met het oog op re-integratie na de detentie en de beperking van recidive. Om deze samenwerking te bestendigen en te optimaliseren moest het bestaande samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden herwerkt worden (cf. beleidsnota Justitie en Handhaving, SD 2, OD 1).
4. Sinds de staatshervorming van 1980 is de Vlaamse overheid bevoegd voor de bijstand aan personen. Hieronder valt ook de maatschappelijke dienstverlening ten behoeve van gedetineerden.
5. Met de FOD Justitie DG EPI, dat belast is met de tenuitvoerlegging van vrijheidsberovende straffen en maatregelen, werd in 1994 een samenwerkingsakkoord afgesloten dat de samenwerking tussen beide overheden in het kader van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden regelde. Dit akkoord werd nog gewijzigd met het samenwerkingsakkoord van 7 juli 1998.
6. Gezien de evoluties in het kader voor de werking van beide partijen binnen de gevangensmuren, was het bestaande samenwerkingsakkoord niet meer afgestemd op de reële samenwerkingspraktijk tussen Justitie en de partners van de Vlaamse overheid, en werd in 2013 besloten het akkoord te actualiseren. Een nieuw akkoord werd ondertekend door alle partijen op 8 juli 2014.
7. In 2015 werd een voorontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 8 juli 2014 *tussen de Federale Staat en de Vlaamse overheid inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden* aan de Vlaamse Regering voorgelegd.
8. Gelet op voormeld negatief advies van de CBPL uit 2016, op het in ontwikkeling zijnde regelgevend kader voor de gegevensverwerking en -uitwisseling in het kader van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden, evenals op evoluties binnen het penitentiaire beleid, wordt hierbij een nieuw samenwerkingsakkoord voorgelegd, meteen samen met het bijhorende instemmingsdecreet.
9. Het voorliggend hernieuwd akkoord is gebaseerd op de tekst van het samenwerkingsakkoord uit 2014, met de nodige aanpassingen om te voldoen aan de toenmalige opmerkingen van de Raad van State¹, de CPBL² en de Strategische Adviesraad Welzijn, Gezondheid en Gezin. Zo werden de definities waarover onduidelijkheid bestond, aangepast (onder andere de definitie van de Vlaamse overheid werd verfijnd opdat deze conform zou zijn aan de bevoegdheidsverdelende regels). Het hoofdstuk betreffende informatie-uitwisseling werd grondig herwerkt:
 - de afspraken betreffende gegevensverwerking en -uitwisseling worden nu op algemeen niveau (in het akkoord zelf) vastgelegd,
 - er wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen de finaliteiten “praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening” en “individuele begeleiding van gedetineerden”,
 - de modaliteiten voor gegevensverwerking en -uitwisseling binnen beide finaliteiten worden verduidelijkt.

¹ Op 25 september 2015 gaf de Raad van State advies bij dit voorontwerp (advies 57.871/VR).

² Op 24 februari 2016 gaf de CPBL een negatief advies met betrekking tot de tekst van het samenwerkingsakkoord, specifiek voor wat betreft enkele bepalingen inzake gegevensverwerking en -uitwisseling.

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Voorafgaande toelichting

10. De artikelen van het ontwerp van samenwerkingsakkoord die relevant zijn voor dit advies zijn:
- artikel 27 m.b.t. de uitwisseling van persoonsgegevens van de gedetineerden;
 - artikel 29 m.b.t. het cliëntoverleg en het beroepsgeheim;
 - artikel 41 over de beveiliging van de informatie- en communicatietechnologie.
11. Er bestaan al regels in verband met de verwerking van persoonsgegevens in deze context. De VTC verwijst hiervoor naar haar advies wetgeving nr. 2020/12 van 28 mei 2020 over het voorontwerp van decreet van de Vlaamse Regering tot wijziging van het decreet van 8 maart 2013 betreffende de organisatie van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden, wat betreft de bepalingen over gegevensverwerking en informatie-uitwisseling.
12. De VTC zal daarom enkel de hiervoor vermelde artikelen bespreken.

2. Artikel 27 van het ontwerp SA

13. Artikel 27 bepaalt het volgende:

“Art.27 § 1. Om de hulp- en dienstverlening praktisch mogelijk te maken, kunnen de beleidscoördinatoren, de partners van de Vlaamse overheid en de actoren van de penitentiaire administratie onder elkaar persoonsgegevens van een gedetineerde uitwisselen, waaronder gegevens vermeld in 10 van Verordening (EU) 2016/679 van 27 april 2016 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming), met behoud van de verplichtingen die voortvloeien uit regelgeving over de bescherming van natuurlijke personen bij de verwerking van persoonsgegevens.

§ 2. De actoren van de penitentiaire administratie kunnen de lijsten voor het groepsaanbod van de Vlaamse overheid consulteren. De Vlaamse Gemeenschap kan hiervoor een digitaal systeem ter beschikking stellen en kan hierbij de regels met betrekking tot dit systeem bepalen.”

14. De VTC beoordeelt het positief dat er in de eerste paragraaf een **wettelijke basis** gecreëerd wordt voor de mededeling van gegevens van gedetineerden tussen
- beleidscoördinatoren (personeelsleden van de Vlaamse overheid – zie artikel 1, 3° en 14°)
 - de partners van de Vlaamse overheid (zie artikel 1, 10°)
 - de actoren van de penitentiaire administratie (federale overheid - zie artikel 1, 11)).
15. Het ontwerp van samenwerkingsakkoord wil met dit artikel ook een wettelijke basis bieden voor een eventuele toegang tot en/of een eventuele uitwisseling van (een afgebakende set van) gegevens tussen de systemen van de partijen, respectievelijk de Sidis Suite (het digitaal systeem van de penitentiaire administratie) en het digitaal systeem dat de organisatie van de hulp- en dienstverlening ondersteunt.
16. Wat de gegevens betreft, wordt uitdrukkelijk vermeld dat het gegevens bedoeld in **artikel 10, AVG** betreft: persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten. De VTC adviseert om verder te preciseren en motiveren welke artikel 10-gegevens voor de hier beschreven doeleinden vereist zijn.
17. In de toelichting wordt er geargumenteed dat uit de beperkte informatie die wordt uitgewisseld mogelijk ook een indicatie van een gezondheidstoestand worden afgeleid (bijvoorbeeld wanneer een gedetineerde wenst deel te nemen aan het groepsaanbod rond AA), maar dat de concrete informatie uit het medisch dossier van een gedetineerde onder geen enkel geval zal worden gedeeld en dat het hierdoor het niet nodig is om ook artikel 9 van

de AVG te vermelden. Het lijkt de VTC aangewezen om dit wel te doen. De beschikbaarheid van de gedetineerde kan ook bepaald worden door ziekte bijvoorbeeld.

18. Bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van de artikelen 9 en 10 AVG behoeven strengere beveiligingsmaatregelen. De VTC wijst op de toepasselijkheid van de artikelen 9 en 10, §2, WVG die aangeven in welke bijkomende veiligheidsmaatregelen moeten voorzien worden:
 - de categorieën van personen aanwijzen die de persoonsgegevens kunnen raadplegen, waarbij hun hoedanigheid ten opzichte van de verwerking van de betrokken gegevens nauwkeurig moet worden omschreven;
 - de lijst van de aldus aangewezen categorieën van personen ter beschikking houden van de bevoegde toezichthoudende autoriteit voor gegevensbescherming;
 - ervoor zorgen dat de aangewezen personen door een wettelijke of statutaire verplichting, of door een evenwaardige contractuele bepaling ertoe gehouden zijn het vertrouwelijke karakter van de betrokken gegevens in acht te nemen.
19. Andere maatregelen kunnen geformuleerd worden op basis van een gegevensbeschermingseffectbeoordeling.
20. Het **doeleinde** van de verwerking van deze gegevens wordt expliciet aangeduid: om de hulp- en dienstverlening praktisch mogelijk te maken.
21. De toelichting bij het ontwerp van samenwerkingsakkoord verduidelijkt dat dit artikel een algemene basis vormt voor gegevensverwerking en -uitwisseling in dit kader die daarnaast verfijnd moet worden in een wettelijk en decretaal kader.
22. Het decreetale kader voor de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden (meer bepaald het decreet van 8 maart 2013 inzake de organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden) werd in 2020 aangepast in het licht van nieuwe inzichten op vlak van gegevensverwerking en -uitwisseling. Daarbij werden onder andere de gegevensstromen van het Vlaamse naar het federale niveau vastgelegd (zie hoger). Het besluit van de Vlaamse Regering dat uitvoering moet geven aan hoofdstuk 4 van het decreet van 8 maart 2013, zal worden/wordt opgemaakt.
23. De **verwerkingsverantwoordelijken** worden eerder impliciet vernoemd, maar zijn voldoende duidelijk op basis van de definities van het ontwerp-SA.
24. In de tweede paragraaf wordt bepaald dat in functie van de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening door de beleidscoördinator en de partners van de Vlaamse overheid binnen de gevangenis **deelnemerslijsten** voor de hulp- en dienstverlening worden opgemaakt.
25. Het **doeleinde** van deze gegevensuitwisseling is het controleren door de penitentiaire administratie met het oog op veiligheid of gedetineerden aan het aanbod kunnen deelnemen. De lijsten worden ook gebruikt door penitentiaire beampten om gedetineerden uit hun cel te halen en hen over te brengen naar het lokaal of de locatie binnen de gevangenis waar de hulp- en dienstverlening wordt aangeboden.
26. De toelichting geeft aan op basis van welke informatie de lijsten worden opgesteld: de actuele verblijfsstatus van de gedetineerde binnen de gevangenis: op welke afdeling/ in welke cel verblijft hij?, is hij op het moment dat het aanbod doorgaat aanwezig in de gevangenis? (er gebeuren dagelijks celmutaties, transfers, vrijlatingen, waardoor een gedetineerde die ingeschreven is om allerlei redenen tijdelijk of permanent uitgeschreven dient te worden), enzovoort.
27. Voor het opmaken van de respectievelijke lijsten dienen de beleidscoördinatoren (die vanuit hun rol als voorzitter van het coördinatieteam soms ook bijspringen bij het opmaken van deelnemerslijsten) en de partners van de Vlaamse overheid die instaan voor de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening dan ook over een aantal

basisgegevens betreffende de gedetineerde te beschikken (identificatiegegevens, gegevens inzake het verblijf van de gedetineerde in de gevangenis) en gegevens betreffende het aanbod waaraan de persoon wenst deel te nemen.

28. De basisgegevens betreffende de gedetineerde worden door de penitentiaire administratie ter beschikking gesteld.
29. De VTC begrijpt dat het deze **categorieën van persoonsgegevens** zijn die ook bedoeld worden in de eerste paragraaf van dit artikel. Zij adviseert om de categorieën van persoonsgegevens meer expliciet te benoemen om de wettelijke basis conform te maken met het door artikel 8 van het EVRM³, artikel 7 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie samengelezen met artikel 52.1 van het Handvest en artikel 22 van de Grondwet voorschrijft om te voorzien in een 'voldoende precieze wettelijke bepaling' die beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte en evenredig is met de nagestreefde doelstelling.
30. De tweede paragraaf verduidelijkt dat de Vlaamse Gemeenschap een digitaal systeem ter beschikking kan stellen om de penitentiaire administratie toe te laten voormelde deelnemerslijsten te consulteren, en dat ze hierbij de regels met betrekking tot dit systeem kan bepalen. Hiermee wordt volgens de toelichting verwezen naar het digitale systeem dat de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden ondersteunt (cfr. artikel 16 van het decreet van 8 maart 2013 inzake de organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden).
31. Aangezien in dit artikel van samenwerkingsakkoord specifiek de **mededeling** van persoonsgegevens wordt geregeld, zal er rekening moeten gehouden worden met artikel 8 van het Vlaams e-govdecreet van 18 juli 2008, dat aan Vlaamse instanties de verplichting oplegt om protocollen af te sluiten voor de mededeling van persoonsgegevens aan andere overheden. Bovendien kunnen mededelingen door een federale overheid ook onderworpen zijn aan artikel 20 van de WVG

3. Artikel 29 van het ontwerp van samenwerkingsakkoord

32. In dit artikel is er wel al sprake van gezondheidsgegevens (zie hoger). Hier betreft het cliëntoverleg georganiseerd tussen de partners van de Vlaamse overheid die instaan voor individuele hulp- en dienstverlening en de psychosociale dienst en/of de zorgelijke met het oog op de afstemming van de hulp- en dienstverlening op het detentietraject van de gedetineerde.

“Art. 29, §1. Er kan een cliëntoverleg georganiseerd worden tussen de partners van de Vlaamse overheid die instaan voor individuele hulp- en dienstverlening en de psychosociale dienst en/of de zorgelijke met het oog op de afstemming van de hulp- en dienstverlening op het detentietraject van de gedetineerde. Het doel van dit overleg is te bekijken welke hulp- en dienstverlenende interventies nuttig kunnen zijn voor de gedetineerde en welke bijhorende uitvoeringsafspraken gemaakt moeten worden tussen de gedetineerde, de betrokken partners van de Vlaamse overheid, de psychosociale dienst en/of de zorgelijke.”

§2. Het cliëntoverleg wordt georganiseerd met inachtneming van de regels betreffende het beroepsgeheim, en met behoud van de verplichtingen die voortvloeien uit regelgeving over de bescherming van natuurlijke personen bij de verwerking van persoonsgegevens. Op het cliëntoverleg kunnen persoonsgegevens, waaronder gegevens vermeld in artikel 9 en 10 van Verordening (EU) 2016/679 van 27 april 2016 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming), indien deze toereikend, ter zake dienend en beperkt zijn tot de in paragraaf 1 beschreven doeleinden, worden gedeeld. Het cliëntoverleg wordt slechts georganiseerd mits de gedetineerde hiermee uitdrukkelijk toestemt.”

33. Het **doeleinde** van deze verwerking van persoonsgegevens wordt afgebakend in de eerste paragraaf.

³ Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden.

34. In de tweede paragraaf wordt verwezen naar het **beroepsgeheim**. Zoals het in de ontwerpbebaling staat, wordt er geen afbreuk gedaan aan het beroepsgeheim wat beperkingen zal meebrengen. Zo het toch de bedoeling is om gegevens uit te wisselen die normaal gezien onder het beroepsgeheim vallen, dan moet een wettelijke afwijking komen met betrekking tot artikel 458 Sw om de onder het beroepsgeheim vallende informatie te mogen doorgeven.
35. Het is positief dat het cliëntoverleg enkel wordt georganiseerd als de betrokkene hierin toestemt. De toelichting geeft aan dat het belangrijk is dat de informatie die gedeeld wordt, doorgesproken is met de gedetineerde en dat idealiter de gedetineerde zelf aanwezig is bij het overleg, maar dit praktisch niet altijd mogelijk is.
36. De VTC interpreteert de **toestemming** als een beschermingsmaatregel en niet als een rechtvaardigingsgrond als bedoeld in artikel 6 van de AVG.

4. Artikel 41 van het ontwerp van samenwerkingsakkoord

37. De partners van de Vlaamse overheid en de beleidscoördinatoren hebben een opdracht binnen de muren van de inrichting. Zij moeten deze op een kwalitatieve manier kunnen uitoefenen. Dit wil niet alleen zeggen dat zij over voldoende en kwalitatief ingerichte gespreks- en leslokalen en bureelruimtes moeten beschikken, maar ook over aangepaste informatie- en communicatie- technologie. Artikel 41 wil hieraan tegemoetkomen:

“Afdeling 3. Informatie- en communicatietechnologie

Art.41. De personeelsleden van de coördinerende administratie en van partners van de Vlaamse overheid met een opdracht in de gevangenis moeten deze op een kwalitatieve manier kunnen uitoefenen. Daarom maken de penitentiaire administratie en de coördinerende administratie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden concrete afspraken in een aparte overeenkomst over het wederzijdse engagement inzake informatie- en communicatietechnologie, rekening houdend met de veiligheidseisen van beide administraties.”

38. In de toelichting wordt verduidelijkt dat de inrichtingen uiteraard een specifieke context zijn waar informatie- en communicatietechnologie zeer goed beveiligd moet worden om misbruiken te voorkomen. De concrete afspraken hierover zullen opgenomen worden in een aparte overeenkomst tussen de penitentiaire administratie en de coördinerende administratie.
39. De VTC vindt het zeer positief dat voor de beveiligingsproblematiek al een aanzet wordt gedaan in het samenwerkingsakkoord. Wat de bescherming van persoonsgegevens betreft zal daarbij rekening moeten gehouden worden met de verplichtingen van artikel 32 AVG dat de verwerkingsverantwoordelijke verplicht om gepaste technische en organisatorische maatregelen te treffen die nodig zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens. Deze maatregelen moeten een passend beveiligingsniveau verzekeren rekening houdend, enerzijds, met de stand van de techniek ter zake en de kosten voor het toepassen van de maatregelen en, anderzijds, met de aard van de te beveiligen gegevens en de potentiële risico's.
40. Artikel 32, AVG wijst op een aantal voorbeeldmaatregelen om, waar passend, een op het risico afgestemd beveiligingsniveau te waarborgen:
- de pseudonimisering en versleuteling van persoonsgegevens;
 - het vermogen om op permanente basis de vertrouwelijkheid, integriteit, beschikbaarheid en veerkracht van de verwerkingssystemen te garanderen;
 - het vermogen om bij een fysiek of technisch incident de beschikbaarheid van en de toegang tot de persoonsgegevens tijdig te herstellen;
 - een procedure voor het op gezette tijdstippen testen, beoordelen en evalueren van de doeltreffendheid van de technische en organisatorische maatregelen ter beveiliging van de verwerking.

41. Voor de concrete uitwerking hiervan wijst de VTC op de aanbeveling⁴ ter voorkoming van gegevenslekken en op de referentiemaatregelen⁵ die bij elke verwerking van persoonsgegevens in acht zouden moeten worden genomen. De VTC benadrukt ook het belang van een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer⁶ en een logging van de toegangen zodat de functionaris en de toezichthouders kunnen controleren wie wanneer toegang had tot welke gegevens, wat zijn/haar acties waren en waarom⁷.
42. Voor zover er gedacht wordt aan het gebruik van cloudtoepassingen, verwijst de VTC naar haar adviezen en aanbevelingen daarover⁸.
43. In principe moet de specificering van maatregelen niet in de wetgeving worden opgenomen. Wanneer de wetgever (of in een later stadium mits delegatie, de Regering), echter vermoedt dat de gepaste maatregelen niet gerealiseerd zullen worden zonder dit aan de betrokken instanties expliciet op te leggen, dan moet dat wel gebeuren⁹.

III. BESLUIT

44. De VTC is van oordeel dat het ontwerp van samenwerkingsakkoord voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft op voorwaarde dat daarin volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd, inzonderheid:

m.b.t. artikel 24 van het ontwerp SA:

- preciseren welke gegevens bedoeld in artikel 10, AVG het betreft en de noodzaak aantonen;
- herbekijken of er toch geen sprake kan zijn van gegevens die de gezondheid betreffen;
- de categorieën van persoonsgegevens explicieter benoemen;

m.b.t. artikel 29 van het ontwerp SA:

- nagaan of er een wettelijke uitzondering op de strafbaarstelling van het niet respecteren van het beroepsgeheim moet worden gecreëerd.

Hans Graux,
Voorzitter VTC

⁴ Aanbeveling CBPL nr. 01/2013

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2013.pdf>)

⁵ Referentiemaatregelen CBPL voor de beveiliging van elke verwerking van persoonsgegevens, Versie 1.0 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/nota-inzake-de-beveiliging-van-persoonsgegevens.pdf>)

⁶ Zie ook Aanbeveling CBPL nr. 01/2008

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2008.pdf>)

Verschillende instanties kunnen hiervoor aangepaste technologische oplossingen bieden (zoals bijvoorbeeld de Kruispuntbank van de Sociale zekerheid).

⁷ *Audit trailing of beveiligd controlespoor.*

⁸ <https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie-cloud>

⁹ Dit kan eventueel ook in een ministerieel besluit of een omzendbrief.

ADVIES VAN DE GEGEVENSBE SCHERMINGSAUTORITEIT

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies nr. 172/2022 van 19 augustus 2022

Betreft: Een ontwerp van Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden (CO-A-2022-169)

Het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna de "Autoriteit"), aanwezig: mevrouw Cédrine Morlière, mevrouw Nathalie Raghenon, mevrouw Griet Verhenneman en de heren Yves-Alexandre de Montjoye, Bart Preneel en Gert Vermeulen;

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, inzonderheid op artikelen 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van de heer Vincent Van Quickenborne, Vice-eersteminister en minister van Justitie en Noordzee en mevrouw Zuhair Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme (hierna "de aanvragers"), ontvangen op 07/06/2022;

Brengt op 19 augustus 2022 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De aanvragers verzoeken om het advies van de Autoriteit aangaande een ontwerp van Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest *inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden* (hierna "het ontwerp van SWA").

Context en voorgaanden

2. Sedert de staatshervorming van 1980 is de Vlaamse overheid bevoegd voor de bijstand aan personen waaronder ook de maatschappelijke dienstverlening ten behoeve van gedetineerden valt. Het decreet van 8 maart 2013 *betreffende de organisatie van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden* (hierna "het decreet van 8 maart 2013") vormt het belangrijkste kader waarbinnen deze Vlaamse bevoegdheid vorm krijgt.

3. Het Directoraat-Generaal Penitentiaire Inrichtingen van de FOD Justitie is belast met de tenuitvoerlegging van vrijheid berovende straffen en maatregelen, zoals o.a. omkaderd door:

- de basiswet van 12 januari 2005 *betreffende het gevangeniswezen en rechtspositie van de gedetineerden*¹ (hierna "de basiswet van 12 januari 2005") en diens uitvoeringsbesluit van 17 augustus 2019² en
- de wet van 23 maart 2019 *betreffende de organisatie van de penitentiaire diensten en van het statuut van het penitentiair personeel* (hierna "de penitentiaire wet van 23 maart 2019") en
- de wet van 5 mei 2019 *houdende diverse bepalingen inzake informatisering van Justitie, modernisering van het statuut van rechters in ondernemingszaken en inzake de notariële aktebank* (hierna "de wet informatisering Justitie van 5 mei 2019") en diens uitvoeringsbesluit van 20 december 2019^{3,4}.

¹ Artikel 103 van deze basiswet van 12 januari 2005 bepaalt:

"§1. De gedetineerde heeft recht op het in de gevangenis aanwezige aanbod inzake sociale hulp- en dienstverlening.

§2. Het inrichtingshoofd neemt alle maatregelen opdat de diensten voor sociale hulp- en dienstverlening hun aanbod ter beschikking van de gedetineerden kunnen stellen, mits inachtneming van de orde en de veiligheid."

² Koninklijk besluit van 17 augustus 2019 *tot uitvoering van de bepalingen van de basiswet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden inzake de bestemming van de gevangenen en de plaatsing en de overplaatsing van de gedetineerden.*

³ Koninklijk besluit van 20 december 2019 *tot uitvoering van artikel 5, §6, van de wet van 5 mei 2019 houdende diverse bepalingen inzake informatisering van Justitie en modernisering van het statuut van rechters in ondernemingszaken en inzake de notariële aktebank.*

⁴ In tegenstelling tot de basiswet van 12 januari 2005 en de penitentiaire wet van 23 maart 2019, wordt in het ontwerp van SWA geen melding gemaakt van de wet informatisering Justitie van 5 mei 2019 en diens uitvoeringsbesluit. Niettemin wordt hierin de Sidis Suite gegevensbank van de FOD Justitie, evenals de toegang daartoe (voor o.m. *"personen of diensten belast met de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden"*) wettelijk omkaderd. En uit de Memorie van toelichting (p.15) kan worden afgeleid dat, in het kader van de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden- o.m. gegevens uit Sidis Suite zullen worden verwerkt en uitgewisseld.

4. In 1994 werd een samenwerkingsakkoord afgesloten dat de samenwerking tussen beide overheden in het kader van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden regelde. Aangezien dat samenwerkingsakkoord na verloop van tijd niet meer was afgestemd op de reële samenwerkingspraktijk tussen de FOD Justitie en de partners van de Vlaamse overheid, werd op 8 juli 2014 een nieuwe samenwerkingsakkoord afgesloten tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest. Het voorontwerp van decreet houdende instemming met dit samenwerkingsakkoord werd voor advies aan de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, rechtsvoorganger van de Autoriteit, (hierna "Privacycommissie") voorgelegd.

5. Op 24 februari 2016 liet de Privacycommissie zich in advies nr. 08/2016 negatief uit omtrent de inhoud van dit samenwerkingsakkoord van 8 juli 2014. Ze stelde daarbij vast *"dat de uitvoering op het terrein van het voorgelegde samenwerkingsakkoord:*

- *inhoudt dat een beroep wordt gedaan op een gegevensbank⁵ die geen wettelijke basis heeft en tot dewelke toegang wordt verleend met miskennen van artikel 36bis WVP⁶;*
- *gebeurt zonder dat de Vlaamse Regering nadere regels voor de verwerking en uitwisseling van gegevens heeft bepaald zoals voorzien in hoofdstuk 4 van het decreet van 8 maart 2013. "*

6. Thans wordt een hernieuwd en aangepast ontwerp van SWA, inzonderheid diens artikel 27 inzake *'Samenwerking in het kader van de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening'* en diens artikel 29 inzake *'Cliëntoverleg in het kader van de individuele begeleiding van gedetineerden'* voor advies van de Autoriteit voorgelegd. Deze bepalingen zullen hierna in het licht van de sinds 2016 eveneens gewijzigde regelgeving op het vlak van gegevensbescherming (AVG en WVG) op conformiteit daarmee worden beoordeeld.

II. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

Voorafgaande opmerkingen

7. De Autoriteit wijst erop dat elke verwerking van persoonsgegevens een inmenging vormt in het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer, dat is vastgelegd in artikel 8 EVRM en in artikel 22 van de *Grondwet*. Dit recht is echter niet absoluut. De artikelen 8 EVRM en 22 van de *Grondwet* sluiten overheidsinmenging in het recht op bescherming van het privéleven (waar ook

⁵ Het betreft hier de gegevensbank 'Sidis Suite' welke intussen wettelijk omkaderd werd door artikelen 3 t.e.m. 9 van de wet van 5 mei 2019 houdende diverse bepalingen inzake informatisering van Justitie, modernisering van het statuut van rechters in ondernemingszaken en inzake de notariële aktebank en vervolgens verder uitgevoerd (o.a.) door het koninklijk besluit van 20 december 2019 tot uitvoering van artikel 5, §6, van de wet van 5 mei 2019 houdende diverse bepalingen inzake informatisering van Justitie, modernisering van het statuut van rechters in ondernemingszaken en inzake de notariële aktebank.

⁶ WVP= wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (opgeheven door artikel 208 van de WVG).

persoonsgegevens deel van uitmaken) niet uit, maar vereisen dat zij wordt toegestaan door een voldoende precieze wettelijke bepaling; dat zij beantwoordt aan een algemeen maatschappelijk belang en dat zij evenredig is met de daarmee nagestreefde wettige doelstelling⁷. Elke norm die de verwerking van persoonsgegevens regelt (en die van nature een inmenging vormt in het recht op bescherming van persoonsgegevens) moet niet alleen noodzakelijk en evenredig zijn, maar ook voldoen aan de eisen van voorspelbaarheid en nauwkeurigheid, zodat de betrokkenen, over wie gegevens worden verwerkt, een duidelijk beeld krijgen van de verwerking van hun gegevens.

8. Krachtens artikel 6.3 van de AVG, gelezen in samenhang met artikel 22 van de *Grondwet* en artikel 8 van het EVRM, moet dergelijke norm van wettelijke rangorde bepalen onder welke omstandigheden een gegevensverwerking is toegestaan. Overeenkomstig het legaliteits- en het voorzienbaarheidsprincipe moet deze wetgevingsnorm dus in ieder geval de essentiële elementen van de verwerking(en) vastleggen⁸. Wanneer de gegevensverwerking(en) een belangrijke inmenging in de rechten en vrijheden van de betrokkenen vertegenwoordig(t)(en)⁹, zoals *in casu* het geval is¹⁰, moeten volgende essentiële elementen door de wetgever worden vastgesteld:

- het (de) precieze en concrete doeleinde(n);
- de identiteit van de verwerkingsverantwoordelijke(n) (tenzij dit duidelijk is);
- de (categorieën van) gegevens die noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van dit (deze) doeleinde(n);
- de categorieën van betrokkenen wiens gegevens zullen worden verwerkt;
- de maximale bewaartermijn van de gegevens;
- de (categorieën van) ontvangers aan wie de gegevens worden meegedeeld, evenals de omstandigheden waarin en de redenen waarom de gegevens worden verstrekt;
- in voorkomend geval en voor zover noodzakelijk, de beperking van de verplichtingen en/of rechten vermeld in de artikelen 5, 12 tot 22 en 34 AVG.

⁷ Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof. Zie bv. GwH, Arrest van 4 april 2019, nr. 49/2019 ("*Zij sluiten een overheidsinmenging in het recht op eerbiediging van het privéleven niet uit, maar vereisen dat zij wordt toegestaan door een voldoende precieze wettelijke bepaling, dat zij beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte in een democratische samenleving en dat zij evenredig is met de daarmee nagestreefde wettige doelstelling*").

⁸ Zie DEGRAVE, E., "*L'égouvenement et la protection de la vie privée – Légalité, transparence et contrôle*", Collection du CRIDS, Larcier, Brussel, 2014, p. 161 e.v. (zie o.m.: EHRM, arrest *Rotaru c. Roumania*, 4 mei 2000). Zie ook enkele arresten van het Grondwettelijk Hof: Arrest nr. 44/2015 van 23 april 2015 (p. 63), Arrest nr. 108/2017 van 5 oktober 2017 (p. 17) en Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018 (p. 26).

⁹ Er zal veelal sprake zijn van een belangrijke inmenging in de rechten en vrijheden van betrokkenen wanneer een gegevensverwerking (een of) meer van volgende kenmerken vertoont: de verwerking heeft betrekking op speciale categorieën van (gevoelige) persoonsgegevens in de zin van art. 9 of 10 AVG, de verwerking betreft kwetsbare personen, de verwerking vindt plaats voor toezichts- of controledoeleinden (met gebeurlijke negatieve gevolgen voor de betrokkenen), de verwerking impliceert de kruising of koppeling van persoonsgegevens afkomstig uit verschillende bronnen, het gaat om een grootschalige verwerking vanwege de grote hoeveelheid gegevens en/of betrokkenen, de verwerkte gegevens worden meegedeeld of zijn toegankelijk voor derden,

¹⁰ In het adviesaanvraagformulier geven de aanvragers zelf aan dat *in casu* sprake is van een grootschalige verwerking die ook betrekking heeft op bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikelen 9 én 10 AVG van kwetsbare personen (gedetineerden), welke de kruising of koppeling impliceert van persoonsgegevens afkomstig uit verschillende bronnen en welke plaats vindt voor toezichts- of controledoeleinden.

Afgezien van de belangrijke inmenging in de rechten en vrijheden van betrokkenen die de beoogde gegevensverwerking kennelijk met zich meebrengt, is zij niettemin van groot belang om de kwetsbare groep betrokkenen een aantal ondersteunende diensten te kunnen aanbieden.

9. Artikel 22 *Grondwet* verbiedt de wetgever om af te zien van de mogelijkheid om zelf te bepalen welke inmengingen het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer kunnen beknotten¹¹. In deze context is een delegatie aan de uitvoerende macht "niet in strijd met het wettigheidsbeginsel voor zover deze delegatie voldoende nauwkeurig is omschreven en louter betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de essentiële elementen voorafgaandelijk door de wetgever zijn vastgelegd¹²".

A. ARTIKEL 27 VAN HET ONTWERP VAN SWA

10. Artikel 27 van het ontwerp van SWA luidt als volgt:

"§1. Om de hulp- en dienstverlening praktisch mogelijk te maken, kunnen de beleidscoördinatoren¹³, de partners van de Vlaamse overheid¹⁴ en de actoren van de penitentiaire administratie¹⁵ onder elkaar persoonsgegevens van een gedetineerde uitwisselen, waaronder gegevens vermeld in artikel 10 (AVG), met behoud van de verplichtingen die voortvloeien uit de regelgeving over de bescherming van natuurlijke personen bij de verwerking van persoonsgegevens.

¹¹ Advies nr. 63.202/2 van 26 april 2018 van de Raad van State gegeven over een over een voorontwerp van wet "tot oprichting van het informatieveiligheidscomité en tot wijziging van diverse wetten betreffende de uitvoering van Verordening (EU) 2016/679 van 27 april 2016 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG, *Parl.St. Kamer*, 54-3185/001, blz. 21-122.

Zie in dezelfde zin volgende adviezen van de Raad van State:

- Advies 26.198/2, op 2 februari 1998 gegeven over een voorontwerp dat geleid heeft tot de wet van 11 december 1998 tot omzetting van de richtlijn 95/46/EG van 24 oktober 1995 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrij verkeer van die gegevens, *Parl.St. Kamer* 1997-98, nr. 49-1566/1, p. 108;
- Advies 33.487/1/3 van 18 en 20 juni 2002 betreffende een voorontwerp dat geleid heeft tot de wet van 22 augustus 2002 houdende maatregelen inzake gezondheidszorg, *Parl.St. Kamer* 2002-03, nr. 2125/2, p. 539;
- Advies 37.765/1/2/3/4, op 4 november 2004 gegeven over een voorontwerp dat geleid heeft tot de programmawet van 27 december 2004, *Parl.St. Kamer* 2004-05, nr. 1437/2.

¹² Zie eveneens Grondwettelijk Hof, Arrest nr. 29/2010 van 18 maart 2010, punt B.16.1; Arrest nr. 39/2013 van 14 maart 2013, punt B.8.1; Arrest 44/2015 van 23 april 2015, punt B.36.2; Arrest nr. 107/2015 van 16 juli 2015, punt B.7; Arrest nr. 108/2017 van 5 oktober 2017, punt B.6.4; Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018, punt B.13.1; Arrest nr. 86/2018 van 5 juli 2018, punt B.7.2.; Advies van de Raad van State nr. 63.202/2 van 26 april 2018, punt 2.2.

¹³ Artikel 1, 3°, van het ontwerp van SWA definieert "beleidscoördinator" als volgt: "personeelslid van de Vlaamse overheid belast met de opdracht beleidscoördinatie zoals bedoeld in artikel 12, 1°, van het decreet van 8 maart 2013" (zijnde: "de coördinatie van het beleid, de organisatie, de ondersteuning en de opvolging van de hulp- en dienstverlening in de gevangenis, en dit in overleg met de gevangenisdirectie en met de actoren").

¹⁴ Artikel 1, 10°, van het ontwerp van SWA definieert "partners van de Vlaamse overheid" als volgt: "de actoren, bedoeld in artikel 2, 1°, van het decreet van 8 maart 2013" (zijnde: "organisaties die in het kader van de uitvoering van dit decreet hulp- en dienstverlening aanbieden in de gevangenissen").

¹⁵ Artikel 1, 11°, van het ontwerp van SWA definieert "penitentiaire administratie" als volgt: "het openbaar bestuur zoals bedoeld in artikel 2, 2°, van de penitentiaire wet van 23 maart 2019" (zijnde: "het openbaar bestuur belast met de uitvoering van veroordelingen tot vrijheidsstraffen en van vrijheidsbenemende maatregelen waarvan de bevoegde overheid de uitvoering heeft gevorderd").

§2. De actoren van de penitentiaire administratie kunnen de lijsten voor het groepsaanbod van de Vlaamse overheid consulteren. De Vlaamse Gemeenschap kan hiervoor een digitaal systeem ter beschikking stellen en kan hierbij de regels met betrekking tot dit systeem bepalen."

11. De Memorie van toelichting (p. 14) stelt terzake: *"Dit artikel vormt een algemene basis voor gegevensverwerking en -uitwisseling in het kader van de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden, die daarnaast verfijnd moet worden in een wettelijk en decretaal kader."*¹⁶

12. Voor zover de essentiële elementen (zie randnr. 8 van onderhavig advies) van de met de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden gepaard gaande gegevensverwerkingen en -uitwisselingen (ook) in andere wetgevende instrumenten moeten worden gezocht dan het ontwerp van SWA, dient op klaar en duidelijke wijze te worden verwezen naar de diverse concrete wetgevende bepalingen terzake. De Autoriteit is niettemin van oordeel dat de opname van deze essentiële verwerkingselementen in het ontwerp van SWA zelf, de transparantie en voorzienbaarheid van de daarmee beoogde gegevensuitwisselingen ten aanzien van de betrokken gedetineerden zeker zal ten goede komen.

A.1. Doeleinden van de in te voeren gegevensverwerkingen

13. Volgens artikel 5.1.b) AVG is de verwerking van persoonsgegevens enkel toegestaan voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden.

14. Artikel 27, §1, van het ontwerp van SWA stipuleert dat een uitwisseling van persoonsgegevens van gedetineerden tussen actoren van de Vlaamse overheid, enerzijds, en deze van de penitentiaire administratie, anderzijds, moet toelaten *"de hulp- en dienstverlening praktisch mogelijk te maken"*. De Memorie van toelichting (p. 14) concretiseert zulks o.m. als volgt: *"met het oog op de veiligheid controleren of gedetineerden aan het aanbod kunnen deelnemen"* of *"om gedetineerden uit hun cel te halen en hen over te brengen naar het lokaal of de locatie binnen de gevangenis waar de hulp- en dienstverlening wordt aangeboden"*.

¹⁶ De Memorie van toelichting verwijst daarbij enkel naar een 'decretaal kader', meer bepaald: het decreet van 8 maart 2013 en een besluit van de Vlaamse Regering (*"dat zal worden opgemaakt"*) en dat uitvoering moet geven aan hoofdstuk 4 van het decreet van 8 maart 2013.

Wat het 'wettelijk kader' betreft, vermoedt de Autoriteit dat hiervoor ook kan worden verwezen naar:

- artikel 103 van de basiswet van 12 januari 2005;
- artikel 4, §3, van de wet van 23 maart 2019 en
- (vooral ook) artikelen 3 t.e.m. 9 van de wet informatisering Justitie van 5 mei 2019 en diens uitvoeringsbesluit van 20 december 2019, houdende de wettelijke omkadering van de federale Sidis Suite gegevensbank welke, volgens de Memorie van toelichting (p. 15) zal worden aangewend in het kader van de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden.

15. De Autoriteit is van oordeel dat voormeld doeleinde kan beschouwd worden als welbepaald en uitdrukkelijk omschreven in de zin van artikel 5.1.b) AVG.

A.2. Categorieën van persoonsgegevens en betrokkenen

16. Artikel 5.1.c), AVG bepaalt dat persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de beoogde doeleinden ('minimale gegevensverwerking').

17. Artikel 27, §1, van het ontwerp van SWA vermeldt terzake enkel *"persoonsgegevens van een gedetineerde (...) waaronder gegevens vermeld in artikel 10 (AVG)"*.

Artikel 27, §2, van het ontwerp van SWA spreekt voorts van *"de lijsten voor het groepsaanbod"*.

18. In de Memorie van toelichting (p.14 en 15) wordt dienaangaande het volgende gepreciseerd: *"In functie van de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening worden door de beleidscoördinator en de partners van de Vlaamse overheid binnen de gevangenis deelnemerslijsten opgemaakt. (...) Voor het opmaken van de respectievelijke lijsten dienen de beleidscoördinatoren (...) en de partners van de Vlaamse overheid die instaan voor de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening dan ook over een aantal basisgegevens betreffende de gedetineerde te beschikken (identificatiegegevens, gegevens inzake het verblijf van de gedetineerde in de gevangenis) en gegevens betreffende het aanbod waaraan de persoon wenst deel te nemen. De basisgegevens betreffende de gedetineerde worden door de penitentiaire administratie ter beschikking gesteld. (...) Mogelijk kan uit de beperkte informatie die wordt uitgewisseld ook een indicatie van een gezondheidstoestand worden afgeleid (bijvoorbeeld wanneer een gedetineerde wenst deel te nemen aan het groepsaanbod rond AA), doch de concrete informatie uit het medisch dossier van een gedetineerde zullen onder geen enkel geval worden gedeeld. (...) Voormelde betekent niet per definitie dat de beleidscoördinatoren en de partners van de Vlaamse overheid rechtstreeks toegang krijgen tot Sidis Suite (het digitaal systeem van de penitentiaire administratie), noch dat de actoren van de penitentiaire administratie toegang krijgen tot het digitaal systeem dat de organisatie van hulp- en dienstverlening ondersteunt¹⁷. Het samenwerkingsakkoord creëert wel een wettelijke basis voor een eventuele toegang tot en/of een eventuele uitwisseling van (een afgebakende set van) gegevens tussen deze systemen."*

19. Vooreerst moet worden verduidelijkt of de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening uitsluitend zal gebeuren aan de hand van de inhoud van de (deelnemers)lijsten

¹⁷ Eveneens volgens de Memorie van toelichting betreft dit het systeem waarnaar ook wordt verwezen in artikel 27, §2, van het ontwerp van SWA en waarvan sprake in artikel 16 van het decreet van 8 maart 2013

(waarvan sprake in artikel 27, §2) of er daarnaast ook nog andere informatie -houdende persoonsgegevens- zal worden verwerkt en uitgewisseld. De actuele bewoordingen van het ontwerp van SWA en de Memorie van toelichting geven hierover geen uitsluitel.

20. Vervolgens dient in het ontwerp van SWA te worden gepreciseerd om welke concrete (categorieën van) persoonsgegevens (op de deelnemerslijsten) het juist gaat. Uit de Memorie van toelichting kan worden afgeleid dat volgende informatie wordt beoogd:

- basisgegevens van de gedetineerde, inzonderheid: identificatiegegevens en gegevens inzake het verblijf van de gedetineerde in de gevangenis, en
- gegevens betreffende het aanbod.

21. Het voorgaande lijkt enigszins aan te sluiten bij wat artikel 15/1 van het decreet van 8 maart 2013 (weliswaar als 'toekomstig recht' aangezien nog geen inwerkingtreding) met betrekking tot de inhoud van deze deelnemerslijsten voorziet:

- identificatiegegevens van de gedetineerde;
- gegevens met betrekking tot de concrete verblijfplaats van de gedetineerde in de gevangenis;
- gegevens met betrekking tot het aanbod.

22. Aangezien de basisgegevens van de gedetineerde (identificatiegegevens en gegevens inzake het verblijf in de gevangenis) door de penitentiaire administratie vanuit de gegevensbank Sidis Suite (al dan niet via rechtstreekse toegang) ter beschikking zullen worden gesteld, temeer daar deze ook -als uitermate gevoelig te beschouwen- gegevens vermeld in artikel 10 van de AVG omvatten, dringt een bijkomende afbakening van deze gegevenscategorieën zich op. Immers, artikel 2 van het uitvoeringsbesluit van 20 december 2019 bij de wet informatisering Justitie van 5 mei 2019 leert dat de identificatiegegevens¹⁸ en de gegevens betreffende de interne en externe rechtspositie van de

¹⁸ Ingevolge artikel 2, §1, van het koninklijk besluit van 20 december 2019 worden in Sidis Suite volgende identificatiegegevens van de gedetineerden geregistreerd:

1° familienaam, voorna(a)m(en), eventuele alias(sen);

2° geboortedatum, plaats en land van geboorte;

3° nationaliteit(en);

4° geslacht;

5° unieke identificatienummers, namelijk:

- *het identificatienummer van het Rijksregister van de natuurlijke personen of van de Kruispuntbank van de sociale zekerheid;*
- *het interne identificatienummer toegekend door de penitentiaire administratie;*
- *het dossiernummer bij de Dienst Vreemdelingenzaken;*
- *het uniek dactyloscopisch referentienummer (AFIS-nummer);*

6° burgerlijke staat;

7° gesproken taal, administratieve taal;

8° adres van inschrijving in het bevolkingsregister, het verblijfsadres;

gedetineerde (welke vaak ook het verblijf in de gevangenis betreffen)¹⁹ zeer ruim worden ingevuld, waardoor de Autoriteit voor het merendeel van deze persoonsgegevens de relevantie niet inziet, laat staan de noodzaak, met het oog op het verwezenlijken van de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening aan de gedetineerde in kwestie.

23. Het is voorts ook niet echt duidelijk wat moet worden verstaan onder 'de gegevens betreffende het aanbod', waaruit nochtans -volgens de Memorie van toelichting (p. 15)- *"ook een indicatie van een gezondheidstoestand (kan) worden afgeleid (bijvoorbeeld wanneer een gedetineerde wenst deel te nemen aan het groepsaanbod rond AA)"*. Het is niet omdat terzake geen concrete informatie uit het medisch dossier van een gedetineerde wordt gedeeld, dat voormelde indicatie van een gezondheidstoestand niet moet worden gekwalificeerd als een gezondheidsgegeven in de zin van

9° *familiale gegevens, met name de naam van vader, moeder, echtgenoot of wettelijk samenwonende partner en het aantal kinderen;*

10° *biometrische identificatiegegevens zoals de vingerafdruk en een foto van het aangezicht."*

¹⁹ Ingevolge artikel 2, §3, van het koninklijk besluit van 20 december 2019 worden in Sidis Suite volgende gegevens betreffende de interne rechtspositie van de gedetineerden geregistreerd:

"1° inrichting van verblijf en verblijfsruimte;

2° contacten met de buitenwereld, met name de gegevens inzake het bezoek (identificatiegegevens van de toegelaten bezoekers en historiek van de bezoeken) en de telefoniegegevens zoals bedoeld in artikel 21 van het koninklijk besluit van 8 april 2011 tot bepaling van de datum van inwerkingtreding en uitvoering van verscheidene bepalingen van de titels III en V van de basiswet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden;

3° individueel detentieplan;

4° activiteiten, met name de in de gevangenis verrichte arbeid en vormingsactiviteiten;

5° individuele rekening (financiële transacties);

6° bezit van voorwerpen (inventarissen van in bezit gelaten, in bewaring genomen en in beslag genomen voorwerpen);

7° beheer van de kantine;

8° voeding (toepasselijke voedingsregime);

9° beheer van controle- en veiligheidsmaatregelen en tuchtprocedures;

10° beheer van klachtenrecht;

11° risicobeheer (beschrijvingen van fysieke of psychische eigenschappen of toestanden, vaardigheden, gedragingen, incidenten)."

Ingevolge artikel 2, §4, van het koninklijk besluit van 20 december 2019 worden in Sidis Suite volgende gegevens betreffende de externe rechtspositie van de gedetineerden geregistreerd:

"1° overzicht van de detentieperiodes;

2° datum en uur van aanhouding;

3° datum, uur en plaats (inrichting) van opsluiting;

4° datum, uur en reden van invrijheidsstelling (afschrijvingscode);

5° datum, uur en reden van het tijdelijk verlaten van en de (niet-)terugkeer naar de inrichting;

6° primaire wettelijk statuut (verdachte, veroordeelde of geïnterneerde);

7° gegevens inzake de strafferekening (aan te rekenen voorhechtenissen, strafonderbrekingen, datum strafeinde, toelaatbaarheidsdata voor de diverse strafuitvoeringsmodaliteiten, ...);

8° informatie en documenten betreffende de strafuitvoeringsmodaliteiten, modaliteiten van vervroegde invrijheidsstelling of tussenstaatse overbrenging;

9° gegevens aangaande het verblijfsstatuut en de verwijderingsmodaliteiten van de gedetineerde vreemdeling;

10° verblijfsadres en andere relevante contactgegevens in het kader van de uitvoering van een strafuitvoeringsmodaliteit;

11° opgegeven adres bij invrijheidsstelling."

artikel 4.15) AVG²⁰ waarop artikel 9 AVG (inzake de verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens) van toepassing is. In tegenstelling tot wat de Memorie van toelichting vermeldt, dient het ontwerp van SWA dus wel degelijk melding te maken -net zoals voor de verwerking van persoonsgegevens vermeld in artikel 10 AVG- van de verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens (die de gezondheid betreffen) vermeld in artikel 9 AVG.

24. Het gebrek aan precisering en afbakening van de met het oog op de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden te verwerken (categorieën van) persoonsgegevens -waaronder bijzondere categorieën van gevoelige persoonsgegevens in de zin van artikelen 9 en 10 van de AVG- strookt vooreerst niet met het principe van minimale gegevensverwerking zoals voorgeschreven in artikel 5.1, c) AVG. Het gaat daarenboven in tegen de eisen van voorspelbaarheid en nauwkeurigheid van het wettelijk kader (zie randnr. 6 en 7 van onderhavig advies) waardoor het de kwetsbare groep van betrokkenen, over wie gegevens worden verwerkt, verhindert een duidelijk beeld te krijgen van de verwerking van hun gegevens.

Een duidelijke en concrete afbakening/beperking van de te verwerken (categorieën van) persoonsgegevens in het ontwerp van SWA dringt zich op.

A.3. Bewaartermijn van de gegevens

25. Krachtens artikel 5.1.e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

26. Het ontwerp van SWA preciseert niets inzake de maximale bewaartermijn van de in het kader van de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden uit te wisselen en te verwerken persoonsgegevens.

27. De Memorie van toelichting vermeldt dat artikel 27 van het ontwerp van SWA moet verfijnd worden in een (niet nader gepreciseerd) wettelijk kader en in een decretaal kader (zijnde het decreet van 8 maart 2013). De Autoriteit uitte daaromtrent in randnr. 12 van onderhavig advies reeds bedenkingen op het vlak van transparantie en voorzienbaarheid.

28. In het adviesaanvraagformulier vermelden de aanvragers terzake het volgende:

²⁰ Artikel 4.15) AVG definieert "gegevens over gezondheid" als volgt: "persoonsgegevens die verband houden met de fysieke of mentale gezondheid van een natuurlijke persoon, waaronder gegevens over verleende gezondheidsdiensten waarmee informatie over zijn gezondheidstoestand wordt gegeven".

"Zal elders geregeld zijn. (Artikel 16/1 van het decreet van 8 maart 2013 (nog niet in voege, wacht op BVR dat nog dit jaar wordt voorgelegd) stelt dat de gegevens in het digitaal systeem bewaard worden tot 1 jaar na de laatste deelname aan aanbod; in het huidige afspraken document is ook gestipuleerd dat de papieren lijsten na gebruik versnipperd moeten worden/de gevangenis niet mogen verlaten/enz.)"

29. Aangezien de maximale bewaartermijn, in navolging van het hiervoor (zie randnr. 8 van onderhavig advies) uiteengezette legaliteitsprincipe, moet worden beschouwd als een van de essentiële elementen van een gegevensverwerking, dringt de Autoriteit erop aan dat deze bewaartermijn (of toch minstens de criteria op basis waarvan deze termijn kan worden bepaald) wordt opgenomen in het ontwerp van SWA. Minstens dient in het ontwerp van SWA op klaar en duidelijke wijze te worden verwezen naar de concrete²¹ wettelijke en/of decretale bepalingen overeenkomstig dewelke de in het kader van de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden verwerkte persoonsgegevens zullen worden bewaard.

A.4. Verwerkingsverantwoordelijken

30. Artikel 4.7) AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de verwerkingsverantwoordelijke diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.

31. Het ontwerp van SWA preciseert niet welke instantie(s) moet(en) worden beschouwd als de verwerkingsverantwoordelijke(n) in de zin van de AVG voor de met de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden gepaarde gaande gegevensverwerkingen.

32. De Memorie van toelichting vermeldt dat artikel 27 van het ontwerp van SWA moet verfijnd worden in een (niet nader gepreciseerd) wettelijk kader en in een decretaal kader (zijnde het decreet van 8 maart 2013). De Autoriteit uitte daaromtrent in randnr. 12 van onderhavig advies reeds bedenkingen op het vlak van transparantie en voorzienbaarheid.

33. In het adviesaanvraagformulier vermelden de aanvragers met betrekking tot de aanwijzing van de verwerkingsverantwoordelijke in het ontwerp van SWA het volgende:

"Niet expliciet. Maar de verdeling van de verwerkingsverantwoordelijkheid blijkt voldoende duidelijk uit het ontwerp. De entiteit die verantwoordelijk is voor de coördinatie en ondersteuning van de

²¹ Hiermee wordt de uitdrukkelijke vermelding van de relevante artikel(s)(nummers) van de wet of het decreet in kwestie bedoeld.

organisatie van de hulp- en dienstverlening (d.i. het Agentschap) is verwerkingsverantwoordelijke in het kader van de organisatie van het digitaal systeem vermeld in artikel 27, §2, van het ontwerp."

34. Ingevolge voormelde toelichting in het adviesaanvraagformulier en enig zoekwerk in het decreet van 8 maart 2013²² en diens uitvoeringsbesluiten²³ vermoedt de Autoriteit dat het Agentschap Justitie en Handhaving, opgericht bij het besluit van de Vlaamse Regering van 3 september 2021 *tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap "Agentschap Justitie en Handhaving"* moet worden beschouwd als de verwerkingsverantwoordelijke voor de met de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden gepaarde gaande gegevensverwerkingen.²⁴ Zulks kan bezwaarlijk beschouwd worden als een klare en duidelijke aanwijzing van een verwerkingsverantwoordelijke in de zin van de AVG.

35. Een transparante en uitdrukkelijke aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n) in de zin van de AVG is echter ten zeerste aangewezen. Het is immers van belang om elke onduidelijkheid over de identiteit van de entiteit die als verwerkingsverantwoordelijke moet worden beschouwd, te vermijden en zo, in het bijzonder, de uitoefening van de rechten van de betrokkene, zoals vastgesteld in de artikelen 12 tot en met 22 van de AVG, te faciliteren.²⁵

36. Aangezien de identiteit van de verwerkingsverantwoordelijke(n), in navolging van het hiervoor (zie randnr. 8 van onderhavig advies) uiteengezette legaliteitsprincipe, moet worden beschouwd als een van de essentiële elementen van een gegevensverwerking, dringt de Autoriteit erop aan dat deze uitdrukkelijk wordt aangewezen in het ontwerp van SWA. Minstens dient in ontwerp van SWA op klaar

²² Artikel 16, eerste en tweede lid van het decreet van 8 maart 2013 bepalen:

"De Vlaamse Regering stelt aan de personen die belast zijn met de beleidscoördinatie, de trajectbegeleiding of de ondersteuning, en de actoren een digitaal systeem ter beschikking ter ondersteuning van de gegevensverwerking en -uitwisseling in het kader van de praktische organisatie van het groepsaanbod.

De entiteit die verantwoordelijk is voor de coördinatie en ondersteuning van de organisatie van de hulp- en dienstverlening is de verwerkingsverantwoordelijke in het kader van de organisatie van het digitaal systeem vermeld in het eerste lid."

Artikel 13, tweede lid, van het decreet van 8 maart 2013 bepaalt: *"Ze (de Vlaamse Regering) wijst binnen de Vlaamse administratie een entiteit aan die verantwoordelijk is voor de coördinatie en de ondersteuning van de organisatie van de hulp- en dienstverlening."*

²³ Besluit van de Vlaamse Regering van 13 december 2013 *tot uitvoering van hoofdstuk 3 van het decreet van 8 maart 2013 betreffende de organisatie van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden.*

Besluit van de Vlaamse Regering van 3 september 2021 *tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap "Agentschap Justitie en Handhaving"*.

²⁴ Artikel 4 van voormeld Besluit van de Vlaamse Regering van 3 september 2021 *tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap "Agentschap Justitie en Handhaving"* beschrijft de taken van dit Agentschap, waaronder:

"4° hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden als vermeld in artikel 5, § 1, II, 7°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, coördineren".

²⁵ De Autoriteit herinnert er daarbij aan dat de aanduiding van een verwerkingsverantwoordelijke in de regelgeving in overeenstemming moet zijn met de rol die deze actor in de praktijk speelt en met de zeggenschap die hij heeft over welke essentiële middelen voor de verwerking worden ingezet. Anders oordelen, zou niet alleen in strijd zijn met de letter van de tekst van de AVG, maar zou ook de doelstelling van de AVG om een consistent en hoog beschermingsniveau voor natuurlijke personen te waarborgen in gevaar kunnen brengen.

en duidelijke wijze te worden verwezen naar de concrete²⁶ wettelijke en/of decretale bepalingen waarin de verwerkingsverantwoordelijke(n) word(t)(en) aangewezen (zie ook artikel 4.7) AVG).

A.5. Varia

37. In de mate dat artikel 27 van het ontwerp van SWA -zoals vermeld in de Memorie van toelichting (p. 15)- een wettelijke basis moet creëren voor een eventuele toegang tot en/of een eventuele uitwisseling van gegevens tussen de federale geïnformatiseerde gegevensbank Sidis Suite²⁷ en het door de Vlaamse Regering ter beschikking gestelde digitaal systeem²⁸ wijst de Autoriteit op het belang van een degelijke informatiebeveiliging, houdende passende technische en organisatorische maatregelen (in navolging van artikel 32 AVG), waaronder in het bijzonder een deugdelijk gebruikers- en toegangsbeheer waarbij het principe van minimale gegevensverwerking (en de terzake in onderhavig advies gemaakte bemerkingen) in acht wordt genomen²⁹.

38. De Autoriteit brengt daarbij ook de gebeurlijk na te leven procedurele (protocol)verplichtingen in herinnering bij mededeling (en uitwisseling) van persoonsgegevens tussen het federale en Vlaamse niveau in navolging van, enerzijds, artikel 20 van de WVG en, anderzijds, artikel 8 van het Vlaams decreet van 18 juli 2008 *betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer*.

39. Tot slot vestigt de Autoriteit tevens de aandacht op de toepasselijkheid van de artikelen 9 en 10, §2 van de WVG. Hierin worden de veiligheidsmaatregelen beschreven die bij de verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikelen 9 en 10 van de AVG, bijkomend in acht moeten worden genomen.

B. ARTIKEL 29 VAN HET ONTWERP VAN SWA

40. Artikel 29 van het ontwerp van SWA luidt als volgt:

²⁶ Hiermee wordt de uitdrukkelijke vermelding van de relevante artikel(s)(nummers) van de wet of het decreet in kwestie bedoeld.

²⁷ Zie artikel 3 e.v. van de wet informatisering Justitie van 5 mei 2019 en diens uitvoeringsbesluit van 20 december 2019.

²⁸ Zie artikel 16 van het decreet van 8 maart 2013.

²⁹ Zie artikel 25 AVG inzake gegevensbescherming door ontwerp en door standaardinstellingen.

"§1. Er kan een cliëntoverleg georganiseerd worden tussen de partners van de Vlaamse overheid³⁰ die instaan voor de individuele hulp- en dienstverlening en de psychosociale dienst³¹ en/of de zorgelijke³² met het oog op de afstemming van de hulp- en dienstverlening op het detentietraject van de gedetineerde. Het doel van dit overleg is te bekijken welke hulp- en dienstverlenende interventies nuttig kunnen zijn voor de gedetineerden en welke bijhorende uitvoeringsafspraken gemaakt moeten worden tussen de gedetineerde, de betrokken partners van de Vlaamse overheid, de psychosociale dienst en/of de zorgelijke.

§2. Het cliëntoverleg wordt georganiseerd met inachtneming van de regels betreffende het beroepsgeheim, en met behoud van de verplichtingen die voortvloeien uit regelgeving over de bescherming van natuurlijke personen bij de verwerking van persoonsgegevens. Op het cliëntoverleg kunnen persoonsgegevens, waaronder gegevens vermeld in artikel 9 en 10 (AVG), indien deze toereikend, ter zake dienend en beperkt zijn tot de in paragraaf 1 beschreven doeleinden, worden gedeeld. Het cliëntoverleg wordt slechts georganiseerd mits de gedetineerde hiermee uitdrukkelijk toestemt."

41. De Autoriteit merkt vooreerst op dat voormeld cliëntoverleg slechts wordt georganiseerd *"mits de gedetineerde hiermee uitdrukkelijk toestemt"*. Behoudens vergissing, zal de gedetineerde die toestemt met dergelijk overleg, vervolgens niet kunnen weigeren dat zijn persoonsgegevens worden uitgewisseld en verwerkt³³ door de terzake bevoegde actoren (meer bepaald voormelde partners van de Vlaamse overheid en voormelde psychosociale dienst en/of zorgelijke), zonder dewelke het cliëntoverleg *de facto* niet zal kunnen plaatsvinden.³⁴

42. De Autoriteit stelt dus vast dat de rechtsgrond voor de met dit cliëntoverleg gepaard gaande gegevensverwerkingen en -uitwisselingen niet moet gezocht worden in voormelde toestemming (artikelen 6.1, a) en 9.2, a) AVG, evenals artikel 10, §1, 5° WVG) maar in de wettelijke omkadering in

³⁰ Artikel 1, 10°, van het ontwerp van SWA definieert "partners van de Vlaamse overheid" als volgt: "de actoren, bedoeld in artikel 2, 1°, van het decreet van 8 maart 2013" (zijnde: "organisaties die in het kader van de uitvoering van dit decreet hulp- en dienstverlening aanbieden in de gevangenissen").

³¹ Artikel 1, 13°, van het ontwerp van SWA definieert "psychosociale dienst" als volgt: "de lokale psychosociale dienst-equipen die binnen de inrichting het psychosociaal onthaal van nieuw binnenkomende personen en de psychosociale begeleiding tijdens de detentie verzorgen. Ze verstrekken ook professionele informatie aan de gevangenisdirectie en de bevoegde overheden over de verschillende regimeaspecten en strafuitvoeringsmodaliteiten".

³² Artikel 1, 14°, van het ontwerp van SWA definieert "zorgelijke" als volgt: "de pluridisciplinair samengestelde equipe van de Dienst Gezondheidszorg gevangenissen aanwezig in inrichtingen met psychiatrische annex of afdeling tot bescherming maatschappij die instaat voor gezondheidszorg voor psychisch kwetsbare gedetineerden".

³³ Zulks wordt bevestigd door volgende bewoordingen uit de Memorie van toelichting (p. 16):

"Om een individuele gedetineerde verder te kunnen helpen met zijn dossier, en meer bepaald, om de hulp- en dienstverlening te kunnen afstemmen op het detentie- en/of reclasseringstraject van de gedetineerde, moeten de betrokken diensten kunnen overleggen met elkaar. De hier bedoeld gegevensuitwisseling dient beperkt te zijn tot hetgeen strikt noodzakelijk is in functie van de onderlinge afstemming van de hulp- en dienstverlening en het detentie- en reclasseringstraject van de gedetineerde, en dit in overeenstemming met de AVG."

³⁴ Dergelijke toestemming beantwoordt immers niet aan de toestemming zoals gedefinieerd in artikel 4, 11) AVG en in artikel 7, punten 3 en 4, AVG.

het ontwerp van SWA (artikelen 6.1, c), 9.2, g) en 10 AVG, evenals artikel 10, §1, 3° WVG), waardoor het in randnr. 8 van onderhavig advies beschreven legaliteitsbeginsel ten volle speelt.³⁵

B.1. Doeleinden van de in te voeren gegevensverwerkingen

43. Volgens artikel 5.1.b) AVG is de verwerking van persoonsgegevens enkel toegestaan voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden.

44. Artikel 29, §1, van het ontwerp van SWA stipuleert dat een uitwisseling van persoonsgegevens van gedetineerden tussen de partners van de Vlaamse overheid die instaan voor individuele hulp- en dienstverlening, enerzijds, en de psychosociale dienst en/of zorgelijke van de gevangenisinrichting, anderzijds, *"cliëntoverleg"* moet toelaten *"met het oog op de afstemming van de hulp- en dienstverlening op het detentietraject van de gedetineerde"* om aldus *"te bekijken welke hulp- en dienstverlenende interventies nuttig kunnen zijn voor de gedetineerden en welke bijhorende uitvoeringsafspraken gemaakt moeten worden tussen de gedetineerde, de betrokken partners van de Vlaamse overheid, de psychosociale dienst en/of de zorgelijke"*.³⁶

De Memorie van toelichting (p. 16) duidt zulks nog verder als volgt: *"Afstemming op individueel niveau tussen de partners van de Vlaamse overheid die gedetineerden individueel begeleiden en deze actoren van de penitentiaire administratie is noodzakelijk om ervoor te zorgen dat men voor de uitbouw van detentie- en reclasseringstrajecten en voor de opmaak van het hulp- en dienstverleningsplan van de gedetineerden dat hiervan deel uitmaakt, op dezelfde lijn zit. Het overleg is gericht op de afstemming van interventies gekoppeld aan het detentie en/of reclasseringstraject en de praktische uitvoering daarvan."*

45. De Autoriteit is van oordeel dat voormeld doeleinde kan beschouwd worden als welbepaald en uitdrukkelijk omschreven in de zin van artikel 5.1.b) AVG.

³⁵ Zulks neemt echter niet weg dat het in de regelgeving inschrijven van een toestemming wel degelijk een meerwaarde kan hebben als 'bijkomende voorwaarde', welke lidstaten ingevolge artikel 9.4 AVG kunnen invoeren met betrekking tot de verwerking van o.a. gegevens over gezondheid.

³⁶ De Memorie van toelichting duidt zulks nog verder als volgt: *"Afstemming op individueel niveau tussen de partners van de Vlaamse overheid die gedetineerden individueel begeleiden en deze actoren van de penitentiaire administratie is noodzakelijk om ervoor te zorgen dat men voor de uitbouw van detentie- en reclasseringstrajecten en voor de opmaak van het hulp- en dienstverleningsplan van de gedetineerden dat hiervan deel uitmaakt, op dezelfde lijn zit. Het overleg is gericht op de afstemming van interventies gekoppeld aan het detentie en/of reclasseringstraject en praktische uitvoering daarvan. (...) De gedetineerde is immers niet gebaat met trajecten die elkaar tegenwerken in plaats van elkaar versterken."*

B.2. Categorieën van persoonsgegevens en betrokkenen

46. Artikel 5.1.c), AVG bepaalt dat persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de beoogde doeleinden ('minimale gegevensverwerking').

47. Artikel 29, §2, van het ontwerp van SWA vermeldt terzake enkel *"persoonsgegevens waaronder gegevens vermeld in artikel 9 en 10 (AVG), indien deze toereikend, ter zake dienend en beperkt zijn tot de in paragraaf 1 beschreven doeleinden"*.

48. In de Memorie van toelichting (p.16 en 17) leest men dienaangaande nog het volgende: *"Tijdens de detentie kan het nodig zijn dat verduidelijkt wordt waaraan gewerkt moet worden, waar rekening mee gehouden moet worden, en/of wie de gedetineerde in begeleiding heeft (zodat duidelijk is met wie eventueel contact kan worden opgenomen). Er kan vanuit dat oogpunt informatie gedeeld worden over de toekomstige woonsituatie en tewerkstelling, het sociale netwerk, eventuele opleidingen, vrijetijdsbesteding,"*

49. Het ontwerp van SWA geeft geen enkel overzicht van de in het kader van voormeld cliëntoverleg concreet uit te wisselen en te verwerken (categorieën van) persoonsgegevens welke nochtans, volgens de bewoordingen van het ontwerp van SWA, kunnen behoren tot de bijzonder gevoelige gegevens in de zin van artikelen 9 en 10 van de AVG. Zulks druist in tegen de eisen van voorspelbaarheid en nauwkeurigheid van het wettelijk kader van een gegevensverwerking (zie randnr. 6 van onderhavig advies) waardoor het voor de kwetsbare groep van betrokkenen, over wie gegevens worden verwerkt, onmogelijk is een (duidelijk) beeld te krijgen van de verwerking van hun gegevens.³⁷

50. De vermelding in artikel 29, §2 van het ontwerp van SWA dat de persoonsgegevens *"toereikend, ter zake dienend en beperkt zijn tot de in paragraaf 1 beschreven doeleinden"* betreft een loutere herhaling van het principe van minimale gegevensverwerking dat voortvloeit uit artikel 5.1, c) AVG. Dergelijke bepaling biedt geen enkele (juridische) meerwaarde en schendt bovendien het verbod op overschrijving van de AVG³⁸.

³⁷ Ook de enkele voorbeelden van informatieverwerking en -uitwisseling waarvan sprake in de Memorie van toelichting kunnen hieraan niet verhelpen. Ze geven slechts een onvolledig en partieel zicht op in het kader van het cliëntoverleg te verwerken persoonsgegevens.

³⁸ Ter herinnering, en zoals het Hof van Justitie van de Europese Unie consequent in zijn rechtspraak heeft geoordeeld, houdt de rechtstreekse toepasselijkheid van Europese verordeningen een verbod in op een transcriptie ervan in nationaal recht, omdat een dergelijke procedure" (creëren) een dubbelzinnigheid kan inhouden met betrekking tot zowel de juridische aard van de toepasselijke bepalingen als het tijdstip van de inwerkingtreding ervan (HJEU, 7 februari 1973, Commission vs. Italië (C-39/72), Jurisprudentie, 1973, blz. 101, § 17). Zie ook en met name HJEU, 10 oktober 1973, Fratelli Variola S.p.A. vs. Italiaanse Administratie van financiën, Jurisprudentie, 1973, blz. 981, § 11; HJEU, 31 januari 1978, Ratelli Zerbone Snc c. Amministrazione delle finanze dello Stato, Jurisprudentie (C-94/77), 1978, p. 99, §§ 24-26.

51. Aangezien 'de (categorieën van) gegevens die noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van het beoogde doeleinde', in navolging van het hiervoor (zie randnr. 8 van onderhavig advies) uiteengezette legaliteitsprincipe, moet worden beschouwd als een van de essentiële elementen van een gegevensverwerking, dringt de Autoriteit erop aan dat deze uitdrukkelijk worden opgelijst in het ontwerp van SWA.

52. Een gebrek aan enig overzicht van de concreet te verwerken (categorieën van) persoonsgegevens laat de Autoriteit overigens ook niet toe de beoogde gegevensverwerking te toetsen aan het principe van minimale gegevensverwerking zoals voorgeschreven door artikel 5.1, c) AVG.

B.3. Bewaartermijn van de gegevens

53. Krachtens artikel 5.1.e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

54. Het ontwerp van SWA preciseert niets inzake de maximale bewaartermijn van de in het kader van cliëntenoverleg uit te wisselen en te verwerken persoonsgegevens.

55. Aangezien de maximale bewaartermijn, in navolging van het hiervoor (zie randnr. 8 van onderhavig advies) uiteengezette legaliteitsprincipe, moet worden beschouwd als een van de essentiële elementen van een gegevensverwerking, dringt de Autoriteit erop aan dat deze bewaartermijn (of toch minstens de criteria op basis waarvan deze termijn kan worden bepaald) wordt opgenomen in het voorontwerp van SWA.

B.4. Verwerkingsverantwoordelijken

56. Artikel 4.7) AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de verwerkingsverantwoordelijke diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.

57. Het ontwerp van SWA preciseert niet welke instantie(s) moet(en) worden beschouwd als de verwerkingsverantwoordelijke(n) in de zin van de AVG voor de met voormeld cliëntoverleg gepaarde gaande gegevensverwerkingen.

58. De Autoriteit herhaalt ook hier dat een transparante en uitdrukkelijke aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n) in de zin van de AVG ten eerste is aangewezen. Het is immers van belang om elke onduidelijkheid over de identiteit van de entiteit die als verwerkingsverantwoordelijke moet worden beschouwd, te vermijden en zo, in het bijzonder, de uitoefening van de rechten van de betrokkene, zoals vastgesteld in de artikelen 12 tot en met 22 van de AVG, te faciliteren.³⁹

59. Aangezien de identiteit van de verwerkingsverantwoordelijke(n), in navolging van het hiervoor (zie randnr. 8 van onderhavig advies) uiteengezette legaliteitsprincipe, moet worden beschouwd als een van de essentiële elementen van een gegevensverwerking, dringt de Autoriteit erop aan dat deze uitdrukkelijk wordt aangewezen in het voorontwerp van SWA.

B.5. Varia

60. De Autoriteit brengt ook hier de gebeurlijk na te leven procedurele (protocol)verplichtingen in herinnering bij mededeling (en uitwisseling) van persoonsgegevens tussen het federale en Vlaamse niveau in navolging van, enerzijds, artikel 20 van de WVG en, anderzijds, artikel 8 van het Vlaams decreet van 18 juli 2008 *betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer*.

61. Tot slot vestigt de Autoriteit nogmaals de aandacht op de toepasselijkheid van de artikelen 9 en 10, §2 van de WVG, waarin de veiligheidsmaatregelen worden beschreven die bij de verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikelen 9 en 10 van de AVG, bijkomend in acht moeten worden genomen.

OM DEZE REDENEN

de Autoriteit,

is van oordeel dat volgende aanpassingen zich opdringen in het ontwerp van SWA:

in artikel 27:

- verduidelijking of de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening uitsluitend zal gebeuren aan de hand van (deelnemers)lijsten of ook aan de hand van andere informatie houdende persoonsgegevens (zie randnr. 19);

³⁹ De Autoriteit herinnert er daarbij aan dat de aanduiding van een verwerkingsverantwoordelijke in de regelgeving in overeenstemming moet zijn met de rol die deze actor in de praktijk speelt en met de zeggenschap die hij heeft over welke essentiële middelen voor de verwerking worden ingezet. Anders oordelen, zou niet alleen in strijd zijn met de letter van de tekst van de AVG, maar zou ook de doelstelling van de AVG om een consistent en hoog beschermingsniveau voor natuurlijke personen te waarborgen in gevaar kunnen brengen.

- duidelijke en concrete afbakening/beperking van de met het oog op de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden te verwerken (categorieën van) persoonsgegevens (zie randnr. 24);
- bepaling van de maximale bewaartermijn (of toch minstens de criteria op basis waarvan deze termijn kan worden bepaald) van de te verwerken persoonsgegevens (zie randnr. 29);
- transparante en uitdrukkelijke aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n) in de zin van de AVG (zie randnr. 36).

in artikel 29:

- oplijsting van de in het kader van het cliëntoverleg concreet uit te wisselen en te verwerken (categorieën van) persoonsgegevens (zie randnr. 51);
- bepaling van de maximale bewaartermijn (of toch minstens de criteria op basis waarvan deze termijn kan worden bepaald) van de te verwerken persoonsgegevens (zie randnr. 55);
- transparante en uitdrukkelijke aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n) in de zin van de AVG (zie randnr. 59).

wijst op het belang van volgende elementen:

- gebeurlijk na te leven procedurele (protocol)verplichtingen bij mededeling (en uitwisseling) van persoonsgegevens tussen het federale en Vlaamse niveau (zie randnrs. 38 en 60);
- degelijke informatiebeveiliging met aandacht voor de aanvullende maatregelen die terzake moeten in acht worden genomen bij de verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikelen 9 en 10 AVG (zie randnrs. 37, 39 en 61).

Voor het Kenniscentrum,
Cédrine Morlière, Directeur

VOORONTWERP VAN DECREET
van 24 maart 2023

Ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest van ... inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden

Op voorstel van de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt gewest- en gemeenschapsaangelegenheden.

Art. 2. Instemming wordt betuigd met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest van (datum) inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden.

Brussel, ... (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

ONTWERP VAN SAMENWERKINGSAKKOORD
van 24 maart 2023

Ontwerp van Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden

Gelet op de artikelen 39, 127, §1 en 128, §1 van de Grondwet;

Gelet op de Bijzondere Wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, artikel 4, 5°, 8°, 9°, 12° en 14°; artikel 5, §1, I, vervangen bij de bijzondere wet van 6 januari 2014, en II, 2°, vervangen bij de bijzondere wet van 16 juli 1993 en gewijzigd bij de bijzondere wetten van 19 juli 2012 en 6 januari 2014, 4°, gewijzigd bij de bijzondere wet van 6 januari 2014, 6°, vervangen bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988 en gewijzigd bij de bijzondere wet van 6 januari 2014 en 7°, vervangen bij de wet van 8 augustus 1988; artikel 6, §1, IX, vervangen bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988 en gewijzigd bij de bijzondere decreten van 13 juli 2001 en 6 januari 2014, en artikel 92bis, §1, ingevoegd bij de wet van 8 augustus 1988 en gewijzigd bij de bijzondere wetten van 16 juli 1993 en 6 januari 2014;

Gelet op de basiswet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden, artikel 103;

Gelet op het decreet van 8 maart 2013 betreffende de organisatie van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden, artikel 7;

Gelet op de wet van 23 maart 2019 betreffende de organisatie van de penitentiaire diensten en van het statuut van het penitentiair personeel;

Gelet op het koninklijk besluit van 17 augustus 2019 tot uitvoering van de bepalingen van de basiswet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden over de bestemming van de gevangenen en de plaatsing en de overplaatsing van de gedetineerden;

Gelet op de ministeriële omzendbrief nr. 1821 van 30 juli 2020 inzake toegangscontrole;

Overwegende dat, met het oog op een efficiënte uitoefening van de bevoegdheden van de Vlaamse overheid inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en met het oog op de uitbouw van een kwaliteitsvol aanbod afgestemd op de noden van de gedetineerden, een nauwe samenwerking tussen de Vlaamse overheid en de Federale Overheidsdienst Justitie noodzakelijk is;

Overwegende dat de Vlaamse overheid, met het oog op de coördinatie en de ondersteuning van de hulp- en dienstverlening in de gevangenen in Vlaanderen en Brussel, voorziet in de basisfuncties beleidscoördinatie, trajectbegeleiding en ondersteuning, vermeld in artikel 12 van het decreet van 8 maart 2013;

De Federale Staat, vertegenwoordigd door de Federale Regering, in de persoon van de Minister van Justitie,

en

De Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest, vertegenwoordigd door de Vlaamse Regering, in de persoon van de minister-president van de Vlaamse Regering en van de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme;

Wordt in functie van hun respectieve bevoegdheden het volgende overeengekomen:

Titel 1. Definities

Artikel 1. In dit samenwerkingsakkoord wordt verstaan onder:

- 1° actieplan: het plan, bedoeld in artikel 10 van het decreet van 8 maart 2013;
- 2° algemene verordening gegevensbescherming: Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (kortweg AVG);
- 3° basiswet van 12 januari 2005: de basiswet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden;
- 4° beleidscoördinator: personeelslid van de Vlaamse overheid belast met de opdracht beleidscoördinatie zoals bedoeld in artikel 12, °1 van het decreet van 8 maart 2013;
- 5° beleidsteam: het team, bedoeld in artikel 10 van het decreet van 8 maart 2013;
- 6° coördinatieteam: het team, bedoeld in artikel 11 van het decreet van 8 maart 2013;
- 7° coördinerende administratie: de coördinerende administratie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden, zoals bedoeld in artikel 10 van het besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van hoofdstuk 3 van het decreet van 8 maart 2013;
- 8° decreet van 8 maart 2013: het decreet van 8 maart 2013 betreffende de organisatie van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden;
- 9° gedetineerde: een verdachte, veroordeelde of geïnterneerde die zich voltijds of deeltijds in een gevangenis bevindt;
- 10° gevangenisdirectie: de ambtenaren bedoeld in artikel 2, 13° van de basiswet van 12 januari 2005;
- 11° partners van de Vlaamse overheid: de actoren, bedoeld in artikel 2, 1°, van het decreet van 8 maart 2013;
- 12° penitentiaire administratie: het openbaar bestuur bedoeld in artikel 2, 2°, van de penitentiaire wet van 23 maart 2019;
- 13° penitentiaire wet van 23 maart 2019: wet van 23 maart 2019 betreffende de organisatie van de penitentiaire diensten en van het statuut van het penitentiair personeel;
- 14° psychosociale dienst: de lokale psychosociale dienst-equipes die binnen de inrichting het psychosociaal onthaal van nieuw binnenkomende personen en de psychosociale begeleiding tijdens de detentie verzorgen. Ze verstrekken ook professionele informatie aan de gevangenisdirectie en de bevoegde overheden over de verschillende regimeaspecten en strafuitvoeringsmodaliteiten;

15° Vlaamse overheid: het Vlaamse Gewest, bevoegd voor de arbeidsbemiddeling op het grondgebied van het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap, bevoegd voor de culturele aangelegenheden en de persoonsgebonden aangelegenheden binnen het Nederlandse taalgebied en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad;

16° zorgequipe: de pluridisciplinair samengestelde equipe van de Dienst Gezondheidszorg gevangenen aanwezig in inrichtingen met psychiatrische annex of afdeling tot bescherming maatschappij die instaat voor gezondheidszorg voor psychisch kwetsbare gedetineerden.

Titel 2. Basisbeginselen

Art.2. De Vlaamse overheid, de coördinerende administratie, de partners van de Vlaamse overheid en de penitentiaire administratie zetten zich, met respect voor elkaars finaliteit, werkingsprincipes en –methodes, als gelijkwaardige partners samen in voor de gemeenschappelijke opdracht om in te staan voor een veilige, rechtsconforme, humane, herstel- en re-integratiegerichte invulling van de vrijheidsberovende straf of maatregel.

Art.3. In het kader van de gemeenschappelijke opdracht zal de penitentiaire administratie met haar inrichtingen:

- 1° een kwaliteitsvolle dienstverlener tegenover haar gedetineerden zijn waarbij wederzijds respect de hoeksteen van haar cultuur vormt;
- 2° op basis van de competenties van haar medewerkers, hun loyaliteit en beroepsernst de correcte uitvoering van haar opdracht verzekeren;
- 3° de rechtspositie van de gedetineerde verzekeren en die als basis van het handelen ten aanzien van de gedetineerde nemen;
- 4° de uitbouw van een hulp- en dienstverleningsaanbod door de Vlaamse overheid en de partners van de Vlaamse overheid faciliteren.
- 5° de veiligheid, in aanvulling op de technische middelen, hoofdzakelijk baseren op een uitgebouwd regime en een goed relationeel leefklimaat, steunend op dialoog en interactie;
- 6° bij haar penitentiair personeel, de politieke overheden en de bredere bevolking in samenwerking met de coördinerende administratie en de partners van de Vlaamse overheid, een draagvlak creëren voor het aanbod van haar partners.

Art.4. In het kader van de gemeenschappelijke opdracht voorzien de Vlaamse overheid en de partners van de Vlaamse overheid in de uitbouw van een kwalitatief aanbod van hulp- en dienstverlening

- 1° dat op een aangepaste en laagdrempelige wijze bekendgemaakt wordt naar de gedetineerden toe;
- 2° dat uitgevoerd wordt in geëigende samenwerkingsvormen en organisatiestructuren;
- 3° waarvoor een stevig draagvlak gecreëerd wordt, zowel bij de partners van de Vlaamse overheid als bij het penitentiair personeel, bij de aansturende administraties en de politieke overheden en er sensibiliserend gewerkt wordt naar de bredere bevolking;
- 4° waarvoor een goede personeels- en organisatieontwikkelingspolitiek gevoerd wordt.

Art.5. De door de Vlaamse overheid en de partners van de Vlaamse overheid georganiseerde hulp- en dienstverlening aan gedetineerden voldoet aan volgende voorwaarden:

- 1° ze beantwoordt zoveel als mogelijk aan de noden/behoefte van de specifieke gedetineerdenprofielen in de verschillende inrichtingen;
- 2° ze wordt intern gecoördineerd met het oog op een coherent, integraal, continu en kwaliteitsvol toepasbaar aanbod;
- 3° ze wordt afgestemd op de opdrachten van de penitentiaire administratie en op de mogelijkheden tot inpassing in de lokale gevangenissen;
- 4° ze wordt afgestemd op de individuele detentie- en reclasseringsplanning van de gedetineerden.

Titel 3. Samenwerking en overleg

Hoofdstuk 1. Bovenlokaal overleg

Art.6. De bovenlokale werkgroep is het structureel overleg tussen de penitentiaire administratie en de coördinerende administratie. De coördinerende administratie vertegenwoordigt in dit overleg de gemengde commissie, bedoeld in artikel 9 van het decreet van 8 maart 2013.

Art.7. De bovenlokale werkgroep is verantwoordelijk voor de opvolging van:

- 1° de samenwerking tussen de penitentiaire administratie, de coördinerende administratie en de partners van de Vlaamse overheid, die voortvloeit uit het strategisch plan, opgemaakt volgens artikel 8 van het decreet van 8 maart 2013, en uit de basiswet van 12 januari 2005;
- 2° het door de Vlaamse overheid uitgewerkte beleid inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden;
- 3° de bijdrage van de penitentiaire administratie aan het beleid inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden.

Art.8. De bovenlokale werkgroep stelt een huishoudelijk reglement op waarin minimaal het volgende geregeld wordt:

- 1° de procedure voor de toetreding van nieuwe leden;
- 2° de frequentie van het overleg;
- 3° afspraken over de te behandelen thematiek;
- 4° de wijze waarop beslissingen genomen worden;
- 5° de procedure voor het wijzigen van het huishoudelijk reglement;
- 6° de procedure voor samenroeping en agendabepaling van de vergadering.

Hoofdstuk 2. Lokaal overleg

Afdeling 1. Afstemming binnen het beleidsteam en het coördinatieteam

Art.9. Een vertegenwoordiging van de gevangenisdirectie maakt deel uit van het beleidsteam. Het beleidsteam waarborgt de samenwerking tussen de verschillende partners en coördineert de uitwerking van het gemeenschappelijk beleid inzake hulp- en dienstverlening aan gedetineerden op het niveau van de gevangenis.

Art.10. Alle initiatieven die in het kader van de hulp- en dienstverlening binnen de gevangenis worden uitgewerkt, dienen besproken te worden binnen het coördinatieteam.

Afdeling 2. Afstemming tussen gevangenisdirectie en beleidscoördinator van de gevangenis

Art.11. De samenwerking tussen de beleidscoördinator en de gevangenisdirectie wordt gekenmerkt door wederzijds respect en vertrouwen, een open communicatie en het elkaar permanent en tijdig informeren over en op voorhand betrekken bij aangelegenheden die relevant zijn voor de partners die gevat worden door dit samenwerkingsakkoord en voor de werking van hun diensten.

Art.12. De gevangenisdirectie wordt actief betrokken bij de uitbouw van de hulp- en dienstverlening in de gevangenis via de opmaak van het actieplan. De beleidscoördinator wordt actief betrokken bij het beleid van de inrichting via de aansluiting bij het directieoverleg.

Art.13. De beleidscoördinator en de gevangenisdirectie maken afspraken over de momenten waarop de beleidscoördinator aansluit bij het directieoverleg.

Art.14. Voor de planning van activiteiten van hulp- en dienstverlening houdt het coördinatieteam rekening met de impact van de programmatie en uitvoering van die activiteiten op de werking van de inrichting. Hiertoe pleegt de beleidscoördinator overleg met de gevangenisdirectie.

Bij wijzigingen in de werking en het regime van de gevangenis die een mogelijke impact hebben op de programmatie en uitvoering van het hulp- en dienstverleningsaanbod, pleegt de directie tijdig overleg met de beleidscoördinator. Beslissingen over het al dan niet kunnen plaats vinden van het hulp- en dienstverleningsaanbod worden in overleg tussen de gevangenisdirectie en de beleidscoördinator genomen.

Hoofdstuk 3. Gezamenlijk beleid inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden

Afdeling 1. Plaatsing- en overplaatsingsbeleid in functie van de hulp- en dienstverlening

Art.15. Vertrekkend vanuit het koninklijk besluit van 17 augustus 2019 over de bestemming van de gevangenis en de plaatsing en de overplaatsing van de gedetineerden, wordt in het transferbeleid van de penitentiaire administratie zoveel als mogelijk rekening gehouden met de continuïteit in hulp- en dienstverleningstrajecten zoals bepaald in het detentieplan van de gedetineerden, alsook met de voorwaarden die dienen vervuld te worden op vlak van orde en veiligheid.

Afdeling 2. Beleid met betrekking tot de tewerkstelling van gedetineerden

Art.16. Met betrekking tot gevangenisarbeid wordt er afdoende gecommuniceerd tussen de beleidscoördinator, de partners van de Vlaamse overheid en de gevangenisdirectie, opdat de gevangenisarbeid en de hulp- en dienstverlening maximaal op elkaar afgestemd kunnen worden.

Afdeling 3. Financieel beleid

Art.17. Het beleidsteam bepaalt de inzet van de beschikbare financiële middelen voor het geplande hulp- en dienstverleningsaanbod door het opmaken van een jaarlijkse begroting.

Afdeling 4. Vorming en ondersteuning van medewerkers

Art.18. De coördinerende administratie voorziet in een opleidingsmodule met betrekking tot de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden die in de basisopleiding voor het penitentiair personeel wordt geïntegreerd.

Art.19. De penitentiaire administratie stelt de werking van zijn diensten voor tijdens de introductiecursus voor nieuwe personeelsleden van de Vlaamse overheid en van de partners van de Vlaamse overheid.

Art.20. De beleidscoördinator en de gevangenisdirectie maken afspraken over het informeren van het penitentiair personeel over het hulp- en dienstverleningsaanbod, de werking en de overlegstructuren van de Vlaamse overheid en van de partners van de Vlaamse overheid.

Hoofdstuk 4. Samenwerking in het kader van nieuwbouw of renovatie van gevangenissen

Art.21. De penitentiaire administratie vraagt, voorafgaand aan beslissingen in het kader van nieuwbouw of renovatie van een gevangenis in het kader van het Masterplan, advies aan de coördinerende administratie inzake behoeften en impact op vlak van de organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden. De penitentiaire administratie houdt in de mate van het mogelijke rekening met het advies van de coördinerende administratie en koppelt hierover terug.

Art. 22. Een beleidscoördinator neemt deel aan de overlegstructuur in het kader van de conceptualisering en operationalisering van nieuwe gevangenissen, voor de thema's die een impact hebben op de hulp- en dienstverlening.

Art.23. De gevangenisdirectie vraagt, voorafgaand aan beslissingen in het kader van de renovatie of heroriëntatie van infrastructuur van de gevangenis, advies aan de beleidscoördinator, indien er een mogelijke impact is op de organisatie van de hulp- en dienstverlening. De gevangenisdirectie houdt in de mate van het mogelijke rekening met het advies van de beleidscoördinator en koppelt hierover terug.

Art. 24. De coördinerende administratie informeert de penitentiaire administratie tijdig over de personeelsinzet vanuit de coördinerende administratie bij de ingebruikname van nieuwe of verbouwde gevangenissen.

Hoofdstuk 5. Samenwerking en informatie-uitwisseling in het kader van de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening en op vlak van individuele begeleiding van gedetineerden

Afdeling 1. Algemene samenwerkingsafspraken

Art.25. De coördinerende administratie, de partners van de Vlaamse overheid, de gevangenisdirectie, de psychosociale dienst en de zorgelijke hebben in hun samenwerking respect voor elkaars taken en opdrachten ten aanzien van de gedetineerde zodat ze die taken en opdrachten zo optimaal mogelijk kunnen invullen en uitvoeren.

Art.26. Er wordt een lokaal samenwerkingskader afgesproken tussen de beleidscoördinator, de partners van de Vlaamse overheid, de gevangenisdirectie, de psychosociale dienst en de zorgelijke, met minimaal aandacht voor afspraken met betrekking tot:

- 1° de samenstelling, de werking en de frequentie van een structureel overleg;
- 2° de organisatie van cliëntoverleg, vermeld in artikel 29, meer bepaald de manier waarop dat overleg verloopt en de frequentie ervan.

Afdeling 2. Samenwerking in het kader van de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening

Art.27 §1. Om de hulp- en dienstverlening praktisch mogelijk te maken, kunnen de beleidscoördinatoren, de partners van de Vlaamse overheid en de actoren van de penitentiaire administratie onder elkaar persoonsgegevens van een gedetineerde uitwisselen. Dit gebeurt aan de hand van deelnemers- en aanwezigheidslijsten.

§2. In het kader van de opmaak van de deelnemers- en aanwezigheidslijsten worden volgende categorieën van persoonsgegevens verwerkt:

- 1° identificatiegegevens van de gedetineerde;
- 2° de gegevens met betrekking tot de verblijfplaats van de gedetineerde in de gevangenis;
- 3° de bijkomende persoonsgegevens;
- 4° informatie over het gevolgde aanbod tijdens detentie;
- 5° de inschrijvingsstatus van de gedetineerde voor het aanbod.

In het kader van de opmaak van de aanwezigheidslijsten worden de aanwezigheidsstatus van de gedetineerde voor specifieke aanbodsessies en in voorkomend geval de reden voor afwezigheid als categorieën van persoonsgegevens verwerkt.

§3. De betrokken actoren verwerken persoonsgegevens op grond van artikel 6, eerste lid, c) en e) van de AVG.

In het kader van de opmaak van de deelnemers- en aanwezigheidslijsten worden bijzondere categorieën van persoonsgegevens verwerkt, als vermeld in de artikelen 9 en 10 van de AVG.

In uitvoering van artikel 9, tweede lid, g) van de AVG worden de verwerkingen met het oog op de uitvoering van de opdrachten, vermeld in de artikelen 3 en 4, beschouwd als noodzakelijke verwerkingen om redenen van zwaarwegend algemeen belang.

§4. De Federale Overheidsdienst Justitie enerzijds en de Vlaamse overheid en partners van de Vlaamse overheid anderzijds treden ieder wat hen betreft op als verwerkingsverantwoordelijke binnen de hen toegewezen bevoegdheden, en respecteren daarbij de op hun verwerkingen van toepassing zijnde bewaartermijnen.

Art.28. §1. De gevangenisdirectie verduidelijkt, binnen het kader van de basiswet, aan de beleidscoördinator op basis van welke criteria, andere dan de veiligheidscriteria, de gedetineerden al dan niet kunnen deelnemen aan het groepsaanbod van de door de Vlaamse overheid en haar partners uitgebouwde hulp- en dienstverlening.

§2. Wanneer de partners van de Vlaamse overheid voor de uitoefening van hun bevoegdheden in het kader van de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden een beroep wensen te doen op gedetineerden, dient daarvoor voorafgaandelijk een principieel akkoord verkregen te worden van de gevangenisdirectie.

Afdeling 3. Cliëntoverleg in het kader van de individuele begeleiding van gedetineerden

Art. 29 §1. Er kan een cliëntoverleg georganiseerd worden tussen de partners van de Vlaamse overheid die instaan voor individuele hulp- en dienstverlening en de psychosociale dienst en/of de zorgelijke, met het oog op de afstemming van de hulp- en dienstverlening op het detentietraject van de gedetineerde. Het doel van dit overleg is te bekijken welke hulp- en dienstverlenende interventies nuttig kunnen zijn voor de gedetineerde en welke bijhorende uitvoeringsafspraken gemaakt moeten worden tussen de gedetineerde, de betrokken partners van de Vlaamse overheid, de psychosociale dienst en/of de zorgelijke. Het cliëntoverleg wordt slechts georganiseerd mits de gedetineerde hiermee uitdrukkelijk akkoord gaat.

§2. De verwerking van persoonsgegevens door actoren aanwezig op het cliëntoverleg gebeurt met inachtneming van de regels betreffende het beroepsgeheim, en met behoud van de verplichtingen die voortvloeien uit regelgeving over de bescherming van natuurlijke personen bij de verwerking van persoonsgegevens. De uitwisseling van persoonsgegevens binnen de grenzen en doelstellingen van dit overleg wordt niet beschouwd als een schending van het vertrouwelijk karakter ervan.

In het kader van het cliëntoverleg kunnen volgende categorieën van gegevens van de gedetineerde worden verwerkt:

- 1° de gegevens, vermeld in artikel 27, §2;
- 2° de bijkomende persoonsgegevens;
- 3° de gegevens over de woonplaats en het verblijf;

- 4° de fysieke gegevens;
- 5° de gegevens over het al dan niet beschikken over een VAPH-dossier;
- 6° de psychische gegevens;
- 7° de gegevens betreffende wettelijke vertegenwoordiging of bewindvoering;
- 8° de bijkomende medische gegevens;
- 9° de gegevens over de detentie;
- 10° de gegevens over de voorafgaandelijke en de huidige hulp- en dienstverlening binnen en buiten de gevangenis;
- 11° de gegevens over de scholing, opleiding en vrijetijd;
- 12° de gegevens over de professionele loopbaan;
- 13° de gegevens over de socio-economische status;
- 14° de gegevens van personen die deel uitmaken van het netwerk van gedetineerden.

§3. De verwerking van de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 2, gebeurt conform artikel 6, eerste lid, c) en e) van de AVG.

Op het cliëntoverleg worden bijzondere categorieën van persoonsgegevens verwerkt, als vermeld in de artikelen 9 en 10 van de AVG.

In uitvoering van artikel 9, tweede lid, g) van de AVG worden de verwerkingen met het oog op de uitvoering van de opdrachten, vermeld in de artikelen 3 en 4, beschouwd als noodzakelijke verwerkingen om redenen van zwaarwegend algemeen belang.

§4. De Federale Overheidsdienst Justitie enerzijds en de Vlaamse overheid en partners van de Vlaamse overheid anderzijds treden ieder wat hen betreft op als verwerkingsverantwoordelijke binnen de hen toegewezen bevoegdheden, en respecteren daarbij de op hun verwerkingen van toepassing zijnde bewaartermijnen.

Hoofdstuk 6. Faciliteren van de werking van de Vlaamse overheid en de partners van de Vlaamse overheid

Afdeling 1. Ondersteuning

Art.30. De gevangenisdirectie zorgt ervoor dat de geplande hulp- en dienstverleningsactiviteiten in veilige omstandigheden kunnen doorgaan. De beleidscoördinator en de gevangenisdirectie maken daarover de nodige afspraken.

Afdeling 2. Vakbondsacties en stakingen

Art.31. De beleidscoördinator en de partners van de Vlaamse overheid hebben ook tijdens vakbondsacties en stakingen toegang tot de gevangenis. De beleidscoördinator wordt maximaal en tijdig geïnformeerd door de gevangenisdirectie over de duur en de eventuele impact van de vakbondsacties en stakingen op de werking en de hulp- en dienstverleningsactiviteiten van de Vlaamse overheid.

Art.32. Zowel de penitentiaire administratie, gevangenisdirectie als de coördinerende administratie zullen elk van hun kant in onderhandelingen met hun respectievelijke vakbonden de belangen van de andere partner maximaal behartigen en hierover

transparant communiceren. In de mate van het mogelijke wordt er overlegd met de andere partner voor er met de vakbonden afspraken worden bekrachtigd die een impact hebben op elkaars werking.

Afdeling 3. Minimale dienstverlening

Art. 33 Overeenkomstig artikel 17 van de penitentiaire wet van 23 maart 2019, moet de gedetineerde tijdens situaties van minimale dienstverlening de medische en welzijnszorgen blijven ontvangen die zijn gezondheidstoestand vereist. De gevangenisdirectie waakt er maximaal over dat dit aanbod in veilige omstandigheden kan doorgaan. De partners van de Vlaamse overheid die verantwoordelijk zijn voor voormelde medische en welzijnszorgen onder hun bevoegdheid, verzekeren in de mate van het mogelijke de continuïteit van dit aanbod tijdens situaties van minimale dienstverlening.

Hoofdstuk 7. Arbeidsomstandigheden

Afdeling 1. Veiligheid

Art.34. De gevangenisdirectie zorgt in overleg met de beleidscoördinator voor de veiligheid van personeelsleden van de coördinerende administratie en van de partners van de Vlaamse overheid door preventieve acties en door een accurate opvolging van eventuele incidenten waarbij de fysieke of psychische integriteit van deze personeelsleden wordt aangetast.

Art.35. Er dienen minstens gezamenlijke afspraken gemaakt te worden tussen de beleidscoördinator en de gevangenisdirectie over:

- 1° de wijze waarop personeelsleden van de coördinerende administratie en van de partners van de Vlaamse overheid geïnformeerd worden over de te volgen richtlijnen binnen het nood- en interventieplan en de te respecteren veiligheidsprocedures voor de medewerkers van de inrichting;
- 2° de beveiliging van de gespreks- en activiteitenlokalen.

Art.36. Wanneer personeelsleden van de coördinerende administratie en van partners van de Vlaamse overheid rechtstreeks betrokken zijn bij een incident, kunnen ze de gevangenisdirectie verzoeken een beroep te mogen doen op het opvangteam voor een eerste opvanggesprek. Nadien zullen zij verder opgevolgd worden door de diensten van de Vlaamse overheid en haar partners.

Art.37. Ingevolge de basiswet van 12 januari 2005 en de ministeriële omzendbrief nr. 1821 van 30 juli 2020 inzake toegangscontrole is de gevangenisdirectie de eindverantwoordelijke voor het verlenen van toegang tot de gevangenis aan personen die in het kader van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden een opdracht hebben binnen de inrichtingen en voor het toelaten van hun eventuele materialen.

De coördinerende administratie en de partners van de Vlaamse overheid, elk voor de personen voor wie zij als werkgever optreden, zijn verantwoordelijk om er met de middelen waarover ze beschikken voor te zorgen dat slechts personen worden tewerkgesteld waarvan het gedrag overeenstemt met de beoogde functie en die de

nodige arbeidsgeneeskundige onderzoeken ondergaan hebben, rekening houdend met het risicoprofiel van de beoogde functie.

De aanvragen bezoektoelating voor personeel van de partners van de Vlaamse overheid worden via de beleidscoördinator aan de gevangenisdirectie voorgelegd, nadat de beleidscoördinator bij de betrokken partner heeft geverifieerd of het gedrag van de bezoeker overeenstemt met de beoogde finaliteit van het bezoek en of de voorgestelde persoon de door de penitentiaire administratie en de coördinerende administratie opgestelde gedragscode heeft ondertekend voor kennisname.

Afdeling 2. Infrastructuur

Art.38. De gevangenisdirectie faciliteert de werking van de coördinerende administratie en van de partners van de Vlaamse overheid zodat zij hun opdracht in de gevangenis op een kwalitatieve manier kunnen uitoefenen.

De beleidscoördinator en de gevangenisdirectie maken afspraken over de verdeling en inrichting van gespreks- en activiteitenlokalen, en van bureelruimtes voor personeelsleden van de coördinerende administratie en van de partners van de Vlaamse overheid in de gevangenis.

Art.39. De beleidscoördinator, de partners van de Vlaamse overheid en de gevangenisdirectie zorgen ervoor dat binnen de bestaande infrastructuur de activiteitenlokalen, sportruimtes en andere lokalen voor hulp- en dienstverlening zo worden ingericht dat ze de mogelijkheid bieden om op een kwalitatieve wijze onderwijs, vorming, sport- en ander hulp- en dienstverleningsaanbod te kunnen aanbieden.

Voor de individuele hulp- en dienstverlening worden binnen de beschikbare infrastructuur voldoende gesprekslokalen voorzien waarin ook vertrouwelijke gesprekken kunnen plaats vinden.

Art.40. Er worden afspraken gemaakt tussen de beleidscoördinator en de gevangenisdirectie over een gezamenlijk lokaalbeheersysteem opdat de lokalen die gedeeld worden door het personeel van de penitentiaire administratie, van de coördinerende administratie en van de partners van de Vlaamse overheid optimaal gebruikt kunnen worden.

Afdeling 3. Informatie- en communicatietechnologie

Art.41. De personeelsleden van de coördinerende administratie en van partners van de Vlaamse overheid met een opdracht in de gevangenis moeten deze op een kwalitatieve manier kunnen uitoefenen. Daarom maken de penitentiaire administratie en de coördinerende administratie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden concrete afspraken in een aparte overeenkomst over het wederzijdse engagement inzake informatie- en communicatietechnologie, rekening houdend met de veiligheidseisen van beide administraties.

Hoofdstuk 8. Conflictoplossing bij structurele onenigheid over hulp- en dienstverlening

Art.42. De bovenlokale werkgroep heeft een bemiddelende rol bij structurele problemen in inrichtingen met betrekking tot de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden. Bij aanhoudende problemen worden binnen de bovenlokale werkgroep afspraken gemaakt hoe de penitentiaire administratie en de coördinerende administratie dit verder aanpakken.

Titel 4. Slotbepalingen

Art.43 Dit samenwerkingsakkoord wordt gesloten voor de duur van drie jaar. Het wordt nadien telkens met één jaar stilzwijgend verlengd, tenzij het minstens zes maanden voor het verstrijken van de periode schriftelijk wordt opgezegd.

Art.44. Ter bevordering van een goede samenwerking wordt, per gevangenis, in overleg tussen de gevangenisdirectie en de beleidscoördinator, een afsprakennota opgemaakt die de bepalingen uit dit samenwerkingsakkoord concretiseert op maat van de gevangenis.

Art.45. De bovenlokale werkgroep heeft de opdracht om de algemene uitvoering en naleving van de bepalingen van dit samenwerkingsakkoord te evalueren voor het verstrijken van het einde van de termijn van drie jaar bedoeld in artikel 43.

Art. 46 Dit samenwerkingsakkoord heft het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse overheid van 28 februari 1994 inzake de sociale hulpverlening aan gedetineerden met het oog op hun sociale re-integratie, gewijzigd bij het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse overheid van 7 juli 1998, alsook het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse overheid van 8 juli 2014 inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden, op.

Het akkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse overheid heeft pas uitwerking vanaf het ogenblik dat het samenwerkingsakkoord instemming heeft verkregen van beide parlementen.

Gedaan te Brussel op ... in twee originele exemplaren, waarvan één voor de Federale Staat en één voor de Vlaamse overheid.

Voor de Federale Staat:

De Minister van Justitie,

Vincent VAN QUICKENBORNE

Voor de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest:

De minister president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

Voor de Vlaamse Gemeenschap:

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 73.603/3
van 23 juni 2023

over

een voorontwerp van decreet ‘houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest van ... inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden’

Op 9 mei 2023 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet ‘houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest van ... inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden’.

Het voorontwerp is door de derde kamer onderzocht op 13 juni 2023. De kamer was samengesteld uit Jeroen VAN NIEUWENHOVE, kamervoorzitter, Koen MUYLLE en Toon MOONEN, staatsraden, Jan VELAERS en Bruno PEETERS, assessoren, en Annemie GOOSSENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Barbara SPEYBROUCK, eerste auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 23 juni 2023.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet strekt ertoe instemming te verlenen met het (niet gedateerde) samenwerkingsakkoord tussen de federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest ‘inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden’. Dat samenwerkingsakkoord is een herwerkte versie van een samenwerkingsakkoord van 8 juli 2014, waarover de Raad van State op 25 september 2015 advies 57.871/VR heeft gegeven.²

Het huidige samenwerkingsakkoord komt in de plaats van het samenwerkingsakkoord van 28 februari 1994 tussen de Staat en de Vlaamse Gemeenschap ‘inzake de sociale hulpverlening van gedetineerden met het oog op hun sociale reïntegratie’.

3. De Raad van State, afdeling Wetgeving, verleent, behoudens in geval van wijziging van de juridische context, in de regel geen nieuw advies over bepalingen die al eerder zijn onderzocht of die zijn gewijzigd ten gevolge van in eerdere adviezen gemaakte opmerkingen. Enkel de nieuw ontworpen artikelen of de ontworpen artikelen die verder gaan dan het rekening houden met de opmerkingen uit de eerdere adviezen, en bijgevolg als nieuw kunnen worden beschouwd, worden onderzocht.

In vergelijking met het samenwerkingsakkoord van 8 juli 2014 werden verschillende artikelen aangepast aan nieuwe of gewijzigde regelgeving en kunnen voorts de artikelen 21 en 22 (over de samenwerking in het kader van nieuwbouw of renovatie van gevangenen), 27 (over de uitwisseling van persoonsgegevens in het kader van de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening), 29 (over het cliëntoverleg en de ermee gepaard gaande verwerking van persoonsgegevens in het kader van de individuele begeleiding van gedetineerden), 33 (over de minimale dienstverlening), 37 (over het toestaan van bezoek en materiaal in de gevangenis), 44 (over de afsprakennota op maat per gevangenis) en 45 (over de evaluatie van de uitvoering en naleving van het samenwerkingsakkoord) als nieuw worden beschouwd. Het onderzoek werd dan ook beperkt tot die bepalingen.

¹ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

² Adv.RvS 57.871/VR van 25 september 2015 over een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest ‘houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 8 juli 2014 tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden’.

ONDERZOEK VAN HET SAMENWERKINGSAKKOORDArtikelen 27 en 29

4. De artikelen 27 en 29, § 2, van het samenwerkingsakkoord regelen de verwerking van persoonsgegevens, enerzijds in het kader van de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening en anderzijds in het kader van de individuele begeleiding van gedetineerden.

Krachtens artikel 22 van de Grondwet geldt voor elke verwerking van persoonsgegevens en, meer in het algemeen, voor elke inmenging in het recht op het privéleven, dat het formeel legaliteitsbeginsel dient te worden nageleefd. Doordat artikel 22 van de Grondwet aan de bevoegde wetgever de bevoegdheid voorbehoudt om vast te stellen in welke gevallen en onder welke voorwaarden afbreuk kan worden gedaan aan het recht op eerbiediging van het privéleven, waarborgt het aan elke burger dat geen enkele inmenging in dat recht kan plaatsvinden dan krachtens regels die zijn aangenomen door een democratisch verkozen beraadslagende vergadering. Een delegatie aan een andere macht is evenwel niet in strijd met het wettelijkheidsbeginsel voor zover de machtiging voldoende nauwkeurig is omschreven en betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de “essentiële elementen” voorafgaandelijk door de wetgever vastgesteld zijn.³

Bijgevolg moeten de ‘essentiële elementen’ van de verwerking van persoonsgegevens in een wetgevende norm, in dit geval in het samenwerkingsakkoord zelf worden vastgelegd. In dat verband is de afdeling Wetgeving van oordeel dat ongeacht de aard van de betrokken aangelegenheid, de volgende elementen in beginsel ‘essentiële elementen’ uitmaken: 1°) de categorie van verwerkte gegevens; 2°) de categorie van betrokken personen; 3°) de met de verwerking nagestreefde doelstelling; 4°) de categorie van personen die toegang hebben tot de verwerkte gegevens; en 5°) de maximumtermijn voor het bewaren van de gegevens.⁴

5.1. Artikel 27, § 1, van het samenwerkingsakkoord bepaalt dat de beleidscoördinatoren, de partners van de Vlaamse overheid en de actoren van de penitentiaire administratie onder elkaar persoonsgegevens van een gedetineerde kunnen uitwisselen om de hulp- en dienstverlening praktisch mogelijk te maken. De uitwisseling van deze gegevens gebeurt aan de hand van deelnemers- en aanwezigheidslijsten. In artikel 27, § 2, van het samenwerkingsakkoord worden de categorieën van persoonsgegevens van een gedetineerde opgesomd die in het kader van de opmaak van de deelnemers- en aanwezigheidslijsten worden verwerkt.⁵ Daarin wordt onder meer gewag

³ Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof: zie inzonderheid GwH 18 maart 2010, nr. 29/2010, B.16.1; GwH 20 februari 2020, nr. 27/2020, B.17.

⁴ Adv.RvS 68.936/AV van 7 april 2021 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 14 augustus 2021 ‘betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie’, opmerking 101 (*Parl.St.* Kamer 2020-21, nr. 55-1951/001, 119). Zie ook GwH 10 maart 2022, nr. 33/2022, B.13.1, GwH 22 september 2022, nr. 110/2022, B.11.2 en GwH 16 februari 2023, nr. 26/2023, B.74.1.

⁵ Deze gegevens worden aangeleverd door de federale gegevensdatabank *Sidis Suite* (zie de wet van 5 mei 2019 ‘houdende diverse bepalingen inzake informatisering van Justitie, modernisering van het statuut van rechters in ondernemingszaken en inzake de notariële aktebank’) en door het Vlaamse digitaal systeem ter ondersteuning van de gegevensverwerking en -uitwisseling in het kader van de organisatie van de hulp- en dienstverlening (zie het decreet

gemaakt van de “bijkomende persoonsgegevens”. De gemachtigde verklaarde daarover het volgende:

“Naast de gegevens die in de deelnemers- en aanwezigheidslijsten zijn opgenomen, worden in het kader van de praktische organisatie ook een aantal bijkomende gegevens ‘indirect’ verwerkt: deze worden niet als dusdanig genoteerd in het digitaal systeem of op een lijst, maar zijn wel gekend door de actoren, beleidscoördinatoren, trajectbegeleiders en organisatieondersteuners en worden door hen gebruikt in het kader van het proactief contacteren van gedetineerden in functie van mogelijke deelname aan het aanbod (zowel in groep aangeboden als individueel), en bij het organiseren en registreren van de inschrijvingen voor het aanbod (o.a. groepsaansluiting).

Het gaat hier om volgende gegevens:

- geslacht (vb. bepaald aanbod wordt enkel aangeboden aan vrouwen; deze verblijven in de gevangenis in een aparte afdeling; geslacht is ook een noodzakelijk gegeven bij inschrijving voor formeel onderwijsaanbod);
- nationaliteit (dit is een noodzakelijk gegeven bij inschrijving voor formeel onderwijsaanbod);
- geboortedatum (dit is een noodzakelijk gegeven bij inschrijving voor onderwijsaanbod; ook richt bepaald aanbod zich bv. enkel tot oudere gedetineerden);
- geboorteplaats (dit wordt niet genoteerd op de deelnemerslijsten, maar dient voor deelname aan formeel onderwijs bezorgd te worden aan de inrichtende school);
- contacttaal (kennis van het Nederlands is voor veel aanbod een basisvoorwaarde voor deelname);
- studiebewijs (bij het volgen van formeel onderwijs kan het hebben van een bepaald attest of diploma een basisvoorwaarde voor inschrijving zijn).

Deze bijkomende persoonsgegevens worden niet overgemaakt aan de penitentiaire administratie in het kader van de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden.”

Artikel 29, § 2, van het samenwerkingsakkoord regelt de verwerking van persoonsgegevens in het kader van het cliëntoverleg met het oog op de individuele begeleiding van gedetineerden en somt onder meer de categorieën van persoonsgegevens van een gedetineerde op die daarbij worden verwerkt. Daarin wordt onder meer gewag gemaakt van de “bijkomende persoonsgegevens”, de “bijkomende medische gegevens” en de “gegevens van personen die deel uitmaken van het netwerk van gedetineerden”.

5.2. De notie “bijkomende persoonsgegevens”, zoals die door de gemachtigde en in de memorie van toelichting (blijkbaar op niet-limitatieve wijze) wordt geschetst, is te ruim en moet worden gepreciseerd door een limitatieve opsomming, in de artikelen 27, § 2, en 29, § 2, van het samenwerkingsakkoord, aan de hand van de door de gemachtigde en in de memorie van toelichting vermelde persoonsgegevens.

van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest van 8 maart 2013 ‘betreffende de organisatie van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden’).

Dat geldt ook voor de “bijkomende medische gegevens”, die in de memorie van toelichting nader worden geduid als “de verslavingsgeschiedenis, de medicatie-inname in het verleden en in de huidige context en de gegevens betreffende ouderenzorg en de geestelijke gezondheidszorg”, maar die notie moet eveneens op een limitatieve wijze in artikel 29, § 2, van het samenwerkingsakkoord worden gepreciseerd.

Ten slotte moeten ook de “gegevens van personen die deel uitmaken van het netwerk van gedetineerden”, die in de memorie van toelichting nader worden geduid als “de voor- en achternaam, de contactgegevens en de relatie tot de gedetineerde” op een analoge wijze worden gepreciseerd, waarbij ook moet worden verduidelijkt wat onder “netwerk” moet worden verstaan.⁶ Overigens moeten die persoonsgegevens in een afzonderlijk lid worden vermeld en niet als onderdeel van “gegevens van de gedetineerde”.

6.1. In artikel 27, § 4, van het samenwerkingsakkoord wordt onder meer bepaald dat de Federale Overheidsdienst Justitie enerzijds en de Vlaamse overheid en partners van de Vlaamse overheid anderzijds “de op hun verwerkingen van toepassing zijnde bewaartermijnen [respecteren]”. Artikel 29, § 4, van het samenwerkingsakkoord bevat een gelijkaardige bepaling met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens die in dat artikel wordt geregeld.

Op de vraag welke maximale bewaartermijnen gelden voor de Federale Overheidsdienst Justitie, antwoordde de gemachtigde:

“De regeling rond de bewaartermijn (waarbij een onderscheid gemaakt wordt tussen de actieve bewaring, waarbij de dossiers toegankelijk zijn voor de gebruikers, en de archivering, waarbij de gegevens niet langer toegankelijk zijn voor de gebruikers) is vervat in artikel 9 van [de wet van 5 mei 2019 ‘houdende diverse bepalingen inzake informatisering van Justitie, modernisering van het statuut van rechters in ondernemingszaken en inzake de notariële aktebank’], dat een maximale actieve bewaartermijn bepaalt. De effectieve actieve bewaartermijn van de in het kader van dit SAK relevante gegevens (zijnde deze die de gedetineerde betreffen) werd in Sidis Suite gemoduleerd volgens volgende principes

- dossiers van geïnterneerden: archivering 10 jaar na de vrijstelling (=verlaten van een inrichting van het DG EPI);
- dossiers van beklaagden: archivering 5 jaar na de vrijstelling;
- dossiers van veroordeelden:
 - o als het totaal van in uitvoering zijnde straffen bij vrijstelling > 5 jaar bedraagt of als in het dossier ‘blijft als TBS’ staat: archivering 10 jaar na de vrijstelling;

⁶ In artikel 1, 4°, van het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘tot regeling van de gegevensverwerking en informatie-uitwisseling, vermeld in hoofdstuk 4 van het decreet van 8 maart 2013 betreffende de organisatie van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en tot wijziging van artikel 9 van het besluit van de Vlaamse Regering van 13 december 2013 tot uitvoering van hoofdstuk 3 van het decreet van 8 maart 2013 betreffende de organisatie van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en tot bepaling van de inwerkingtreding van het decreet van 26 februari 2021 tot wijziging van het decreet van 8 maart 2013 betreffende de organisatie van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden, wat betreft de bepalingen over gegevensverwerking en informatie-uitwisseling’, waarover de Raad van State op 11 april 2023 advies 73.207/1 heeft gegeven, wordt de term “netwerk van de gedetineerde” gedefinieerd als “familie en ondersteunende figuren van de gedetineerde”.

- als het totaal van in uitvoering zijnde straffen bij vrijstelling ≤ 5 jaar bedraagt: archivering 5 jaar na de vrijstelling.

De gegevens die in het kader van dit SAK worden uitgewisseld met de actoren van de Vlaamse Gemeenschap in functie van de hulp- en dienstverlening hebben per definitie betrekking op actieve dossiers (personen die zich in detentie bevinden en t.a.v. wie een aanbod wordt georganiseerd).”

Wat betreft de maximale bewaartermijnen die gelden voor Vlaamse overheid en haar partners, verklaarde de gemachtigde het volgende:

“Artikel 16/1 van het decreet van 8 maart 2013 verduidelijkt de bewaartermijn van het digitaal systeem. Het artikel treedt in werking door de goedkeuring van voormeld Besluit van de Vlaamse Regering (...). Dit besluit ligt momenteel voor bij het Belgisch Staatsblad ter publicatie.”

De door de gemachtigde aangehaalde bepaling voorziet in een bewaartermijn tot één jaar na de laatste deelname aan het aanbod aan gedetineerden.

6.2. Aangezien het samenwerkingsakkoord een nieuwe gegevensstroom tot stand brengt en de bewaartermijnen in de door de gemachtigde aangehaalde wettelijke en decretale bepalingen niet automatisch doorwerken naar de nieuwe, bij dit samenwerkingsakkoord geregelde gegevensstroom en de ermee gepaard gaande verwerking van persoonsgegevens, moet de maximale bewaartermijn in dit samenwerkingsakkoord zelf worden geregeld, hetzij door een eigen regeling ter zake, hetzij door het uitdrukkelijk van toepassing verklaren van de maximale bewaartermijnen in de aangehaalde wettelijke en decretale bepalingen.⁷

Artikel 46

7. Bij artikel 46, eerste lid, van het samenwerkingsakkoord wordt voorzien in de opheffing van de samenwerkingsakkoorden van 28 februari 1994⁸ en van 8 juli 2014. Met dat laatste samenwerkingsakkoord werd geen parlementaire instemming verleend, zodat het geen uitwerking heeft gekregen en de opheffing ervan juridisch niet noodzakelijk is. Desalniettemin kan met die opheffing worden ingestemd, omwille van de duidelijkheid in het rechtsverkeer.

8. In artikel 46, tweede lid, van het samenwerkingsakkoord wordt bepaald dat het pas uitwerking heeft vanaf het ogenblik dat het instemming heeft verkregen van beide parlementen.

⁷ Zie in dat verband overigens ook advies nr. 172/2022 van 19 augustus 2022 van de Gegevensbeschermingsautoriteit, opmerkingen 25 tot 29.

⁸ Zoals gewijzigd bij het samenwerkingsakkoord van 7 juli 1998 tussen de Staat en de Vlaamse Gemeenschap ‘tot wijziging van het samenwerkingsakkoord tussen de Staat en de Vlaamse Gemeenschap van 28 februari 1994 inzake de sociale hulpverlening van gedetineerden met het oog op hun sociale reïntegratie’.

Voor zover met die bepaling slechts een parafrasering wordt beoogd van de in artikel 92*bis*, § 1, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’ opgenomen regel dat de erin bedoelde samenwerkingsakkoorden slechts gevolg hebben nadat zij instemming hebben verkregen, hoort zij niet thuis in het samenwerkingsakkoord en is zij bovendien overbodig. Nu daarenboven niet blijkt dat een afwijkende regeling van inwerkingtreding wordt beoogd, moet artikel 46, tweede lid, van het samenwerkingsakkoord worden weggelaten.

ONDERZOEK VAN HET VOORONTWERP VAN INSTEMMINGSDECREET

9. Het voorontwerp van instemmingsdecreet geeft geen aanleiding tot opmerkingen.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Annemie GOOSSENS

Jeroen VAN NIEUWENHOVE

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

Op voorstel van de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt gewest- en gemeenschapsaangelegenheden.

Art. 2. Instemming wordt betuigd met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest van 22 november 2023 inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden.

Brussel, 1 december 2023.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

BIJLAGE:

Samenwerkingsakkoord van 22 november 2023

**Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse
Gemeenschap en het Vlaamse Gewest inzake de hulp- en dienstverlening aan
gedetineerden**

Gelet op de artikelen 39, 127, §1 en 128, §1 van de Grondwet,

Gelet op de Bijzondere Wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, artikel 4, 5°, 8°, 9°, 12° en 14°, artikel 5, §1, I, vervangen bij de bijzondere wet van 6 januari 2014, en II, 2°, vervangen bij de bijzondere wet van 16 juli 1993 en gewijzigd bij de bijzondere wetten van 19 juli 2012 en 6 januari 2014, 4°, gewijzigd bij de bijzondere wet van 6 januari 2014, 6°, vervangen bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988 en gewijzigd bij de bijzondere wet van 6 januari 2014 en 7°, vervangen bij de wet van 8 augustus 1988, artikel 6, §1, IX, vervangen bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988 en gewijzigd bij de bijzondere decreten van 13 juli 2001 en 6 januari 2014, en artikel 92bis, §1, ingevoegd bij de wet van 8 augustus 1988 en gewijzigd bij de bijzondere wetten van 16 juli 1993 en 6 januari 2014;

Gelet op de basiswet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden, artikel 103,

Gelet op het decreet van 8 maart 2013 betreffende de organisatie van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden, artikel 7,

Gelet op de wet van 23 maart 2019 betreffende de organisatie van de penitentiaire diensten en van het statuut van het penitentiair personeel,

Gelet op het koninklijk besluit van 17 augustus 2019 tot uitvoering van de bepalingen van de basiswet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden over de bestemming van de gevangenen en de plaatsing en de overplaatsing van de gedetineerden,

Gelet op de ministeriele omzendbrief nr 1821 van 30 juli 2020 inzake toegangscontrole,

Overwegende dat, met het oog op een efficiënte uitoefening van de bevoegdheden van de Vlaamse overheid inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en met het oog op de uitbouw van een kwaliteitsvol aanbod afgestemd op de noden van de gedetineerden, een nauwe samenwerking tussen de Vlaamse overheid en de Federale Overheidsdienst Justitie noodzakelijk is,

Overwegende dat de Vlaamse overheid, met het oog op de coordinatie en de ondersteuning van de hulp- en dienstverlening in de gevangenen in Vlaanderen en Brussel, voorziet in de basisfuncties beleidscoördinatie, trajectbegeleiding en ondersteuning, vermeld in artikel 12 van het decreet van 8 maart 2013,

De Federale Staat, vertegenwoordigd door de Federale Regering, in de persoon van de Minister van Justitie,

en

De Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest, vertegenwoordigd door de Vlaamse Regering, in de persoon van de minister-president van de Vlaamse Regering en van de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Wordt in functie van hun respectieve bevoegdheden het volgende overeengekomen:

Titel 1. Definities

Artikel 1. In dit samenwerkingsakkoord wordt verstaan onder.

- 1° actieplan. het plan, bedoeld in artikel 10 van het decreet van 8 maart 2013,
- 2° algemene verordening gegevensbescherming: Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (kortweg AVG);
- 3° basiswet van 12 januari 2005: de basiswet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden,
- 4° beleidscoördinator: personeelslid van de Vlaamse overheid belast met de opdracht beleidscoördinatie zoals bedoeld in artikel 12, 1° van het decreet van 8 maart 2013,
- 5° beleidsteam: het team, bedoeld in artikel 10 van het decreet van 8 maart 2013,
- 6° coördinatieteam: het team, bedoeld in artikel 11 van het decreet van 8 maart 2013;
- 7° coördinerende administratie: de coördinerende administratie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden, zoals bedoeld in artikel 10 van het besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van hoofdstuk 3 van het decreet van 8 maart 2013,
- 8° decreet van 8 maart 2013: het decreet van 8 maart 2013 betreffende de organisatie van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden,
- 9° gedetineerde: een verdachte, veroordeelde of geïnterneerde die zich voltijds of deeltijds in een gevangenis bevindt,
- 10° gevangenisdirectie: de ambtenaren bedoeld in artikel 2, 13° van de basiswet van 12 januari 2005,
- 11° partners van de Vlaamse overheid: de actoren, bedoeld in artikel 2, 1°, van het decreet van 8 maart 2013,
- 12° penitentiaire administratie: het openbaar bestuur bedoeld in artikel 2, 2°, van de penitentiaire wet van 23 maart 2019;
- 13° penitentiaire wet van 23 maart 2019: wet van 23 maart 2019 betreffende de organisatie van de penitentiaire diensten en van het statuut van het penitentiair personeel,
- 14° psychosociale dienst: de lokale psychosociale dienst-equipes die binnen de inrichting het psychosociaal onthaal van nieuw binnenkomende personen en de psychosociale begeleiding tijdens de detentie verzorgen. Ze verstrekken ook professionele informatie aan de gevangenisdirectie en de bevoegde overheden over de verschillende regimeaspecten en strafuitvoeringsmodaliteiten,
- 15° Vlaamse overheid: het Vlaamse Gewest, bevoegd voor de arbeidsbemiddeling op het grondgebied van het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap, bevoegd

voor de culturele aangelegenheden en de persoonsgebonden aangelegenheden binnen het Nederlandse taalgebied en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, 16° zorgequipe: de pluridisciplinair samengestelde equipe van de Dienst Gezondheidszorg gevangenis en detentie in inrichtingen met psychiatrische annex of afdeling tot bescherming maatschappij die instaat voor gezondheidszorg voor psychisch kwetsbare gedetineerden

Titel 2 Basisbeginselen

Art. 2. De Vlaamse overheid, de coördinerende administratie, de partners van de Vlaamse overheid en de penitentiaire administratie zetten zich, met respect voor elkaars finaliteit, werkingsprincipes en –methodes, als gelijkwaardige partners samen in voor de gemeenschappelijke opdracht om in te staan voor een veilige, rechtsconforme, humane, herstel- en re-integratiegerichte invulling van de vrijheidsberovende straf of maatregel.

Art. 3. In het kader van de gemeenschappelijke opdracht zal de penitentiaire administratie met haar inrichtingen.

1° een kwaliteitsvolle dienstverlener tegenover haar gedetineerden zijn waarbij wederzijds respect de hoeksteen van haar cultuur vormt,

2° op basis van de competenties van haar medewerkers, hun loyaliteit en beroepsernst de correcte uitvoering van haar opdracht verzekeren,

3° de rechtspositie van de gedetineerde verzekeren en die als basis van het handelen ten aanzien van de gedetineerde nemen,

4° de uitbouw van een hulp- en dienstverleningsaanbod door de Vlaamse overheid en de partners van de Vlaamse overheid faciliteren

5° de veiligheid, in aanvulling op de technische middelen, hoofdzakelijk baseren op een uitgebouwd regime en een goed relationeel leefklimaat, steunend op dialoog en interactie,

6° bij haar penitentiair personeel, de politieke overheden en de bredere bevolking in samenwerking met de coördinerende administratie en de partners van de Vlaamse overheid, een draagvlak creëren voor het aanbod van haar partners

Art. 4. In het kader van de gemeenschappelijke opdracht voorzien de Vlaamse overheid en de partners van de Vlaamse overheid in de uitbouw van een kwalitatief aanbod van hulp- en dienstverlening

1° dat op een aangepaste en laagdrempelige wijze bekendgemaakt wordt naar de gedetineerden toe,

2° dat uitgevoerd wordt in geeignende samenwerkingsvormen en organisatiestructuren,

3° waarvoor een stevig draagvlak gecreeerd wordt, zowel bij de partners van de Vlaamse overheid als bij het penitentiair personeel, bij de aansturende administraties en de politieke overheden en er sensibiliserend gewerkt wordt naar de bredere bevolking,

4° waarvoor een goede personeels- en organisatieontwikkelingspolitiek gevoerd wordt

Art. 5. De door de Vlaamse overheid en de partners van de Vlaamse overheid georganiseerde hulp- en dienstverlening aan gedetineerden voldoet aan volgende voorwaarden

- 1° ze beantwoordt zoveel als mogelijk aan de noden/behoefte van de specifieke gedetineerdenprofielen in de verschillende inrichtingen
- 2° ze wordt intern gecoördineerd met het oog op een coherent, integraal, continu en kwaliteitsvol toepasbaar aanbod,
- 3° ze wordt afgestemd op de opdrachten van de penitentiaire administratie en op de mogelijkheden tot inpassing in de lokale gevangenissen,
- 4° ze wordt afgestemd op de individuele detentie- en reclasseringsplanning van de gedetineerden

Titel 3 Samenwerking en overleg

Hoofdstuk 1 Bovenlokaal overleg

Art. 6. De bovenlokale werkgroep is het structureel overleg tussen de penitentiaire administratie en de coördinerende administratie. De coördinerende administratie vertegenwoordigt in dit overleg de gemengde commissie, bedoeld in artikel 9 van het decreet van 8 maart 2013.

Art. 7. De bovenlokale werkgroep is verantwoordelijk voor de opvolging van

- 1° de samenwerking tussen de penitentiaire administratie, de coördinerende administratie en de partners van de Vlaamse overheid, die voortvloeit uit het strategisch plan, opgemaakt volgens artikel 8 van het decreet van 8 maart 2013, en uit de basiswet van 12 januari 2005;
- 2° het door de Vlaamse overheid uitgewerkte beleid inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden,
- 3° de bijdrage van de penitentiaire administratie aan het beleid inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden

Art. 8. De bovenlokale werkgroep stelt een huishoudelijk reglement op waarin minimaal het volgende geregeld wordt.

- 1° de procedure voor de toetreding van nieuwe leden,
- 2° de frequentie van het overleg,
- 3° afspraken over de te behandelen thematiek,
- 4° de wijze waarop beslissingen genomen worden,
- 5° de procedure voor het wijzigen van het huishoudelijk reglement,
- 6° de procedure voor samenroeping en agendabepaling van de vergadering

Hoofdstuk 2 Lokaal overleg

Afdeling 1 Afstemming binnen het beleidsteam en het coördinatieteam

Art. 9. Een vertegenwoordiging van de gevangenisdirectie maakt deel uit van het beleidsteam. Het beleidsteam waarborgt de samenwerking tussen de verschillende partners en coördineert de uitwerking van het gemeenschappelijk beleid inzake hulp- en dienstverlening aan gedetineerden op het niveau van de gevangenis.

Art. 10. Alle initiatieven die in het kader van de hulp- en dienstverlening binnen de gevangenis worden uitgewerkt, dienen besproken te worden binnen het coördinatieteam.

Afdeling 2 Afstemming tussen gevangenisdirectie en beleidscoördinator van de gevangenis

Art. 11. De samenwerking tussen de beleidscoördinator en de gevangenisdirectie wordt gekenmerkt door wederzijds respect en vertrouwen, een open communicatie en het elkaar permanent en tijdig informeren over en op voorhand betrekken bij aangelegenheden die relevant zijn voor de partners die gevat worden door dit samenwerkingsakkoord en voor de werking van hun diensten

Art. 12. De gevangenisdirectie wordt actief betrokken bij de uitbouw van de hulp- en dienstverlening in de gevangenis via de opmaak van het actieplan. De beleidscoördinator wordt actief betrokken bij het beleid van de inrichting via de aansluiting bij het directieoverleg

Art. 13. De beleidscoördinator en de gevangenisdirectie maken afspraken over de momenten waarop de beleidscoördinator aansluit bij het directieoverleg

Art. 14. Voor de planning van activiteiten van hulp- en dienstverlening houdt het coördinatieteam rekening met de impact van de programmatie en uitvoering van die activiteiten op de werking van de inrichting. Hiertoe pleegt de beleidscoördinator overleg met de gevangenisdirectie

Bij wijzigingen in de werking en het regime van de gevangenis die een mogelijke impact hebben op de programmatie en uitvoering van het hulp- en dienstverleningsaanbod, pleegt de directie tijdig overleg met de beleidscoördinator. Beslissingen over het al dan niet kunnen plaats vinden van het hulp- en dienstverleningsaanbod worden in overleg tussen de gevangenisdirectie en de beleidscoördinator genomen.

Hoofdstuk 3 Gezamenlijk beleid inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden

Afdeling 1 Plaatsing- en overplaatsingsbeleid in functie van de hulp- en dienstverlening

Art. 15. Vertrekkend vanuit het koninklijk besluit van 17 augustus 2019 over de bestemming van de gevangenen en de plaatsing en de overplaatsing van de gedetineerden, wordt in het transferbeleid van de penitentiaire administratie zoveel als mogelijk rekening gehouden met de continuïteit in hulp- en dienstverleningstrajecten zoals bepaald in het detentieplan van de gedetineerden, alsook met de voorwaarden die dienen vervuld te worden op vlak van orde en veiligheid

Afdeling 2 Beleid met betrekking tot de tewerkstelling van gedetineerden

Art. 16. Met betrekking tot gevangenisarbeid wordt er afdoende gecommuniceerd tussen de beleidscoördinator, de partners van de Vlaamse overheid en de gevangenisdirectie, opdat de gevangenisarbeid en de hulp- en dienstverlening maximaal op elkaar afgestemd kunnen worden.

Afdeling 3 Financieel beleid

Art. 17. Het beleidsteam bepaalt de inzet van de beschikbare financiële middelen voor het geplande hulp- en dienstverleningsaanbod door het opmaken van een jaarlijkse begroting

Afdeling 4 Vorming en ondersteuning van medewerkers

Art. 18. De coördinerende administratie voorziet in een opleidingsmodule met betrekking tot de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden die in de basisopleiding voor het penitentiair personeel wordt geïntegreerd

Art. 19. De penitentiaire administratie stelt de werking van zijn diensten voor tijdens de introductiecursus voor nieuwe personeelsleden van de Vlaamse overheid en van de partners van de Vlaamse overheid

Art. 20. De beleidscoördinator en de gevangenisdirectie maken afspraken over het informeren van het penitentiair personeel over het hulp- en dienstverleningsaanbod, de werking en de overlegstructuren van de Vlaamse overheid en van de partners van de Vlaamse overheid

Hoofdstuk 4. Samenwerking in het kader van nieuwbouw of renovatie van gevangenissen

Art. 21. De penitentiaire administratie vraagt, voorafgaand aan beslissingen in het kader van nieuwbouw of renovatie van een gevangenis in het kader van het Masterplan, advies aan de coördinerende administratie inzake behoeften en impact op vlak van de organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden. De penitentiaire administratie houdt in de mate van het mogelijke rekening met het advies van de coördinerende administratie en koppelt hierover terug.

Art. 22. Een beleidscoördinator neemt deel aan de overlegstructuur in het kader van de conceptualisering en operationalisering van nieuwe gevangenissen, voor de thema's die een impact hebben op de hulp- en dienstverlening

Art. 23. De gevangenisdirectie vraagt, voorafgaand aan beslissingen in het kader van de renovatie of herorientatie van infrastructuur van de gevangenis, advies aan de beleidscoördinator, indien er een mogelijke impact is op de organisatie van de hulp- en dienstverlening. De gevangenisdirectie houdt in de mate van het mogelijke rekening met het advies van de beleidscoördinator en koppelt hierover terug

Art. 24. De coördinerende administratie informeert de penitentiaire administratie tijdig over de personeelsinzet vanuit de coördinerende administratie bij de ingebruikname van nieuwe of verbouwde gevangenissen

Hoofdstuk 5 Samenwerking en informatie-uitwisseling in het kader van de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening en op vlak van individuele begeleiding van gedetineerden

Afdeling 1 Algemene samenwerkingsafspraken

Art. 25. De coördinerende administratie, de partners van de Vlaamse overheid, de gevangenisdirectie, de psychosociale dienst en de zorgelijke hebben in hun samenwerking respect voor elkaars taken en opdrachten ten aanzien van de gedetineerde zodat ze die taken en opdrachten zo optimaal mogelijk kunnen invullen en uitvoeren

Art. 26. Er wordt een lokaal samenwerkingskader afgesproken tussen de beleidscoördinator, de partners van de Vlaamse overheid, de gevangenisdirectie, de psychosociale dienst en de zorgelijke, met minimaal aandacht voor afspraken met betrekking tot

- 1° de samenstelling, de werking en de frequentie van een structureel overleg,
- 2° de organisatie van clientoverleg, vermeld in artikel 29, meer bepaald de manier waarop dat overleg verloopt en de frequentie ervan

Afdeling 2. Samenwerking in het kader van de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening

Art. 27 §1 Om de hulp- en dienstverlening praktisch mogelijk te maken, kunnen de beleidscoördinatoren, de partners van de Vlaamse overheid en de actoren van de penitentiaire administratie onder elkaar persoonsgegevens van een gedetineerde uitwisselen Dit gebeurt aan de hand van deelnemers- en aanwezigheidslijsten

§2 In het kader van de opmaak van de deelnemers- en aanwezigheidslijsten worden volgende categorieën van persoonsgegevens verwerkt:

- 1° identificatiegegevens van de gedetineerde,
- 2° de gegevens met betrekking tot de verblijfplaats van de gedetineerde in de gevangenis,
- 3° het geslacht, de nationaliteit, de geboortedatum en -plaats, de contacttaal en het studiebewijs,
- 4° informatie over het gevolgde aanbod tijdens detentie,
- 5° de inschrijvingsstatus van de gedetineerde voor het aanbod

In het kader van de opmaak van de aanwezigheidslijsten worden de aanwezigheidsstatus van de gedetineerde voor specifieke aanbodsessies en in voorkomend geval de reden voor afwezigheid als categorieën van persoonsgegevens verwerkt

§3 De betrokken actoren verwerken persoonsgegevens op grond van artikel 6, eerste lid, c) en e) van de AVG

In het kader van de opmaak van de deelnemers- en aanwezigheidslijsten worden bijzondere categorieën van persoonsgegevens verwerkt, als vermeld in de artikelen 9 en 10 van de AVG

In uitvoering van artikel 9, tweede lid, g) van de AVG worden de verwerkingen met het oog op de uitvoering van de opdrachten, vermeld in de artikelen 3 en 4, beschouwd als noodzakelijke verwerkingen om redenen van zwaarwegend algemeen belang

§4 De Federale Overheidsdienst Justitie enerzijds en de Vlaamse overheid en partners van de Vlaamse overheid anderzijds treden ieder wat hen betreft op als verwerkingsverantwoordelijke binnen de hen toegewezen bevoegdheden

De Federale Overheidsdienst Justitie respecteert de op hem van toepassing zijnde bewaartermijnen, conform artikel 9 van de wet van 5 mei 2019 houdende diverse bepalingen inzake informatisering van Justitie, modernisering van het statuut van rechters in ondernemingszaken en inzake de notariële aktebank

De Vlaamse overheid en de partners van de Vlaamse overheid respecteren de op hun verwerkingen van toepassing zijnde bewaartermijnen, conform artikel 16, vierde lid, en artikel 16/1 van het decreet van 8 maart 2013 betreffende de organisatie van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden

Art. 28. §1. De gevangenisdirectie verduidelijkt, binnen het kader van de basiswet, aan de beleidscoördinator op basis van welke criteria, andere dan de veiligheidscriteria, de gedetineerden al dan niet kunnen deelnemen aan het groepsaanbod van de door de Vlaamse overheid en haar partners uitgebouwde hulp- en dienstverlening

§2 Wanneer de partners van de Vlaamse overheid voor de uitoefening van hun bevoegdheden in het kader van de praktische organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden een beroep wensen te doen op gedetineerden, dient daarvoor voorafgaandelijk een principeel akkoord verkregen te worden van de gevangenisdirectie

Afdeling 3 Cliëntoverleg in het kader van de individuele begeleiding van gedetineerden

Art. 29. §1 Er kan een cliëntoverleg georganiseerd worden tussen de partners van de Vlaamse overheid die instaan voor individuele hulp- en dienstverlening en de psychosociale dienst en/of de zorgelijke, met het oog op de afstemming van de hulp- en dienstverlening op het detentietraject van de gedetineerde. Het doel van dit overleg is te bekijken welke hulp- en dienstverlenende interventies nuttig kunnen zijn voor de gedetineerde en welke bijhorende uitvoeringsafspraken gemaakt moeten worden tussen de gedetineerde, de betrokken partners van de Vlaamse overheid, de psychosociale dienst en/of de zorgelijke. Het cliëntoverleg wordt slechts georganiseerd mits de gedetineerde hiermee uitdrukkelijk akkoord gaat

§2 De verwerking van persoonsgegevens door actoren aanwezig op het cliëntoverleg gebeurt met inachtneming van de regels betreffende het beroepsgeheim, en met behoud van de verplichtingen die voortvloeien uit regelgeving over de bescherming van natuurlijke personen bij de verwerking van persoonsgegevens. De uitwisseling van persoonsgegevens binnen de grenzen en doelstellingen van dit overleg wordt niet beschouwd als een schending van het vertrouwelijk karakter ervan

In het kader van het clientoverleg kunnen volgende categorieën van gegevens van de gedetineerde worden verwerkt

- 1° de gegevens, vermeld in artikel 27, §2,
- 2° de burgerlijke staat en het openbaar veiligheidsnummer van de Dienst Vreemdelingenzaken,
- 3° de gegevens over de woonplaats en het verblijf,
- 4° de fysieke gegevens,
- 5° de gegevens over het al dan niet beschikken over een VAPH-dossier,
- 6° de psychische gegevens,
- 7° de gegevens betreffende wettelijke vertegenwoordiging of bewindvoering,
- 8° de volgende medische gegevens de verslavingsgeschiedenis, de medicatie-inname in het verleden en in de huidige context en de gegevens betreffende ouderenzorg en de geestelijke gezondheidszorg;
- 9° de gegevens over de detentie;
- 10° de gegevens over de voorafgaandelijke en de huidige hulp- en dienstverlening binnen en buiten de gevangenis;
- 11° de gegevens over de scholing, opleiding en vrijetijd,
- 12° de gegevens over de professionele loopbaan,
- 13° de gegevens over de socio-economische status,

In het kader van het clientoverleg kunnen volgende categorieën van gegevens van personen die deel uitmaken van het netwerk van gedetineerden worden verwerkt

- 1° identificatie- en contactgegevens,
- 2° de relatie tot de gedetineerde

In het derde lid wordt verstaan onder personen die deel uitmaken van het netwerk van gedetineerden familie en ondersteunende figuren van de gedetineerde

§3 De verwerking van de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 2, gebeurt conform artikel 6, eerste lid, c) en e) van de AVG

Op het cliëntoverleg worden bijzondere categorieën van persoonsgegevens verwerkt, als vermeld in de artikelen 9 en 10 van de AVG

In uitvoering van artikel 9, tweede lid, g) van de AVG worden de verwerkingen met het oog op de uitvoering van de opdrachten, vermeld in de artikelen 3 en 4, beschouwd als noodzakelijke verwerkingen om redenen van zwaarwegend algemeen belang

§4 De Federale Overheidsdienst Justitie enerzijds en de Vlaamse overheid en partners van de Vlaamse overheid anderzijds treden ieder wat hen betreft op als verwerkingsverantwoordelijke binnen de hen toegewezen bevoegdheden, en respecteren daarbij de maximale bewaartermijnen zoals vastgelegd in de wettelijke en decretale regelgeving met betrekking tot de Federale Overheidsdienst Justitie, de Vlaamse overheid en de partners van de Vlaamse overheid bij dit samenwerkingsakkoord

Hoofdstuk 6 Faciliteren van de werking van de Vlaamse overheid en de partners van de Vlaamse overheid

Afdeling 1 Ondersteuning

Art. 30. De gevangenisdirectie zorgt ervoor dat de geplande hulp- en dienstverleningsactiviteiten in veilige omstandigheden kunnen doorgaan. De beleidscoördinator en de gevangenisdirectie maken daarover de nodige afspraken.

Afdeling 2 Vakbondsacties en stakingen

Art. 31. De beleidscoördinator en de partners van de Vlaamse overheid hebben ook tijdens vakbondsacties en stakingen toegang tot de gevangenis. De beleidscoördinator wordt maximaal en tijdig geïnformeerd door de gevangenisdirectie over de duur en de eventuele impact van de vakbondsacties en stakingen op de werking en de hulp- en dienstverleningsactiviteiten van de Vlaamse overheid.

Art. 32. Zowel de penitentiaire administratie, gevangenisdirectie als de coördinerende administratie zullen elk van hun kant in onderhandelingen met hun respectievelijke vakbonden de belangen van de andere partner maximaal behartigen en hierover transparant communiceren. In de mate van het mogelijke wordt er overlegd met de andere partner voor er met de vakbonden afspraken worden bekrachtigd die een impact hebben op elkaars werking.

Afdeling 3 Minimale dienstverlening

Art. 33. Overeenkomstig artikel 17 van de penitentiaire wet van 23 maart 2019, moet de gedetineerde tijdens situaties van minimale dienstverlening de medische en welzijnszorgen blijven ontvangen die zijn gezondheidstoestand vereist. De gevangenisdirectie waakt er maximaal over dat dit aanbod in veilige omstandigheden kan doorgaan. De partners van de Vlaamse overheid die verantwoordelijk zijn voor voormelde medische en welzijnszorgen onder hun bevoegdheid, verzekeren in de mate van het mogelijke de continuïteit van dit aanbod tijdens situaties van minimale dienstverlening.

Hoofdstuk 7 Arbeidsomstandigheden

Afdeling 1 Veiligheid

Art. 34. De gevangenisdirectie zorgt in overleg met de beleidscoördinator voor de veiligheid van personeelsleden van de coördinerende administratie en van de partners van de Vlaamse overheid door preventieve acties en door een accurate opvolging van eventuele incidenten waarbij de fysieke of psychische integriteit van deze personeelsleden wordt aangetast.

Art. 35. Er dienen minstens gezamenlijke afspraken gemaakt te worden tussen de beleidscoördinator en de gevangenisdirectie over
1° de wijze waarop personeelsleden van de coördinerende administratie en van de partners van de Vlaamse overheid geïnformeerd worden over de te volgen richtlijnen

binnen het nood- en interventieplan en de te respecteren veiligheidsprocedures voor de medewerkers van de inrichting,
2° de beveiliging van de gespreks- en activiteitenlokalen

Art. 36. Wanneer personeelsleden van de coördinerende administratie en van partners van de Vlaamse overheid rechtstreeks betrokken zijn bij een incident, kunnen ze de gevangenisdirectie verzoeken een beroep te mogen doen op het opvangteam voor een eerste opvanggesprek. Nadien zullen zij verder opgevolgd worden door de diensten van de Vlaamse overheid en haar partners.

Art. 37. Ingevolge de basiswet van 12 januari 2005 en de ministeriele omzendbrief nr 1821 van 30 juli 2020 inzake toegangscontrole is de gevangenisdirectie de eindverantwoordelijke voor het verlenen van toegang tot de gevangenis aan personen die in het kader van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden een opdracht hebben binnen de inrichtingen en voor het toelaten van hun eventuele materialen. De coördinerende administratie en de partners van de Vlaamse overheid, elk voor de personen voor wie zij als werkgever optreden, zijn verantwoordelijk om er met de middelen waarover ze beschikken voor te zorgen dat slechts personen worden tewerkgesteld waarvan het gedrag overeenstemt met de beoogde functie en die de nodige arbeidsgeneeskundige onderzoeken ondergaan hebben, rekening houdend met het risicoprofiel van de beoogde functie.

De aanvragen bezoektoelating voor personeel van de partners van de Vlaamse overheid worden via de beleidscoördinator aan de gevangenisdirectie voorgelegd, nadat de beleidscoördinator bij de betrokken partner heeft geverifieerd of het gedrag van de bezoeker overeenstemt met de beoogde finaliteit van het bezoek en of de voorgestelde persoon de door de penitentiaire administratie en de coördinerende administratie opgestelde gedragscode heeft ondertekend voor kennisname.

Afdeling 2 Infrastructuur

Art. 38. De gevangenisdirectie faciliteert de werking van de coördinerende administratie en van de partners van de Vlaamse overheid zodat zij hun opdracht in de gevangenis op een kwalitatieve manier kunnen uitoefenen.

De beleidscoördinator en de gevangenisdirectie maken afspraken over de verdeling en inrichting van gespreks- en activiteitenlokalen, en van bureelruimtes voor personeelsleden van de coördinerende administratie en van de partners van de Vlaamse overheid in de gevangenis.

Art. 39. De beleidscoördinator, de partners van de Vlaamse overheid en de gevangenisdirectie zorgen ervoor dat binnen de bestaande infrastructuur de activiteitenlokalen, sportruimtes en andere lokalen voor hulp- en dienstverlening zo worden ingericht dat ze de mogelijkheid bieden om op een kwalitatieve wijze onderwijs, vorming, sport- en ander hulp- en dienstverleningsaanbod te kunnen aanbieden. Voor de individuele hulp- en dienstverlening worden binnen de beschikbare infrastructuur voldoende gesprekslokalen voorzien waarin ook vertrouwelijke gesprekken kunnen plaats vinden.

Art. 40. Er worden afspraken gemaakt tussen de beleidscoördinator en de gevangenisdirectie over een gezamenlijk lokaalbeheersysteem opdat de lokalen die

gedeeld worden door het personeel van de penitentiaire administratie, van de coördinerende administratie en van de partners van de Vlaamse overheid optimaal gebruikt kunnen worden

Afdeling 3 Informatie- en communicatietechnologie

Art. 41. De personeelsleden van de coördinerende administratie en van partners van de Vlaamse overheid met een opdracht in de gevangenis moeten deze op een kwalitatieve manier kunnen uitoefenen. Daarom maken de penitentiaire administratie en de coördinerende administratie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden concrete afspraken in een aparte overeenkomst over het wederzijdse engagement inzake informatie- en communicatietechnologie, rekening houdend met de veiligheidseisen van beide administraties

Hoofdstuk 8 Conflictoplossing bij structurele onenigheid over hulp- en dienstverlening

Art. 42. De bovenlokale werkgroep heeft een bemiddelende rol bij structurele problemen in inrichtingen met betrekking tot de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden. Bij aanhoudende problemen worden binnen de bovenlokale werkgroep afspraken gemaakt hoe de penitentiaire administratie en de coördinerende administratie dit verder aanpakken

Titel 4 Slotbepalingen

Art. 43. Dit samenwerkingsakkoord wordt gesloten voor de duur van drie jaar. Het wordt nadien telkens met één jaar stilzwijgend verlengd, tenzij het minstens zes maanden voor het verstrijken van de periode schriftelijk wordt opgezegd.

Art. 44. Ter bevordering van een goede samenwerking wordt, per gevangenis, in overleg tussen de gevangenisdirectie en de beleidscoördinator, een afsprakennota opgemaakt die de bepalingen uit dit samenwerkingsakkoord concretiseert op maat van de gevangenis

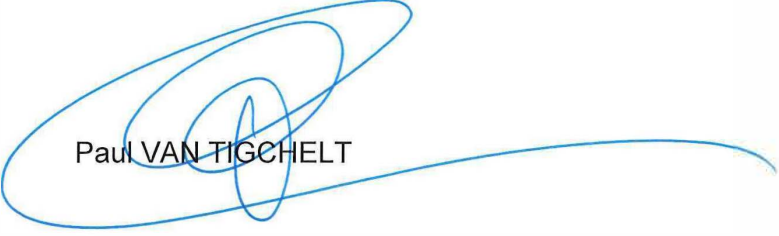
Art. 45. De bovenlokale werkgroep heeft de opdracht om de algemene uitvoering en naleving van de bepalingen van dit samenwerkingsakkoord te evalueren voor het verstrijken van het einde van de termijn van drie jaar bedoeld in artikel 43

Art. 46. Dit samenwerkingsakkoord heeft het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse overheid van 28 februari 1994 inzake de sociale hulpverlening aan gedetineerden met het oog op hun sociale re-integratie, gewijzigd bij het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse overheid van 7 juli 1998, alsook het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse overheid van 8 juli 2014 inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden, op

Gedaan te Brussel op 22 november 2023 in twee originele exemplaren, waarvan één voor de Federale Staat en één voor de Vlaamse overheid.

Voor de Federale Staat:

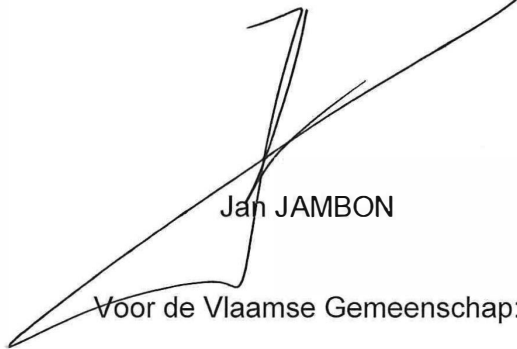
De Minister van Justitie,

Paul VAN TIGCHELT

Voor de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest:

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

Voor de Vlaamse Gemeenschap:

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR